

Serie nouă
aprilie 2016

4
(CLXXVII)

48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din s u m a r:

- ✓ Premiile revistei “Actualitatea Muzicală”
- ✓ *Teatru de proiect versus teatru de repertoriu?* (I)
- ✓ Aniversări: Viorel Cosma, György Kurtág
- ✓ Eurovision România 2016
- ✓ Interviu cu Nicolae Caragia
- ✓ Adevărul despre “Sanie cu zurgălai”

În imagine:
Laureații și invitați la premiile AM
foto: Cristina Ardelean

Despre inefabil

Liviu DĂNCEANU

Ca și matematica, muzica este un limbaj hibrid. Adică, și natural și artificial. Sau nici una, nici alta. De altfel, matematica și muzica se studiau împreună în Evul Mediu, fiind solidare aceleași discipline: quadrivium. Iar în prezent, considerându-se că pot fi imaginate o sintaxă și o semantică valabile atât pentru limbile naturale, cât și pentru cele artificiale, este din ce în ce mai agreată sintagma "limbaje umane", care denotă sisteme semiotice înglobând deopotrivă limbaje naturale și artificiale (vezi: Noam Chomsky: Human Language and other semiotic systems, Semiotica, 1979, no.1-2). Adevărata problemă a limbajului muzical nu este însă una de proveniență, ci una de competență. Există oare un decalaj între competență și performanță? (Lasă că astăzi umblăm mai mult după competențe decât după performanțe!). Mai întâi, competența este definită de ansamblul regulilor care controlează mecanismele generative ale actului componistic, în timp ce performanța este precizată de restricțiile contingente (de spațiu, timp, mod) ori de capacitățile intrinsec novatoare. E simplu de constatat că, atunci când limbajul sonor este frecventat de un creator „înnăscut”, performanța va domina competența, iar atunci când limbajul respectiv cade pe mâna unui creator „făcut”, competența va surclasa lesne performanța. Interesant este că, din ce în ce mai frecvent, performanța este la cheremul competenței. În cazul muzicii, consecința imediată este înstrăinarea și reducerea audienței. S-a crezut mult timp că limbajele naturale îl domină pe om, iar omul, la rândul lui, domină limbajele artificiale. Un sămbure de adevăr există aici. Ceea ce înseamnă că, tot mai abitir, compozitorii au șansa să supravegheze și să manipuleze (deci, să supună) componenta artificială a limbajului muzical. Numai că, apariția serialismului, cu întreaga lui escortă de semantici avangardiste (de sorginte expresionistă sau supra-realistă) a dus, inevitabil, la denaturalizarea idiomurilor sonore, implicit la artificializarea și, pe cale de consecință, la dezumanizarea produselor muzicale savante. Arta sunetelor a fost scoasă astfel, tot mai agresiv, de sub tutela naturalității și plantată în solul arid al artificialității. Parafrazându-l pe G. Steiner, putem afirma că, treptat, a început să se accentueze utilizarea unor mijloace lingvistice matematice, simbolice, electronice, cunoașterea artistică înstrăinându-se de public, deoarece și-a distrus punțile de comunicare cu acesta. E-adevărat că ceea ce astăzi aparține unei minorități elitiste, mâine, prin educație, poate fi, teoretic, în beneficiul unei majorități domestice. Repet, doar teoretic, pentru că, practic, ceea ce se întâmplă de vreun secol încoace în componistica savantă semnifică îndepărtarea muzicii de necesitățile eterne ale ființei umane. Totul este redevabil tipului de informație pe care limbajul muzical îl comunică publicului. Sunt limbaje cuantificabile, care transmit informații măsurabile. De pildă, limbajul computațional, al cărui cantitate de informație se poate măsura, bunăoară,

în biți. Dar există și limbaje necuantificabile, a căror cantitate de informație nu se poate măsura (de exemplu, limbajul filosofic sau cel religios). Sunt, deci, incomensurabile. Ei bine, atunci când un limbaj necuantificabil este guvernat excesiv de informații aparținând limbajelor cuantificabile, el va suporta o perturbare calitativă gravă, devenind opac la orizontul de așteptare al publicului. Cu cât bombardăm mai intens un limbaj necuantificabil, cum este și arta sunetelor, cu informație măsurabilă, cu atât favorizăm procesul de alterare al mesajului imanent. Să nu amestecăm, deci, tipurile de informație. Nici să confundăm competența cu performanța. Iar, dacă ar fi să agățăm informația necuantificabilă de o anumită categorie estetică, aceasta ar putea fi foarte bine cea a inefabilului.

DIN SUMAR

Premiile A.M.....	2-7
Teatru de proiect vs. teatru de repertoriu.....	8-10
Gala Lipatti 2016.....	11
Concerte sub... lupă.....	14-18
Manon la ONB.....	19
Aniversări.....	20-23
“Brave claviaturi”.....	25
Punctul pe j... azz.....	26-27
Premiile Radio.....	29
Eurovision România 2016.....	30-33
Convorbirile A.M. - Nicolae Caragia.....	36-38
Vara concertelor.....	40-41
Adevărul despre “Sanie cu zurgălăi”....	44-45
Muzica pe micul ecran.....	48

A 26-a

Da, titlul indică fără nici o eroare cifra exactă: Gala premiilor revistei "Actualitatea Muzicală" a ajuns la ediția cu nr. 26! Nimic mai firesc, având în vedere că revista s-a înființat în 1990, prima ediție a premiilor, privind realizările muzicale ale anului de debut (fiecare gală recompensează reușitele anului precedent), având loc în 1991 și de atunci, asemeni lui Moș Crăciun, "niciodată n-a lipsit". Importanța distincțiilor rezidă din faptul că "A.M." este nu numai singura publicație profesionistă de gen, dar și unica având apariție neîntreruptă în acești 26 de ani. Cititorii fideli (numeroși, lumea muzicii fiind una specială și unitară) își amintesc că inițial apariția, pe hârtie de ziar, era bilunară, de 177 de numere aceasta fiind însă lunară, full color, pe hârtie velină, actualmente în nu mai puțin de 48 de pagini. Publicație oficială a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, revista oglindește fenomenul muzical în toată complexitatea lui, abordând absolut toate genurile. Așa se explică faptul

că și la actuala ediție a festivității, sub cupola Aulei Palatului Cantacuzino au stat alături, pe un simbolic podium de premiere, ca de obicei, pianiști, muzicologi, compozitori de muzică ușoară, vedete pop, balerini, organizatori de festivaluri de romanțe

Mihai Cosma, Adrian Iorgulescu, Octavian Ursulescu, George Balint

și muzicieni rock. Premiile sunt stabilite prin consultarea largă a tuturor redactorilor și colaboratorilor, precum și prin strânsa legătură cu secțiile de specialitate ale UCMR (secretarul celei de Muzicologie, Nicolae Gheorghiiță, a fost în sală, împreună cu cel al secției de muzică jazz-pop, George Natsis).

V. Cosma, M. Pâslaru, C. Dăscălescu, A. Iorgulescu, O. Ursulescu, F. S. Ursulescu, O. Georgescu

După tradiționalul cuvânt de salut al președintelui UCMR, compozitorul și profesorul Adrian Iorgulescu, a urmat prima surpriză: gestul emoționant prin care doamna Anca Vlad, președinte Catena Grup (Catena este de ani buni partener al publicației), a donat UCMR un bust al lui George Enescu din tinerețe! Bustul, din bronz, aparține cunoscutului sculptor Ion Dimitriu Bârlad și a fost realizat în 1919. Iar a doua surpriză a venit când cei prezenți, peste o sută de personalități, au aflat că artistul nu este altul decât bunicul Margaretei Pâslaru, aflată în sală și invitată să spună câteva cuvinte! Doamna Anca Vlad, un adevărat Mecena al artelor (Galeria Senso este una

dintre cele mai mari, mai frumoase și mai moderne din țară), a achiziționat sculptura de la o galerie, dăruind-o "casei muzicii". Cu această ocazie am aflat de la directoarea Muzeului "George Enescu" că acesta posedă o replică în ghips a lucrării, originalul devenind acum o vedetă a muzeului și a UCMR.

La fel cum este structurată revista, cu prima jumătate consacrată muzicii culte, primele trei distincții au mers în această direcție, laureații fiind prezentați de prof. univ. dr. Mihai Cosma, alături de invitații săi.

Anul acesta premiul pentru interpretare revine, după o atentă analiză a nominalizărilor, pianistei **MĂDĂLINA FLORESCU**.

Argumentele în acest sens au fost expuse cu farmec și cu emoție de doamna prof.univ.dr. Viorica Rădoi, de la Universitatea Națională de Muzică București, fostă profesoară a laureatei, în luarea de cuvânt care a precedat înmânarea diplomei.

Mădălina Florescu este un interpret plurivalent. Pe de o parte, aparițiile sale publice o prezintă la fel de dezinvoltă fie în ipostaze pianistice, fie la orgă sau clavecin. Pe de altă parte, spectrul genurilor muzicale abordate, care se răsfrânge în participarea la felurile combinații și ansambluri instrumentale, au propulsat-o pe laureata noastră în următoarele ipostaze: pian solo, pian la patru mâini,

din formații camerale variate, cum ar fi Trio, Cvartet cu pian, Cvintet cu pian, alte ansambluri instrumentale mergând până la orchestră de cameră. Participă în mod frecvent și la momentele pianistice din partituri simfonice, vocal-simfonice ori de operă.

Activitatea ei se circumscrie unei arii geografice

Mădălina Florescu

largi, pe lângă probabil toate sălile de concerte și de spectacole din Capitală existând și apariții în concerte bucureștene în aer liber, dar și turnee în multe orașe din țară și în străinătate.

Este un muzician pasionat, care nu face rabat la calitate sub niciun motiv, care privește cu responsabilitate actul artistic, care se pregătește îndelung și cu maximă atenție pentru fiecare apariție în public. Mai mult, reușește să imprime această atitudine și această abordare și colegilor alături de care cântă, în așa fel încât recitalurile la care numele Mădăline Florescu apare pe afiș se constituie a priori într-o garanție a succesului.

A. Lazariuc, S. Enache, Anca Vlad, A. Iorgulescu

pian la șase mâini, recital la două pianе, acompaniament pianistic pentru soliști vocali (operă și lied), pentru violoniști (1 sau 2 viori), violiști, violonceliști, contrabasiști, flautiști, oboiști, clarinetiști, fagotiști etc. etc. De asemenea, face parte

În ultima vreme experiența ei de participant la nenumărate evenimente a fost pusă în valoare și pe linie organizatorică, pianista fiind sufletul stagiunii camerale a Operei Naționale București, în a cărei organizare și desfășurare s-a implicat cu pasiune și cu pricepere. De altfel, acestei instituții i s-a dedicat de mulți ani, fiind membră a unui excelent colectiv de maeștri acompaniatori, activitate pe care o desfășoară în paralel și la Opera Comică pentru Copii.

Premiul oferit acum de "Actualitatea Muzicală" nu este, desigur, singura recunoaștere de acest fel,

anterior Mădălina Florescu primind Premiul "Martha Joja" pentru stil cameral și Premiul Uniunii Criticilor Muzicali "Mihail Jora", acordat la Festivalul și Concursul Național de Interpretare a Liedului "Ionel Perlea" (Slobozia). (C. Mihai)

Am amintit de directoarea Muzeului "George Enescu": muzicologul **CRISTINA ANDREI** a fost recompensată cu premiul pentru "Management cultural", instituția pe care o conduce datorând mult pasiunii și abnegației sale. Un grăitor „laudatio” a fost rostit de George Balint: „În zilele noastre muzeul nu mai este doar un loc al conservării unor valori din alte vremuri, încremenite în obiecte tot mai palide de neputința actualizării virtuților de odinioară. Firesc, ființa cheamă la ființare, iar muzeele se deschid mai subtil (cultural) sau mai sclipitor (comercial) acestui mod de a fi. În nuanța-i de specificitate, Muzeul Național „George Enescu” a devenit un lăcaș al timpului elevat de trecut și legitimat de prezent. Este un dublu efort: să păstrezi și să cultivi. Cu tenacitate, elasticitate, discreție și, totodată, fermitate, muzicologul Cristina Andrei - directorul general al acestei

stimulare și pătrundere în conștiința publică autohtonă (și nu numai) a creațiilor compozitorilor noștri.”

În fine, premiul pentru "Artele spectacolului" a fost înmănat delicatei prim-balerine **BIANCA FOTA**, prezentată de Doina Moga:

Bianca Fota, Doina Moga

G. Balint, Cristina Andrei

instituții - a reușit să-și formeze și consolideze o echipă care lucrează minunat spre binele obștei. Microstagiuena concertelor camerale, în care alături de opusurile enesciene sunt promovate sau repuse în sunet și opere ale altor compozitori români de azi și de ieri, este un fapt meritoriu, aflat în armonie cu însăși ideatica cetățeanului Enescu, de a realiza punți de

„Elegantă, delicată, grațioasă, foarte muzicală, cu un vocabular tehnic remarcabil, dacă ar fi să amintesc doar celebrele-i turații și sărituri, elastică, cu un tonus special și o rară disponibilitate emoțional artistică, prim-balerina Bianca Fota, de-a lungul carierei sale de până acum, a acoperit toate ramurile baletului de la clasic la modern, de la neoclasic la contemporan, cu aceeași pasiune, seriozitate și plăcere.

Combinăția dintre calitățile native și cele dobândite printr-un studiu riguros și minuțios fac din fiecare rol tălmăcit de ea o poveste originală, personalizată, unică și irepetabilă, poveste pe care o oferă publicului cu mult respect și cuceritoare bucurie.

Și sunt foarte multe povești, întrucât repertoriul ei este aproape sinonim cu al instituției în cauză: *Don Quijote*, *La Sylphide*, *La Fille mal gardée*, *Romeo and Juliet*, *Falling Angels*, *Spărgătorul de nuci* și multe altele, de referință fiind visul oricărei balerine, Lacul Lebedelor și piatra de încercare a oricărui prim balerin/ă, *Hamlet*-ul baletului cum îmi place să-l numesc, *Giselle*. Să o vezi pe Bianca Fota dansând în ele este ca o mirabilă sărbătoare și o baie purificatoare în vis și mister.

Toate acestea, plus talentul, determinarea și imensa-i paletă imaginativă au propulsat-o la statutul

de no. 1, pe care fără urmă de îndoială îl deține de câțiva ani buni la Opera Națională bucureșteană. Și o prinde grozav.

Personal o asemăn pe Bianca Fota cu o primăvară. Mereu proaspătă, mereu surprinzătoare, mereu luminoasă, mereu explozivă, mereu strălucitoare, niciodată aceeași.

M. Pășlaru, A. Iorgulescu, C. Andrei, V. Cosma, C. Dăscălescu, G. Natsis, M. Voican-Ghioroiu

Mărturisesc că după fiecare spectacol al ei sunt tentată să îmi spun că dacă prin absurd baletul n-ar fi existat, probabil s-ar fi inventat pentru ea. Par sinonime... Bianca Fota – Primăvara Baletului Românesc”.

Emoțiile au sporit când a fost anunțată prima distincție a secțiunii Divertisment, care s-a deschis cu un veritabil “mare premiu”. Ne-am întors în timp și am retrăit momente de glorie ale muzicii ușoare românești alături de un nume de legendă: premiul “O viață dedicată cântecului” a fost acordat venerabilei (95 de ani, împliniți pe 22 ianuarie, dar nu-i arată!), celebrei compozitoare **Camelia Dăscălescu**, înconjurată cu afecțiune și recunoștință de interpreții care i-au cântat creațiile de-a lungul timpului Margareta Pășlaru, Stela Enache, Ileana Popovici, Marian Spânoche. Toată lumea a ținut să immortalizeze reîntâlnirea cu doamna Dăscălescu, inclusiv... mult mai tânărul (cu vreo 2 ani!) Viorel Cosma, respectatul decan de vârstă al muzicologilor români, autor al peste 100 de cărți. “Prima Doamnă” a muzicii ușoare românești a glumit cu toată lumea, a fost o prezență tonică și plină de umor. Născută la Iași, a început acolo Conservatorul, absolvindu-l la București,

avându-i dascăli pe Mihail Jora, Ioan D. Chirescu, Dimitrie Cuclin, Antonin Ciolan, Alexandru Zirra. A fost, rând pe rând, redactor muzical la casa de discuri Electrecord, dirijoare și îndrumătoare artistică la Casa de cultură a studenților din Capitală (lansându-i aici pe Dan Spătaru, Pompilia Stoian, Cornel Constantiniu, Petre Geambașu, Anda Călugăreanu,

Doina Spătaru). Profesoară titrată de canto muzică ușoară și jazz, a îndrumat pe calea succesului și soliști din generațiile recente, cum ar fi Alina Mavrodin, Pepe, Irina Nicolae sau Cristina Manoliu. A susținut numeroase cursuri, prelegeri, concerte-lecție și conferințe pe tema impostației vocale, nu numai în țară, dar și la Sanremo (Italia), Berlin (RDG) sau Praga (Cehoslovacia). În același timp a fost un adevărat pionier al musical-ului, la noi. A scris muzică de scenă pentru teatrele “Constantin Tănase” sau “Ion Vasilescu”, dar încă din 1969 a semnat musical-ul în 2 părți “Necunoscuta și cei patru cavaleri”. A urmat “Fulgi de nea și diamante” (1982, după “Visul unei nopți de iarnă” de Tudor Mușatescu), dar adevărata bijuterie a genului rămâne “Alcor și Mona” (1973, după “Steaua fără nume” de Mihail Sebastian), care s-a jucat ani la rând cu imens succes atât la Teatrul de Comedie din București, cât și la Rijski Teatr din Riga sau la Weimar,

M. Eparaș, C. Dăscălescu, Il. Popovici

în RDG. În domeniul creației de muzică ușoară, are în palmaresu-i strălucit lauri cucerți la festivaluri internaționale (“Golden Cross” din Malta), la Mamaia sau din partea UCMR. Dintre sutele de șlagăre ce-i

poartă semnătura (primul lansat în 1957!) ne oprim doar la "Amintiri, amintiri", "Să-ntrebi răsăritul de lună", "Nu-ți fie teamă de-un sărut", "Nu vom ști niciodată", "Acele veri ale iubirii", "Cine sunt eu?", "Ploua mărunț și ne plimbam", "Mare, ești minunată marea mea!". Una din creațiile sale poartă titlul "Orașul crizantemelor", fiind dedicată orașului Târgoviște și festivalului "Crizantema de aur", unde a fost invitată de numeroase ori în juriu, așa încât dânsa s-a bucurat să afle între colegii laureați pe organizatorii Festivalului național al romanței "Te-aștept pe același drum-In memoriam Valer Ponoran" de la Zlatna. Diploma, florile și cărțile de la Editura Litera (alt partener tradițional, mulțumim Raluca Târnuțeanu!) au fost preluate de primarul frumosului oraș din Munții Apuseni, Silviu Ponoran, care este chiar fiul muzicianului omagiat. Practic, în fiecare toamnă la Zlatna are loc un preambul la "Crizantema de aur", anul trecut deținătoarea Trofeului la Zlatna, Rodica Pop Seling, triumfând apoi la Târgoviște. Dl. Ponoran a ținut să amintească pe drept cuvânt și de cealaltă manifestare majoră a localității, Festivalul internațional de film etnografic, unde există un premiu special și pentru muzică.

Premiul pentru Interpretare a revenit, în aplauzele asistenței, **Anastasieri Lazariuc**, care a avut un 2015 foarte bun, marcat de editarea unui superb dublu album de tip "Best of", sub titlul "Cele mai frumoase cântece". Câteva date biografice: după absolvirea școlii de muzică din Chișinău (secția dirijat coral!) a terminat Institutul de arte "Gavriil Musicescu". S-a lansat cu șlagărele lui Ion Aldea

solista formațiilor Sonor și Amor, a Filarmonicii și apoi a orchestrei Radiodifuziunii din Chișinău. Este Artistă a poporului din Republica Moldova și a

Anastasia Lazariuc

Silviu Ponoran

colindat lumea în turnee importante. Cântecele sale de succes datorează mult colaborării cu nume de marcă, cum ar fi Grigore Vieru, Eugen Doga, Dumitru Matcovschi, Petre Teodorovici, Iurie Sadovnic, Ian Raiburg, Anatol Dumitraș, Daria Radu, Mihai Constantinescu. Dintre titlurile asociate automat cu numele sensibilei și valoroasei interprete mai amintim "Bucurați-vă!", "Destin", "Urare", "Mama", "A trecut un an", "Maria", "Speranța lumii", "Orice femeie e frumoasă". Anastasia Lazariuc a încheiat remarcabilul an 2015 cu recitaluri de senzație susținute la Focșani.

Specialistul în domeniu al revistei, Florin-Silviu Ursulescu, alias FSU, a subliniat la microfon meritele tinerilor componenți ai trupei rock **byron**, distinși cu Premiul pentru "Proiect discografic". Formația a luat ființă cu exact 10 ani în urmă la București, împrumutând numele de scenă al liderului Dan "Byron" (Daniel Radu, fost la grupurile Kumm și Urma) - voce, chitară, flaut, compozitor și textier. Stilul formației byron (grafia oficială adoptată) poate fi definit ca art-rock cu influențe din blues, progressive rock și jazz, versurile, în română sau engleză, tratând aspecte ale societății actuale, precum și condiția

Teodorovici ("Până la lacrimi mi-e dragă viața", "Fuga, fuga", "Seara albastră"). Rând pe rând este

omului modern. Primul album a fost "Forbidden Drama" (2007), urmat de "A Kind of Alchemy" (2009), "Perfect" (2011-reunind cântece românești reorchestrate). În 2013 byron ne-a propus o premieră, un disc în ediție bilingvă, "30 Seconds of Fame", respectiv "30 de secunde de faimă". Pentru "Rămâi cu

(baterie), Sergiu "6 fingers" Mitrofan (claviaturi, chitară, voce), Laszlo Demeter (chitară bas), precum și ingeniosul impresar Codruț Dumitrescu. După cum spuneam, lume multă și de calitate (Marin Voican Ghioroiu ne-a prezentat o doamnă pe cartea de vizită a căreia scria "Princess Gabriela Victoria de Cantacuzino"!), numeroși reprezentanți ai mass media (ca de obicei colega noastră Oana Georgescu a realizat un reportaj pentru TV Senso și s-a ocupat de fotografii), scena dominată de roll-up-uri ale partenerilor noștri Catena, Fildas Art, Litera. Am amintit de recompensele tipărite elegant oferite de Editura Litera, evenimentul fiind completat, la trecerea în sufragerie, de cocktail-ul de zile mari datorat și anul acesta, prin intermediul Catena, patiseriei "Candy Cat" (cu produse culinare de clasă), iar pe tărâm... lichid, cu

mine", serial produs de HBO, grupul înregistrează 18 cântece gravate pe albumul "Melancolic" (2014). În fine, "Eternal Return", discul care le-a adus premiul revistei, a fost lansat anul trecut și a fost înregistrat în high resolution la Dublin, în Irlanda, masterizarea fiind făcută la faimosul Abbey Road din Londra. În domeniul video amintim primul DVD unplugged din România, "Acoustic Drama" - filmare a concertului de la Bastionul Măcelarilor din Cetatea medievală Târgu-Mureș. byron a mai marcat premiere, cântând în Salina Turda, la peste 100 de metri adâncime (acoustic în mina Terezia și electric în mina Rudolf), ambele concerte fiind reunite pe dublul DVD "Live Underground" (2012). Un alt DVD, "Electric Marching Band", conține filmarea unui concert de la Teatrul național din Cluj-Napoca, susținut alături de o fanfară militară, de un cor de copii și de violonistul Alexander Bălănescu. De asemenea, membrii trupei au interpretat pe scenă muzica piesei "The Merry Wives of Windsor" ("Nevestele vesele din Windsor" de Shakespeare) la Teatrul Metropolis. Nelipsit de la toate manifestările majore din țară, grupul a reprezentat România la un festival în India. La festivitatea de premiere de la Palatul Cantacuzino au fost prezenți Dan Byron și colegii săi Dan Georgescu

licori care l-ar fi delectat și pe zeul Bachus, doamnei Elena Stoica de la Tricotton Junior Panciu, o mare iubitoare și protectoare a muzicii. De fapt, aici, în jurul mesei mari de stejar s-au legat prietenii, s-au schimbat impresii, s-a socializat între profesori universitari și

muzicieni rock, între balerini și vedete de muzică ușoară, muzicologi renumiți, pianști, compozitori, jurnaliști: este, la urma urmei, marele câștig și lecția transmisă de revista "Actualitatea Muzicală", prin toleranță și concordie între toate genurile muzicale. (foto: Cristina Ardelean) (Red.)

Teatru de proiect versus teatru de repertoriu? (I)

Privind la lumea vremii sale, din a doua jumătate a sex. XX, C. tin Noica trăgea succint o concluzie de expresie dramatică: *“Veacul acesta mai are o singură șansă: să aducă o mare catastrofă. Dacă nu, va trece neobservat în istorie.”* Cam tot pe atunci, și reflectând din aceeași perspectivă (într-un dialog cu Max Torrès publicat în *Hôtes de passage*, 1975, cap. 3), Malraux sugera pe un ton profetic: *“Secolul XX va fi mistic sau nu va fi deloc.”*, încercând să avertizeze că, dacă nu va reuși să-și regăsească elanul începuturilor inteligenței pe pământ, secolul pe care tocmai îl parcurgem (conștienți mai mult sau mai puțin că nu noi suntem cei care-i vor trece hotarul înspre secolul următor), va rămâne fără gândire. Mutatis mutandis...

...În ultima perioadă, în domeniul teatrelor muzicale procesul unei tranziții (nu tocmai vizibile pentru artiștii angajați și public) direcționate deliberat de către factorul decident politic-administrativ (statul român) *dinspre teatrul de repertoriu către cel de proiect* a intrat într-o fază critică. Sigur că, conform zicerii „unde dai și unde crapă” ne-am trezit taman la Opera Națională București cu un scandal ale cărui motive au ajuns să fie interpretate aiuritor în primul rând de către o parte a presei (nu doar românești), fiind preluate aproape spontan, fără discernământ, de către importanți decidenți de rang guvernamental. Artiștii ONB s-au trezit peste noapte că sunt xenofobi, provinciali și instinctiv speriați de concurența cu profesioniștii din străinătate, prezumându-li-se o culpabilă conștiință a propriei mediocrități, pe care doresc s-o ascundă/salveze cu orice preț. Nimic mai neadevărat! Nu vom intra în detaliile acestei trame nuvelistice, bună de răs pentru cei ce asistă și demnă de plâns pentru cei care joacă. Încercăm însă o deslușire la nivelul resortului intim din care s-a amorsat.

Informal, punctul de plecare este cu aproape un deceniu în urmă, dar a căpătat o expresie de oficială conceptualizare odată cu elaborarea de către Ministerul Culturii din România prin Centrul de Cercetare și Consultanță în Domeniul Culturii a unui document numit *Proiectul de strategie sectorială în domeniul culturii și patrimoniului național, pentru perioada 2014-2020 (PSSC)*. În opinia noastră, documentul menționat conține o serie de erori cu impact negativ pentru structurarea și organizarea activității instituțiilor de profil muzical - concerte și spectacole lirice - din țara noastră. Fundamental, aceste erori survin dintr-o inadecvată formulare ori chiar ignorare a chestiunii cu privire la rolul statului în raport cu națiunea, prin sistemele instituționale ale învățământului și culturii. Sub acest aspect, ne rezumăm doar la a sublinia că, raportat

activității muzicale, relația de coerență între învățământul artistic și instituția de spectacol este condiționată de doi factori: a. *pasiv* - prin baza repertorială (operele artistice existente); b. *activ* - prin conservarea și asimilarea repertoriului la nivelul personalului artistic. Acest al doilea punct are directă legătură cu instituția prezentării și susținerii publice a operelor artistice, în a cărei sferă se conturează tipologic instituția *concertului* (filarmonica) și aceea a *spectacolului muzical* (teatrele lirice și de balet). Dacă, în general, învățământul se ocupă cu formarea și însușirea metodelor (disciplinelor) de abordare ale diferitelor genuri de spectacol, instituțiile artelor spectacolului pun accentul pe formarea modului de *conservare în act* a operelor artistice condiționate formal de expunerea în timp, precum muzica, dansul și textul rostit/cântat. Prin urmare, cei pregătiți pentru acest tip de practică artistică, chiar dacă nu sunt conceptori ideatici, ca artiști de primă instanță (compozitori, scriitori), nu sunt doar simpli interpreți-executanți (lăutari), ci și nemijlocit creatori ai interpretării concret-perceptibile (materializate), ca artiști

de a doua instanță (vocaliști, instrumentiști, dansatori, actori, regizori, coregrafi, scenografi).

Deși PSSC este substanțial tapat cu o serie de principii referite politicilor publice din sfera culturii, formulativ acordate concepției UE și ONU, dar și, generic vorbind, Constituției României, din care cităm (art.33, pct.3): *“Statul trebuie să asigure păstrarea identității spirituale, sprijinirea culturii naționale, stimularea artelor, protejarea și conservarea moștenirii culturale, dezvoltarea creativității contemporane, promovarea valorilor culturale și artistice ale României în lume”*, întrucât, datorită unei perspectivizări strict pragmatic-aplicative și ipostaziate statistic, lipsite de dimensiunea ideativ-reflexivă (întrucât devenirea spirituală nu comportă algoritmi descriptibile matematic), în care sensurile fiecăreia din noțiunile de: *cultură, istorie, națiune (limbă), creativitate (operă - deschidere spirituală, incomensurabilă material)*, care,

pe planul realității economic-sociale, interferează cu sfera celor de *actualitate*, *piață* (ca loc de comercializare/exprimare a necesității de consum), *productivitate* (eficiență economic-cantitativă), se generează o serie de confuzii, ducând inevitabil la concluzii cu valoare de pseudopremise. Între acestea, expresia *producător de bunuri și servicii culturale* conotează funcția proprie instituției sau cadrului organizatoric (de stat sau privat, precum ong-urile sau agențiile de impresariat), corelată aleatoriu cu funcția artistului. Dacă instituția de profil cultural este dedicată strict *susținerii* activității artistice ca *pregătire* și *prezentare publică* (implicând un anume standard tehnologic al mijloacelor și de pregătire al utilizatorilor acestora), funcția artistului comportă (în aceeași persoană) trei coordonate: *concepție/proiecție* (creator); *punere în act* (interpret); *reflecție/reglare* în raport cu determinațiile locului de prezentare (ascultător). Sub niciunul din aceste trei aspecte artistul nu poate fi considerat nici ca producător și nici ca prestator de servicii (de divertisment sau bunuri culturale), chiar și atunci când activează într-un cadru instituționalizat, prin diverse formule de angajament.

Peste tot în Uniunea Europeană activitatea spectacolului liric funcționează sub genericul a două modele: *compania* și *teatrul*. Diferența între aceste formate este ca între tipurile culturale *heracleitic* - marcat de permanența schimbării și spontaneității - și *eleat* - caracterizat de ideatica stabilității și perfecțiunii. În paradigma primului tip se află *compania*, căreia îi sunt caracteristice peregrinarea și continua adaptare la fenomenalitatea pieței. Ea se orientează repertorial fie prin *experimente promoționale* - ca mod de sondare a reacției publice -, fie prin oferta unor produse deja „gustate” al căror quantum de vânzare este predictibil. Altfel zis, compania funcționează sezonier, pe criteriul strict comercial al cererii și ofertei de *bunuri culturale de consum*. De cealaltă parte, cu funcția de vatră culturală, *teatrul* este referit modelului de cultivare a unei ideatici proprii *ființării spirituale* a omului. Prin conținut, spectacolul de teatru nu urmărește decât aparent delectarea, spre a seduce și călăuzi publicul într-un tărâm ale cărui valențe țin de sacru. El lucrează astfel din perspectivă catartică (nu comercială), ceea ce diferă fundamental de „transa” divertismentului.

Chiar dacă societății moderne îi este proprie astăzi o dinamică fără precedent, omul-cultural, oricât de instruit și de liber-cugetător, este condiționat în durata vieții personale de relativa stabilitate a unor cadre de expresie, între care: *limba*, *națiunea*, *țara*. Referențiat astfel, el caută noul, nu atât ca schimbare și/sau negare a tradiției, cât ca posibilitate de reflecție/aflare a unei identități proprii și totodată integrabile, în raport cu reperele-cadre menționate. Dacă în dimensiunea existenței omul este nevoit să fie competitiv (ca om-natural-inteligent), prin spirit, el se caută pe sine odată cu încercarea de cuprindere în societate, pe care o resimte nu doar sub aspectul actualității de mediu (aprehendabil eco-mecanic), ci, mai ales, sub acela al istoriei de originaritate, prin care capătă, deopotrivă, conștiința devenirii proprii în-laolaltă-cu-ceilalți (ca destin) și responsabilitatea (deliberării asupra) sensului a cărui

valoare morală se conjugă prin cum-ul (eroismul) realizării acestuia. În raport cu omul-natural-inteligent sau tehnic/tehnologic, omul-cultural se relevă ca deschidere (spiritualizare) într-o zonă ce transcende existenței și, tocmai prin aceasta, incomensurabilă. Artistul ni se prezintă tranzitând prin această deschidere. De aceea el este *sensibil* în raport cu existența, și *expresiv-inconturnabil* în raport cu omul-tehnic (determinabil/determinat). Este și motivul pentru care artistul trebuie „protejat” în spectrul vieții social-economice, cu atât mai mult cu cât este o *prezență vie*, în a cărui substanță, originea (tradiția) și actualitatea (ineditul, spontaneitatea) se reconfigurează organic, prin modul unei creativități de tip cosmogonic, de *conciliere a contrariilor* (diferind semnificativ de exclusivism, nonconformismul abuziv, absolutism, dar și de redatism, imitativitate, mecanicism, multiplicitate, industrialitate etc).

Bănuim că eroarea de perspectivă pe care o conține PSSC constă în aceea că teritoriul României este privit anistoric, ca simplu teren pe care sunt proiectate ludic-imaginativ diferite orașe-mall, formate pe criteriile întreprinderii comerciale. Apoi, și mai grav, populația - care, ca *națiune*, constituie însuși agentul ființial al locuirii -, este redusă strict conotației de *public-consumator*, precum o mulțime de indivizi oarecare preumblându-se printr-o mare piață sub impulsul diferitelor necesități nutritiv-existențiale a căror intensitate este evaluată în raport cu benzile de vârstă. În fine, și poate cel mai dramatic este faptul că, în expresia sa, textul PSSC ia o înfățișare articulată aparent pe baze științifice (de rit statistic) ținând exclusiv de sfera socio-economică, prin care își dorește schimbarea unor formule de mentalitate inerțiate/moștenite din perioada socialistă, sesizând în relația *instituție artistică - public consumator* o situație de inadecvare cu ideatica liberal-capitalistă. De altfel, este singura critică cu nuanță istorică deși (superficial fundamentată), căci în rest, voit sau nu, se ignoră orice referire de ordin cel puțin descriptiv la caracterul implicit istoric al națiunii române și, prin aceasta, la coordonatele de limbă, tradiție, vatră. Cu alte cuvinte, autorii PSSC pornesc de la premisa „descălecatului”, elaborând cu sârgul activistului proaspăt antrenat în noul limbaj de lemn „bruxellezo-român” (împănat snob-diletantic cu tot felul de englezisme) un mod de „colonizare” a unei așezări de tip tabără-șantier-piață, pentru o populație anomică/anistorică, tocmai-(nu se știe cum/de unde)-teleportată, comensurată statistic exclusiv prin prisma unor spontaneități contingente (referite unui moment sau altul din durata biologică), și în al cărei orizont de necesitate cultura nu reprezintă un demers spiritual (al omului în devenire), ci o zonă/„sector industrial”* de producere și satisfacere a nevoilor de divertisment. Întristătoare perspectivă! Într-un paragraf din cap. 5, *Susținerea și promovarea creației culturale și artistice contemporane*, al documentului-proiect la care ne referim, se menționează (pag. 126): “În cele ce urmează vom prezenta abordările strategice cu privire la actorii cei mai importanți în ceea ce privește promovarea și susținerea creativității culturale și artistice, și anume creatorii și artiștii, producătorii de bunuri și servicii culturale care

incorporează operele și prestațiile artistice ale celor dintâi (s.n.) și care sunt reprezentați de sectorul cultural non-profit, sectorul industriilor culturale și creative și sectorul instituțiilor publice de cultură) și evident, publicul”. Carta verde a Comisiei Europene, cu privire la “Eliberarea potențialului industriilor culturale și creative” din 2010, identifică principalele nevoi și probleme în legătură cu crearea unui mediu propice pentru creștere economică, pentru dezvoltarea și succesul importantului sector al **industriilor culturale** - producător-distribuitor de bunuri și servicii (s.n.) care, atunci când sunt create, sunt considerate ca având o caracteristică, utilizare sau scop specific care materializează sau transmite expresii culturale, independent de valoarea comercială pe care o pot avea, incluzând artele tradiționale (ale spectacolului, artele vizuale, patrimoniul cultural, filmele (indiferent de suportul de redare), televiziunea și radiodifuziunea, jocurile video, noile mijloace de comunicare, muzica, presa și cărțile - și **industriile creative** - care utilizează cultura ca input (având o dimensiune culturală, chiar dacă producțiile lor sunt în

demers strategic trebuie să pornească de la recunoașterea naturii duale a produselor industriilor culturale (pe de o parte, valori și semnificații socioculturale, pe de altă parte, marfă cu valoare economică)”. (Va urma!)

George BALINT

Tragem cu toții de capetele aceluiași fir

Probabil că Umberto Eco are dreptate atunci când afirmă că, dacă nu există dușmanul, el trebuie creat, pentru ca un sistem să își regleze starea de “sănătate” și să evolueze. Pentru că, un sistem stagnant este unul “bolnav”.

Eu văd întotdeauna momentele de înfruntare între două aspecte contrarii ca pe o necesitate provocată (cu sau fără știință), pentru întreținerea motivației de funcționare a unei părți sau alta ale unui sistem, ori ca stimul pentru noi activități, transformări, expansiuni. Manifestările arhetipului binar au nevoie unele de altele: noul de vechi, libertatea de constrângeri, instabilitatea de stabilitate etc. Ele nu se justifică, nu au sens decât unele în raport cu altele. Nu îmi fac nici o grijă că vreunul dintre aceste aspecte va dispărea în planul acesta al existenței noastre. (Desigur, forma pe care o pot lua se află în continuă schimbare și marile pasiuni sau mai exact, patimi se aprind atunci când oamenii se atasează de forme). În momentul în care “Noul” ar constata că la un anumit moment “și-a învins dușmanul” și a rămas “singur pe Planetă”, ar fi dezamăgit și s-ar plictisi repede. Își va inventa un nou oponent – chiar dacă asta ar însemna ca el să se lase învechit (ceea ce se întâmplă de obicei în cazul unor schimbări majore de paradigmă). Aceasta este o lege care funcționează din planul invizibil și care ordonează în timp totul, fie că oamenii sunt conștienți sau nu de asta.

Eu sunt un artist care crează numai din și cu motivația înnoirii. Lucrez numai în și prin proiecte, nu le repet, încerc să fac, să aduc mereu altceva. Sunt un lucrător în slujba efemerului. Pentru că am descoperit că în acest fel, mă pot oferi autentic și total. Dar, o fac mereu cu conștiința necesității unui reper “advers” sau mai bine zis, de semn contrar, față de care acțiunile mele capătă contur și un înțeles. Numesc asta depășirea limitelor în prezența limitelor.

Nu pot alege însă, decât pentru mine, direcția de mers, respectiv ceea ce doresc să experimentez, știind în același timp că această opțiune face parte dintr-un întreg care mă influențează tocmai prin diversitatea părților sale componente.

Ca să plonjez foarte concret în tema dezbaterii: doresc existența unor instituții de proiecte? Desigur. Dar asta nu înseamnă că doresc eliminarea instituțiilor de repertoriu. Nu mă regăsesc în pozițiile de tip sau/sau (“ești cu noi sau ești împotriva noastră”) pentru că, așa cum văd eu lucrurile, tragem cu toții de capetele aceluiași fir.

Irinel ANGHEL

principal funcționale), incluzând arhitectura și designul, și care integrează elemente creative în procese mai ample, și subsectoare precum grafica, moda sau publicitatea -, pornind de la nevoia de a susține și întări principalii facilitatori: spații pentru experimentare, inovare și antreprenoriat, ușurarea accesului la finanțare, realizarea unui cadru eficient și eficace de reglementare, protejarea drepturilor de proprietate intelectuală. (pag.154-155) Studiul european “Impactul culturii asupra creativității”, 2009, KEA European Affairs, menționează: “Creativitatea bazată pe cultură este direct legată de abilitatea artiștilor de a gândi imaginativ, metaforic, de a trece barierele convenționalului. Aceasta are capacitatea de a sparge convențiile și modul de gândire comun și de a permite dezvoltarea unei noi viziuni, idei sau produs. Cultura este legată de înțeles, cunoștințe, talente, industrii, civilizație și valori”. Din rațiuni de claritate, în textul proiectului de strategie sectorială s-a optat pentru o departajare a termenilor, utilizându-se de regulă sintagma “sector cultural și creativ” pentru a defini întregul sector al culturii, inclusiv sub-sectorul non-profit și pe cel al instituțiilor publice de cultură, iar sintagma de “industrie culturală și creativă” pentru acel sub-sector care privește de regulă activitățile aducătoare de profit din domeniul culturii.” În cap. 5.2.3 al aceluiași proiect de strategie sectorială, *Industria culturale și creative (ICC) – Obiective strategice pentru perioada 2014-2020*, se specifică că “orice

Gala Lipatti 2016

Mulțumind tuturor celor care s-au implicat în campania strângerii de fonduri pentru achiziționarea mai mult decât necesarului pian de concert Steinway – un veritabil instrument de lucru pentru viitorii soliști, Colegiul Național de Arte „Dinu Lipatti” și-a propus, în seara de 23 martie, să aducă pe cel mai pretențios podium românesc de concert, pentru a aniversa 99 de ani de la nașterea excepționalului pianist și compozitor român al cărui nume îl poartă, două formații instrumentale, un ansamblu coral și trei soliști virtuozii, care au confirmat, o dată în plus,

nivelul de excelență al învățământului muzical practicat în acest colegiu.

Performanța acestor (încă) elevi de liceu și gimnaziu n-a fost un unicat, căci, în duminica precedentă, o parte din programul acestui concert fusese interpretat în premieră pe aceeași scenă a Ateneului Român în cadrul proiectului **Clasic e Fantastic**, bucurându-i pe cei mai mici auditori care, poate, își vor dori să urce și ei, cândva, pe acest podium.

Evenimentul numit, pe drept cuvânt, **Gala Lipatti**, a propus spre audiere un program dens care a acoperit genuri de referință din istoria muzicii, punând, totodată, în valoare talentul și dăruirea tuturor celor care au urcat pe scenă, fie ca soliști, fie ca reprezentanți ai partidelor orchestrale și corale. Detaliind repertoriul interpretat, amintim că orchestra de suflători a colegiului a optat, sub bagheta profesorului Marcel Pețanca, pentru aranjamente orchestrale ale unor piese de extremă popularitate precum uvertura *Orpheus în Infern* de Jacques Offenbach (cu faimosul *Galop infernal* recunoscut pretutindeni prin titulatura “oficializată” de *Can-can*),

sensibilul *Vals nr. 2* de Dmitri Șostakovici, emblematicul dans final – devenit un *brand* cultural național – din filmul “*Zorba Grecul*” (semnat de), o sumă de *Arii din Muntenia* – marcă indubitabilă a specificului românesc – înscrise în partitură de Alfred Mendelsohn și agrementate solistic la clarinet și fluiet de Giani Busnea, cu farmecul și dezinvoltura unui – deja – virtuoz al ambelor instrumente, și, în final, un mixaj de muzică pop realizat de Bernd Classen (*Popkiste nr. 1*) care a demonstrat capacitatea tânărului ansamblu de a survola, cu egală bucurie a exprimării, și repere clasice dar și de divertisment.

Punctul culminant al serii a fost marcat, însă, de evoluția orchestrei simfonice care, atât în *Dansul slav op 46 nr. 8* în sol minor de Dvorak și uvertura operei rossiniene “*Wilhelm Tell*”, cât și în lucrările lui Paganini - *Variațiuni pe coarda sol pe o temă din opera “Moise în Egipt”, Vivaldi - Concertul pentru violoncel și orchestră în si minor, Mozart - Dies Irae, Confutatis maledictis și Lacrimosa* din impresionantul său *Requiem* – și Paul Constantinescu - Corul final din *Oratoriul de Paști*, s-a dovedit a fi un ansamblu omogen care a reacționat prompt, cu acuratețe și rafinament stilistic, la întregul arsenal al gesticii dirijorale aparținente celor doi mânăuitori ai baghetei – profesorii Nicolae Racu și Andrei Ștefan Racu.

În contextul reușitelor interpretative urmează, firesc, aprecierea celor doi soliști – violonistul Ștefan Aprodu (însăși întruchiparea scenică a personajului Paganini-copil, rol pe care, de altfel, îl și interpretează, în spectacolul regizat de Mick Davis la teatrul Metropolis) și violoncelista Isabela Ghergu (o “voce” instrumentală individualizată, a cărei vitalitate dinamizează permanent fluxul melodic, personalizându-l în culori proprii).

Pregătit minuțios de profesoara Lăcrămioara Ana Pauliuc, corul colegiului a fost cel care, prin sonoritățile generoase, ample, de o calitate remarcabilă cu care a investit partituri extrem de dificile precum cea a *Requiemului* mozartian ori a *Oratoriului* lui Paul Constantinescu, a focalizat la maximum atenția asupra spectacolului scenic în ansamblu, întregindu-i conturul artistic prin momente de o tensiune emoțională cu totul specială.

Aplauzele publicului alăturate celor ale actualului ministrului al Educației, invitat și el la această gală de excepție, au răsplătit din plin, așa cum era și firesc, remarcabila evoluție a protagoniștilor serii, îndreptățindu-i să anticipeze rezonanța viitorului concert dedicat centenarului Lipatti, deja proiectat ca o construcție evenimentială cu impact european. Noi le urăm, încă de acum, să fie încununată de succes! (Foto: Marius VĂJOAICA)

Loredana BALTAZAR

Componistica feminină românească

Revelând Buna-vestire a feminității ce coincide, nu întâmplător, cu trezirea la viață a naturii din amonșirea iernii, luna martie simbolizează, delicat, proșpețimea primăvărată a tinereții spirituale, bucuria unei prefigurare renașteri ciclice a existenței. Și de ce nu, ca un mod artistic de a reflecta acest ritual regenerat al Începuturilor, Muzeul Național „George Enescu” a găzduit, în 15 martie, un concert special, în care, prin intermediul versiunii interpretative a atelierului de muzică contemporană „Archaeus”, șapte compozitoare și-au adus „ofrandă” sonoră debutului un primăveri parcă mai capricioase decât cele precedente.

Carmen Petra Basacopol, Carmen Cârnelci, Elena Apostol, Diana Vodă-Nuțeanu, Veronica Angheliescu, Felicia Donceanu și Doina Rotaru sunt personalități definatorii pentru succesiunea unor generații componistice care și-au pus amprenta asupra muzicii contemporane românești. Orientările lor, confirmându-le valoarea sau – pentru cele mai tinere – ascensiunea în demersul reconfigurării actului artistic, demonstrează afinitatea pentru genuri și forme diverse, pentru mixturi sintactice generatoare de exprimări originale, ori opțiunea pentru înveșmântări stilistice care să se muleze intențiilor constructive ale fiecărui demers creator în parte.

Alături de un auditoriu al cărui orizont de așteptare s-a dovedit a fi la fel de deschis ca și al meu, am ascultat, pe rând, lucrări destinate fie unui singur instrument aparținând lui Carmen Cârnelci (*Tablou trilingv în decembrie* pentru vioară solo), Elenei Apostol (*Rondo-sonată* pentru oboi solo), Veronicăi Angheliescu (*Cold Hour* pentru violoncel solo) și Feliciei Donceanu (*Eminesciană* – Sonata-glossă pentru clarinet solo), fie întregului ansamblu, sub semnătura lui Carmen Petra Basacopol (*Meditație la mormântul unui prieten*), Diana Vodă-Nuțeanu (*Spot*) și Doina Rotaru (*Clocks*). Și am recunoscut, sub delicata arcuire a discursului melodic de care s-au făcut „vinovați”, cu profesionalismul și implicarea emoțională caracteristică, toți cei șapte „Archei” (Anca Vartolomei - violoncel, Rodica Dănceanu - pian, Dorin Gliga - oboi, Ion Nedelciu - clarinet, Șerban Novac - fagot, Sorin Rotaru - percuție și Marius Lăcraru - vioară), paradigmele unor scriituri ce-și portretizează deja autoarele la nivelul dramaturgiei muzicale contemporane, prin gesturi specifice.

Evoluția tensională lină a *Meditației* lui Carmen Petra Basacopol, predominant lirică, a lăsat să se întrevadă un sentiment nostalgic nedisimulat, de filiație postromantică, ce-a contrastat cu factura de certă virtuozitate a piesei lui Carmen Cârnelci, a cărei pulsație a vibrat prin glasul viorii lui Marus Lăcraru, desenând o permanentă sinuozitate melodică; varietatea dinamică a jocului „personajelor”-paradigme din lucrarea Elenei

Apostol s-a metamorfozat – cu ajutorul lui Dorin Gliga – în aluzii la adresa manierei clasicizante, în timp ce balansul structural formulat extrem de concentrat din *Spotul* Diane Vodă-Nuțeanu a juxtapus stiluri, redistribuind ideile tematice precum fasciculu de lumină pe care și-a propus să-l ilustreze.

În cea de-a doua jumătate a programului, diversitatea intențiilor componistice a adus față în față două partituri inspirate de texte poetice, cea a Veronicăi Angheliescu pornind de la poemul *Ora rece* al lui Tudor Arghezi și cea a Felicie Donceanu – o propunere personală a unei alte „rostiri”, în termeni muzicali, a glosei eminesciene. Astfel, parcursul descriptiv dinspre

grav spre acut al materialului sonor din *Cold Hour* a valorificat poetica argheziană printr-o ascensiune a cărei doză de tragism accentuat a fost pusă în lumină cu deosebită sensibilitate de Anca Vartolomei, pe când „replica” Felicie Donceanu a adus în prim plan o înlănțuire preponderent epică, o melopee modală de ethos românesc narată de Ion Nedelciu cu simplitate și căldură, în care au fuzionat glossa, ca tipar fix de poezie, și forma muzicală de sonată.

În practicile magice din cultura primitivă, cântarea individuală se îmbina echilibrat cu participarea artistică colectivă; similar acestui dozaj armonios, programul serii din miezul lui martie s-a încheiat cu *Ceasurile* Doinei Rotaru, lucrare de atmosferă ce poartă indubitabil „marca” autoarei sale; arhitecturarea piesei în 12 secțiuni ce expun tipare pulsatorii diferite, prefigurând evoluția dinspre curgerea obiectivă a Timpului înspre percepția sa subiectivă a conturat cu un dramatism aparte ideea-axiomă a scurgerii vieții, cu neputință de oprit. Înlănțuirilor quasi-improvizatorice a microstructurilor organizate heterofonic li s-a opus, dominator, pulsația ritmizantă a *Ceasurilor*, consemnând aparenta victorie – vremelnică – a temporalității în fața atemporalității, sau, altfel spus, a tiparului măsurabil ritmic în fața potențialului infinit al libertății melismatice. (Foto: Marius VĂJOAICA)

Loredana BALTAZAR

Micro Medalion Cornelia Tăutu

Vineri, 18 martie a.c., la orele 19,00 Filarmonica timișoreană a prilejuit întâlnirea melomanilor cu binecunoscuta compozitoare, Cornelia Tăutu, prezentă în sală, cu prilejul includerii în program a „Concertului său pentru pian și orchestră”. Lucrarea a fost compusă în anul Revoluției (1989) și, după cum a mărturisit compozitoarea, a fost dedicată fiicei sale. Structura Concertului este tripartită, cele trei părți succedându-se fără pauze între ele. Din punct de vedere tematic, compozitoarea a ales melosul popular românesc, atât de prezent în mai multe opusuri ce-i poartă semnătura, pe care l-a etalat în climatul modal al discursului poetic, puternic amprentat de Imagine. Imaginea pentru Cornelia Tăutu este elementul cromozomial existențial al parcursului său creator, aspect definitoriu nu numai pentru muzica de film dar și pentru genul cameral, concertant și simfonic, genuri muzicale prezente în întreaga sa activitate componistică. Tălmăcirea partiturii de către maestrul Gheorghe Costin, aflat la pupitrul dirijoral al orchestrei Filarmonicii Banatul și a pianistului Remus Manoleanu a fost extrem de inspirată, plină de entuziasm și sensibilitate. Ei au căutat să redea cu mare acuratețe elementele cardinale ale vitraliului concertant și, fascinați de forța imagisticii muzicale a autoarei, chiar au reușit să stârneasă aplauzele îndelungi ale asistenței. Inspirată și emoționantă mi s-au părut alocuțiunile maestrului Gheorghe Costin, ale

maestrului Remus Manoleanu dar și cea plină de vibrație, inocență și modestie a compozitoarei Cornelia Tăutu. Evenimentul a provocat multe discuții pe marginea necesității imperioase de a se promova cu obstinație creațiile muzicale românești, considerând, după părerea mea, că acest lucru ar putea să devină un criteriu serios în desemnarea unui mare centru muzical național drept Capitală Culturală Europeană.

Prietenii Muzicii

Festivalul *Prietenii Muzicii* ediția I la Timișoara, organizat de Fundația Culturală Pro *Piano* - România (președinte Stela Avesalon) în perioada 5 - 6 martie 2016 în Sala *Orpheum* a Facultății de Muzică și Teatru a Universității de Vest din Timișoara a cuprins mai multe categorii de vârstă atât pentru profesioniști (elevi de la școli de muzică), cât și pentru amatori.

Juriul format din dna Stela Avesalon, conf. univ. dr. habil. Manuela Iana - Mihăilescu (Facultatea de Muzică și Teatru a Universității de Vest din Timișoara), prof. Ana Raita (Liceul de Arte *Sabin Drăgoi* din Arad) și prof. dr. Diana Tite (Colegiul Național de Artă *Ion Vidu* din Timișoara - care a fost și

organizator al festivalului), a departajat participanții - în număr de 98, decernând Diplome de Excelență, de Merit, de Onoare și de Participare.

Pe lângă aceste diplome, s-au acordat premii speciale, iar la fiecare categorie, dacă a fost cazul - Marele Premiu al Categoriei. Au obținut această distincție: Ormanji Alexei-Emanuel (Arad), Bălan Flavius (Deva), Florea Eusebiu (Lugoj), Prcsina Fabiani (Petroșani), Gavrilă Cosmin (Timișoara). Pianistul Ioan Mihăilescu (Timișoara) a obținut Marele Premiu al Festivalului *Prietenii muzicii*, ediția I.

La categoriile de amatori s-a evidențiat Niță Ciprian (Reșița).

Nivelul general a fost apreciat ca foarte bun.

La Gala festivalului, urmată de premiera participanților a fost prezent Decanul Facultății de

Muzică și Teatru - Prof. univ. dr. Violeta Zonte, care a adresat felicitări doamnei Avesalon pentru generoasa inițiativă și a apreciat interesul deosebit de care s-a bucurat Festivalul. Este de evidențiat și faptul că Facultatea de Muzică și Teatru a fost parteneră în acest proiect, punând la dispoziție Sala de concerte *Orpheum* și săli de studiu pentru participanți pe toată perioada festivalului.

Ultima remarcă se referă la includerea obligatorie în programul tinerilor participanți a unei piese din repertoriul românesc, întâlnind deseori lucrări dificile ale unor compozitori români precum *Toccata* de George Enescu, cea a lui Paul Constantinescu sau cea care poartă semnătura lui Sigismund Toduță.

**Pagină de
Mihaela Silvia ROȘCA**

Cosmogonia muzicii mahleriene, în viziunea dirijorului Camil Marinescu

Apropierea dirijorilor și interpreților, de oricare dintre partiturile simfonice ale lui Gustav Mahler, echivalează cu decizia, conștient asumată, de a porni în vasta și imprevizibilă aventură a cunoașterii. Ea presupune însă o serie abilități și disponibilități intelectual-filosofice fie ele native, fie exersate cu tenacitate, în scopul facilitării depistării și înțelegerii reperelor polisemantice, pluristratificate, ale muzicii mahleriene. Este și cazul *Simfoniei a II-a*, în *do minor*, pentru soprană, mezzosoprană, cor și orchestră, „Învieria”: pe de o parte una dintre simfoniile cele mai ample ca durată (cca. 120 de minute), pe de altă parte una dintre compozițiile cu *structură transtextuală*, aș spune, tipic mahleriană, subtitlul fiind inspirat de *Imnul* omonim al romanticului german Friedrich Klopstock (gest *paratextual*), iar textul propriu-zis, redat de către soliști și cor, coagulând substratul ideatic din subtitlu cu cel similar, din *liedul Sfântul Anton din Padova predicând peștilor*, pe versuri de Brentano, precum și cu acela din *Urlicht (Iluminare)*, ambele din ciclul mahlerian *Cornul femeecat al băiatului* (gest *arhitextual*), cărora Mahler le adaugă propriile versuri, „în spiritul” *Imnului învierii* de Klopstock (gest *hipertextual*). Autorul realizează, așadar, un *palimpsest* componistic, cu conotații profund religioase, ce pare să reitereze triplul circuit existențial – *viață-moarte-reînviere* – în concordanță cu procesele ce au loc în Univers.

O asemenea alcătuire sonoră, megalitică, și-a găsit, în zilele de 24/25 Martie, în prezența lui Camil Marinescu la pupitrul Orchestrei Filarmonice „George Enescu”, *decoderul* ideal. Adept și practicant al fenomenologiei actului dirijoral, Camil Marinescu transformă gestul dirijoral într-un simplu *impuls*, doar *sugerând* instrumentiștilor sensul și substanța *devenirii* demersului componistic de la teluric la serafic, de la tragic la sublim, de la contemplare la dezlănțuire de proporții cosmice. Cu alte cuvinte, de la „adierile funebre” din prima mișcare, marcată de stridențele morbide, sarcastice ale alăturilor prevestind atmosfera lugubră din *Simfoniile a III-a și a V-a*, la ritmurile unui *ländler* grațios, cu *pianissime* imperceptibile atât la cor, cât și la orchestră, din mișcarea mediană; de la pasajele cantabile ale clarinetului, bazate pe motive din folclorul iudaic, combinate cu ascensiuni orchestrale extreme, ca niște țipete desperate, poate ale *Sf. Anton predicând peștilor*, din *liedul* cu același nume, ce stă la baza *Scherzoului*, ori ale compozitorului însuși, în confruntarea cu eternele dileme interioare privind existența (acceptarea) sau nonexistența (repudierea) unui Dumnezeu pantocrator, la trăirile diversificate, deopotrivă coplesitoare și extaziate în momentul revelării luminii primordiale, din partea a patra, exprimate cu voce consistentă, profundă, cu dicție impecabilă și frazare generoasă, de către mezzosoprană Sidonia Nica, și de la

motivul *Dies irae*, cu profil de coral însă, aidoma unui ceremonial liturgic, dezlănțuit ulterior într-un crescendo apocaliptic ce pare să disloce universul ființial și cosmic, din aceeași parte a patra, la limpezirea și desăvârșita armonie din final. Corul, *a cappella*, ca o procesiune de pelerini, soprana Irina Iordăchescu - rafinată, muzicală, expresivă, intonând primele versuri ale *Imnului învierii* de Klopstock, „*Herzen, die gen Himmel sich erheben...*” / *Suflete înălțate la cer...* - și mezzosoprană Sidonia Nica - acum dând glas textului creat de Mahler însuși, „*Oh, glaube, mein Herz...*” / „*O, suflet al meu... / Mă voi înălța către lumina pe care niciun ochi nu a zărit-o vreodată...*” - se împletesc sub semnul Armoniei celeste,

Camil Marinescu

unificatoare a planului uman și divin, impunând prevalența spiritului într-un *fortissimo* exploziv, ce coincide cu un mic, dar semnificativ artificiu regizoral: aprinderea tuturor luminilor sub cupola Ateneului!

Camil Marinescu ne-a dezvăluit treptat frumusețea acestor veritabile multiversuri mahleriene, balansate infatigabil între aparență și esență, generând nu odată stări vecine cu perplexitatea, printr-o știință *sui generis* de armonizare a contrariilor, cu o gestică minimală, cu naturalețe, gravitate și bucurie. El a construit întreagul eșafodaj al *Simfoniei în do minor* ca pe o cosmogonie, *repetând actul creației* în sine cu logică, inteligență, echilibru intelectual-emoțional, ca și când ar fi răspuns prin exemplul personal întrebării lui Aristotel, „ce este existența?”: existența are legătură cu „intelectul/inteligența, factor prin care sufletul gândește și concepe” și știe să transforme „posibilitatea în existență în act”, în „existență reală”.

Relevante mi s-au părut performanța alăturilor atât ca acuratețe, cât și ca omogenitate, prestația corului pregătit minuțios de către Iosif Ion Prunner, și, în general, *sunetul specific*, recuperat, al Filarmonicii bucureștene: penetrant, precis, unitar și expresiv, bine articulat în toate compartimentele, datorită unor instrumentiști virtuozii, responsabili, maleabili, dăruiți actului lor interpretativ.

Despina PETECEL THEODORU

Despre grijile unei seri muzicale

Marti, 15 Martie, Sala mică a Ateneului a fost gazda unei seri muzicale dintre cele mai îngrijorătoare. Spun asta pentru că nimeni din publicul unui astfel de recital studențesc nu poate să nu-și facă griji în legătură cu starea actuală a interpreților ce au ieșit deja de pe băncile facultății. Sau, cel puțin, în legătură cu sănătatea lor. Pentru că, trebuie să recunoaștem, dacă studenții de anul II pot susține recitaluri ce durează două ore și jumătate iar interpreții în toată firea nu pot, prima scuză ce apare este stamina și anduranța crescută a tinerilor.

În orice caz, cei doi studenți, Aron Cavassi la vioară și Cătălina Bordeanu la pian au reușit să impresioneze în majoritatea aspectelor. În primul rând, programul a fost de o diversitate covârșitoare. Seara a început cu *Sonata pentru vioară și pian K 304 în mi* de Wolfgang Amadeus Mozart, lucrarea fiind oferită publicului cu o excelent aleasă paletă de culori profunde cum puține pagini mozartiene au fost menite, dar cum și mai puține sunt receptate.

Dacă pentru prima lucrare, capitolul stilistic a fost încercarea, pentru a doua, acesta este un dat, *Ciaconna din Partita a II-a în re* de Johann Sebastian Bach fiind - probabil - una dintre cele mai recognoscibile piese din întreaga cultură muzicală europeană. Luând în considerare acest lucru, tânărul violonist și-a dovedit calitățile, atât prin luciditate în reliefarea formei, cât și prin interpretarea calmă și neromanțată, ambele indicând o gândire polifonică bine împământenită. Poate că aici ar putea fi cazul pentru o discuție despre raportul dintre intenția originală a compozitorului și felul în care această intenție este adusă la suprafață de interpreți. Spre exemplu, nu este foarte cunoscut faptul că *Sonata K304* de Mozart a fost scrisă în aceeași perioadă în care mama compozitorului a murit, dar poate că este mai cunoscută teoria prof. Helga Thoene care sugerează că întreaga *Partita a II-a* (în special *Ciaconna*) este dedicată primei soții a lui Bach. Aceste fapte pot fi privite cu ușurință drept irelevante, dar ridică o întrebare crucială: presupunând că cele două lucrări au fost într-adevăr menite drept necrologuri și presupunând că cei doi tineri interpreți nu știau acest detaliu, alăturarea trebuie pusă pe seama conținutului emoțional sau pe seama subconștientului celui ce a alcătuit programul?

La polul opus, *Sonata în La pentru pian și vioară* de César Franck a fost menită drept un cadou pentru nunta lui Eugène Ysaÿe. Totuși, recitalul nu pare să fi fost planificat drept o epopee muzicală cu paralele sadovenești pentru cei pasionați de istoria muzicii, ci, mai degrabă, un tur de forță pentru cei doi interpreți, care nu au dovedit doar energia necesară pentru un astfel de plan, ci și o cunoaștere intimă a interpretărilor

acordate de-a lungul timpului, cunoaștere ce le-a servit extrem de bine cauza în unele fragmente. Spre exemplu, introducerea părții I. din *Sonata în La* de Franck a fost totalmente diferită față de ceea ce se aude de obicei în stagiunile bucureștene. Iar dacă primele lucrări au fost percepute ca moduri în care cei doi și-au dovedit abilitățile, *Sonata I. pentru vioară* de Ysaÿe a fost momentul în care publicul s-a bucurat de felul în care un tânăr violonist poate face muzică. Desigur, folosind același silogism, *Variațiunile pe o temă originală* de Henryk Wieniawski prezentate în finalul recitalului au fost modul în care Aron Cavassi și Cătălina Bordeanu au

convins publicul să aștepte cu nerăbdare următorul lor recital. Spun asta cu certitudinea că publicul a fost impresionat. Sper, la rândul meu, că am convins cititorul că a fost, într-adevăr, un concert impresionant. Sau, poate, unul îngrijorător. În orice caz, va trebui să așteptăm cu toții următorul recital pentru a ne convinge.

Impresionanta importanță a muzicii de cameră sau Duetul viorilor cu pian

Puțini tineri interpreți își pot dedica o seară întreagă muzicii de cameră. Chiar și mai puțini interpreți își pot asuma duete, nu dueluri. Dincolo de mesajul pacifist, violoniștii Aron Cavassi și Iulia Cazacu, acompaniați de Cătălina Bordeanu la pian, sunt dintre acei puțini interpreți ai generației lor. Cei trei studenți au susținut primul recital împreună în data de 1 martie în sala „George Enescu” a Universității Naționale de Muzică București, pentru ca, pe 6 aprilie, să revină cu același program pe scena sălii mici a Ateneului.

Prima lucrare a programului a fost *Sonata pentru două viori op. 3 nr. 5 în mi minor* de Jean-Marie Leclair, căreia cei doi violoniști au reușit să îi surprindă eleganța barocă, pentru a adăuga în versiunea interpretativă din aprilie o nuanță subtilă de lirism francez. Ceea ce nu poate fi decât corect, având în vedere faptul că Leclair

este considerat fondatorul școlii violonistice franceze, iar lucrările sale îl recomandă drept unul dintre marii melodiști pre-mozartieni. Aron Cavassi și Iulia Cazacu au evidențiat acest lucru în ambele interpretări.

Iar dacă au început cu melodismul francez al secolului al XVIII-lea, au continuat cu polistilismul rus al secolului al XX-lea, mai exact cu *Cinci piese pentru două viori și pian* de Dmitri Șostakovici. Trebuie menționat faptul că au reușit să înfăptuiască trecerea stilistică într-o manieră destul de elocventă, mai ales pentru niște studenți de anul II.

Trecerea de la Franța barocă la Rusia modernă poate părea, într-adevăr, cea mai abruptă în această ecuație. În opinia mea, însă, cel mai impresionant aspect din prima jumătate a seriei este faptul că au reușit să calculeze și să echilibreze fiecare dintre cele *Cinci piese* astfel încât la final să poată fi văzute drept un întreg sonor. Acest lucru nu se putea întâmpla fără aportul Cătălinei Bordeanu, pianista a cărei tehnică am observat că s-a pretat extrem de natural pe toate cerințele compozitorului rus.

Probabil că de aceea atât de puțini interpreți tineri aleg să exceleze în domeniul muzicii de cameră. Deoarece, deși e o zonă plăcută publicului, vastitatea ei

poate descuraja mulți muzicieni curajoși. Însă nu pe toți, iar violoniștii Aron Cavassi și Iulia Cazacu au ales să-și pună în valoare tehnica și expresivitatea prin cea de-a treia lucrare, *Grand duo concertant op. 57 nr. 1 pentru două viori* de Charles de Beriot. Desigur, este evident faptul că lucrările au fost alese pentru a cuceri publicul, însă reținem că piesele de virtuozitate au efectul opus dacă nu sunt bine cântate.

Deși, aici, atât Aron Cavassi, cât și Iulia Cazacu, au impresionat cu *Grand duo concertant* și nu numai. Ultima lucrare, atât în 1 martie, cât și în 6 aprilie, a fost *Navarra* lui Pablo de Sarasate, o alegere surprinzătoare pentru un recital studențesc, mai ales având în vedere cantitatea și calitatea interpretărilor din cadrul stagiunii. Însă Iulia Cazacu, Aron Cavassi și Cătălina Bordeanu, au reușit să se prezinte excelent pentru actualul nivel al scenei muzicale românești. Sper, de asemenea, că au reușit să atragă atenția asupra

importantă muzicii de cameră în cariera unui muzician. Tot așa cum sper că publicul bucureștean va prefera duetele în locul duelurilor.

Cronici de **Petre FUGACIU**

Sabina-Iuliana Oprea, însemnele maturității interpretative

Vineri, 25 martie 2016, zi importantă cu reverberații sacre, am fost invitați în sala Teatrului de Operă și Balet *Oleg Danovski* din Constanța, să participăm la un eveniment cultural cu impact. Interesul a dovedit-o sala plină, îmbucurător pentru interpreți dar și pentru viitorul artei muzicale. Programul, gândit de către dirijorul invitat, Richard Sabino (S.U.A), reverențios pentru publicul românesc, a plăcut și onorat: George Enescu - *Rapsodia nr. 2 în Re major*, op. 11, Frédéric Chopin - *Concertul nr.1 pentru pian și orchestră în mi minor*, op.11, Ludwig van Beethoven, *Simfonia nr. 3 (Eroica)*.

Am înțeles ideea principală a programului, aceea de oglindire și

exprimare a principiilor muzicii populare, a izvoarelor perpetue ale melosului popular, în muzica cultă. Toate cele trei lucrări prezente în programul seriei, creații emblematice ale fiecărei stilistici, sunt o emanație savant concepută a congruenței dintre muzica cultă și cea a folclorului muzical. De la pupitrul dirijoral, Richard Sabino, a fost remarcat ca un corifeu ce are darul și arta conducerii și impresionării instrumentiștilor. Mișcările precise și elegante ne-au permis nouă să apreciem și să decodăm fiecare lucrare, după momentul istoric al creației. Lejeritatea și siguranța în conducerea lucrărilor ne confirmă palmaresul său, evidențiat și în programul de sală, prin trei calități: de instrumentist, dirijor, manager. Însemnele îndelungatei sale cariere muzicale, au fost evidente prin

concentrarea acestuia pe expresia, pe melodica și ritmica proprie fiecărei

lucrări din program. *Rapsodia nr. 2, Re Major*, op. 11, de George Enescu a fost original gândită, dirijorul exprimând cu destulă larghețe însemnele melosului popular românesc. Interpretarea *Simfoniei nr. 3*, de L. van

Beethoven, a transmis dramatismul, tensiunea, armoniile impetuase ale gândirii creatorului clasic.

Am trăit cu emoție intensă interpretarea pianistei Sabine Iuliana Oprea. Câtă muncă și dedicare după cortina aplauzelor, câtă sudoare în spatele fluidității și a cascadelor de game și arpegii! Tânăra pianistă concertistă a construit cu empatie *Concertul nr. 1*, în mi minor, op.11, luând în considerare cel puțin cele două atitudini aidoma cu ale compozitorului polonez, tinerețea și depărtarea de patrie.

Revenirea Sabine Iuliana Oprea în orașul natal este mereu o bucurie pentru publicul constănțean. Pianista și-a arătat dăruirea și priceperea de a cânta de mică, având ocrotirea și îndrumarea părinților, instrumentiști virtuozii și dedicați actului didactic, prof. Stelian Oprea și conf. univ. dr. Gabriela Oprea. Apoi, profesorii de la Constanța (prof. Alina Deleanu) și Cluj (prof. univ. dr. Daniel Goiți), i-au netezit calea, șlefuidu-i talentul emoționant, permițându-i temperamentului frumos să se exprime, să se evidențieze în repertorii variate și elaborate tehnic. După o bursă obținută la Academia *Sibelius*, din Helsinki, Finlanda (2013), Sabina Iuliana Oprea continuă la aceeași prestigioasă instituție academică, pentru următorii doi ani, la programul de Master, la clasa prof. univ. Hui Yng Liu Tawaststjerna.

Pianista a fost dăruită, cu o sensibilitate apăsătoare, cu un sunet cald, vibrant, îngrijit timbrat, modulată după stilistica interpretată. Velocitatea este întocmai pliată după

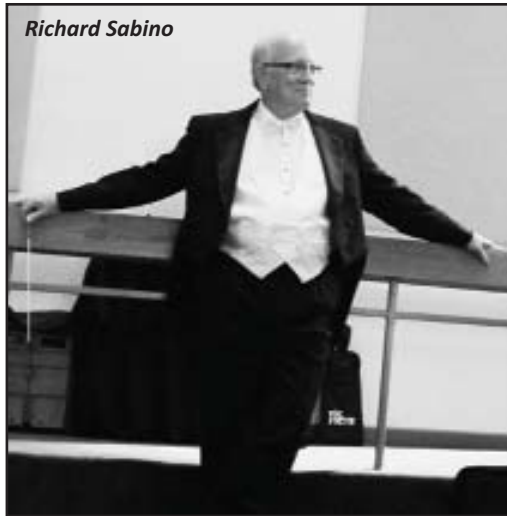
intențiile compozitorului romantic, când avântate, năvalnice, când lirice, fremătând de intensitatea trăirilor juvenile, căci Frédéric Chopin avea numai 30 de ani când a compus concertul. În ciuda tinereții interpretei, am asistat la o interpretare matură, ce a exprimat trăirea compozitorului, aflat în acel moment sub aripa dragostei pentru cântăreața Constantza Gladwoska. Cele trei părți

ale concertului, o arhitectură robustă cu o desfășurare sinuoasă aidoma istoriei frământate, revoluționare, în consens cu estetica avântată a Romantismului, au fost un demers al tinerei pianiste Sabina Iuliana Oprea de deplină efuziune romantică. Construcția concertului, oglindind vădit ritmuri bărbătești, au permis pianistei să aibă o interpretare proprie, conturând pasaje luminoase, trepidante, de bravură. Am remarcat de asemenea și capacitatea de control ritmic, în prima parte a Concertului și în cea de a treia, în desfășurarea impetuoasă a creației, dozat atât cât să recreeze imaginile de vâltoare și

reverie. Partea a doua, *Romanze-Larghetto*, ne-a învăluit prin alchimia plurinuanțelor de *piano*, prin arabescurile melodice dătătoare de imagini idilice, prin rafinamentul conturării cantilenelor.

O interpretare măiestrită a tinerei Sabina Iuliana Oprea, ce atrage aplauzele noastre și dorința pentru o nouă revenire pe scena constănțeană.

Ruxandra MIREA

Richard Sabino

Emil Bâclea - De la Viață la Veșnicie

În apropierea vârstei centenare, ne-am despărțit de maestrul Emil Bâclea în prima zi de primăvară a lunii aprilie. Model de dăruire a întregii existențe pentru cauza nobilă a muzicii, Maestrul a devenit pentru noi toți exemplul perfect al iubirii de oameni. Până în ultima clipă de viață a trăit și simțit românește, a fost aproape de noi, care ne-am considerat discipolii săi. A fi ctitor înseamnă o personalitate vocațională capabilă să făurească, de la începuturi și până a desăvârșire, proiectul unei idei materializate în realitate. Din această perspectivă, Maestrul Emil Bâclea a fost un artist demn de urmat. Cartea e a fost scrisă de el în preajma împlinirii celor 90 de ani, **De la Utopie la Realitate** (Ed. Arta Grafică 2010), a înfățișat momentul de glorie spirituală din acești ani când, datorită ilustrului muzician, s-a înfăptuit

găsirea și intrarea enoriașilor în posesia unui locaș de cult, devenit astfel parohia ortodoxă a românilor din Bruxelles. Aflăm, citind paginile acestui volum, istoria excepționalelor eforturi întreprinse la Bruxelles, Paris și București, pentru împlinirea acestui ideal. Pilduitorul drum parcurs în viața sa îl cunoaștem din anterioare scrieri memorialistice ale Maestrului, publicate după 1990 și dăruite românilor. Muzician, aplaudat de-a lungul deceniilor în concertistica muzicală românească, refăcea din amintiri, mărturii și documente periplul său existențial. Cu mai multe decenii în urmă iniția prima realizare de ctitor, fondarea celui dintâi liceu de muzică din București - astăzi Colegiul național „Dinu Lipatti”. De atunci, directoratul lui Emil Bâclea, a rămas punctul de reper al învățământului liceal muzical-artistic românesc. Au urmat inițierea de formații instrumentale, conduse în calitate de șef de orchestră, în România, Germania, Belgia. Un nume care a impus admirația ascultătorilor, Emil Bâclea a luptat mereu pentru ca

asemenea ctitorii să îmbine faima românilor cu desăvârșirea artei. Impresionante au fost acțiunile sale de interpret instrumentist și dirijor, dar în același timp și de organizator. Forță de muncă, inventivitate, tenacitate, unite cu omenia, generozitatea și unicitatea temperamentală definesc personalitatea lui Emil Bâclea, despre care, în țara natală, vorbim cu admirație și respect. Volum ce îi purta semnătura „**De la utopie la realitate, pe drumul Golgotei mele spre lumină**”, este o sinteză, o culminație a acestei ascensiuni sufletești. În istoria vieții sale, Catedrala Sfântul Nicolae din Bruxelles poate fi comparată cu ceea ce, în arta muzicii, este denumit simbolul „*Cadenței perfecte*”, ca efect de concluzie definitivă în componistica marilor creatori, de la Bach, Haydn, Mozart sau Beethoven și până în zilele noastre, momentul cernit al unei despărțiri pentru care nu vom afla împăcare.

Grigore CONSTANTINESCU

Virtuozi pe scena băcăuană

Dincolo de obișnuitele întâmplări cotidiene, dincolo de continua derulare a diverselor evenimente și dincolo de destinul nostru personal tronează olimpiana măreție a capodoperelor muzicale - monumente magnifice pe care timpul nu le poate surpa, ci dimpotrivă le conferă o și mai strălucitoare aureolă. Acestea pășesc semețe peste epoci, ducând cu ele adevăruri eterne, înveșmântate de simțirea unor oameni care își asumă restituirea lor unui auditoriu impresionat și pasionat. Aceste reflecții se datorează unui concert de excepție susținut de violoncelistul Dan Cavassi și pianistul Viniciu Moroianu pe podiumul Ateneului din Bacău. Cu emoție descoperim în cei doi artiști aceleași statornice talente ce posedă toate calitățile experienței, ale înzestrărilor naturale și acel farmec aparte oferit de natura lor vibrantă, delicată și sensibilă.

Chipul de a aborda și interpreta muzica al lui Dan Cavassi și Viniciu Moroianu combină energia cu raționamentul, ritmul impetuos cu libertatea de joc, spontaneitatea cu rigoarea. Sunetul le este clar, de largă vibrație, iar virtuozitatea impunătoare, ferită de orice artificiu și departe de rutina multor instrumentiști. Cei doi artiști trăiesc din plin sensul și atmosfera fiecărei compoziții asumate și, ca sub mirajul unor coordonări temeinice, planurile se îmbină, corespund în sens, culoare, poezie și rezonanță sufletească, împingând emoția ascultătorilor spre extaz. Cu o firească măiestrie izbutesc cele mai pure realizări ale ideilor muzicale și, în consecință, cele mai largi dăruitoare tălmăciri. Astfel, pot obține, fiecare de la instrumentul său, mărturisiri și daruri sonore aparținând doar talentului unor privilegiați.

Remarcabilă mi s-a părut însăși selecția repertoriului, început cu „Andantino cantabile” din „Sonata a II-a în do major” de George Enescu, continuat cu „Siciliana” de C.C.Nottara, „Cântec vechi” de Paul Constantinescu, cu fantezia „Fantasiestücke” de Robert Schumann și încheiat cu „Sonata a II-a în Fa major de Johannes Brahms. Interpretarea unor sonate și piese scrise sau transcrise pentru pian și violoncel revendică rare calități artistice, simțul cel mai pătrunzător, cugetarea cea mai adâncă și o înaltă viziune a frumosului. Pentru a atinge aceste valori, duo-ul Cavassi - Moroianu s-a dovedit o excepțională întâlnire în arta cântului, capabilă să irumpă din interpretare o poezie și o strălucire a spiritului unice în marile creații ale lui Enescu, Schumann, Brahms.

Farmecul „Sonate a II-a în do major” de George Enescu este nepieritor. Motivele ei muzicale se leagă firesc într-o atmosferă de poezie și pitoresc evocator.

Suficient ca interpreții să ne releve cele mai viu colorate și mai plastice îmbinări instrumentale, întru cea mai fericită exprimare a gândului inspirator. Structura bogată, incisivitatea și vigoarea ideilor muzicale (logice și temerare) înscriu această partitură enesciană printre cele mai luminoase lucrări românești, interpretată în acest recital cu delicate pastelări și convingătoare accente. Trecherile de la muzica enesciană la „Siciliana” lui C.C. Nottara și apoi la „Cântec vechi” de Paul Constantinescu s-au făcut într-o fremătătoare emoție, alinările melosului aducând bucurie în sufletele auditorilor. „Cântec vechi” este o lucrare de marcat accent românesc, de o autentică savoare, căreia interpreții i-au conferit culori proaspete cu o putere de tâlc și atmosferă cuceritoare. În restituirea acestei partituri, sunetul generos și limpede al violoncelului lui Dan Cavassi a dat interpretării sale o prestanță și o rezonanță profund răsplătitoare.

Înscrisă în programul serii, fantezia „Fantasiestücke” de Robert Schumann a fost realizată

Dan Cavassi, Viniciu Moroianu

cu o intensitate de expresie, o prezență de elan, o siguranță a valorilor dinamice și stilistice remarcabile. Romantismului schumannian interpreții i-au conferit o sensibilă poezie sonoră de nobilă și profundă simțire.

Asumarea în repertoriu a „Sonate a II-a în fa major” de Johannes Brahms a însemnat pentru cei doi artiști un triumfal prilej de interpretare și manifestare. Captivați ei înșiși de curentul muzicii, pianist și violoncelist au scos din instrumentele lor accente de o forță și o plasticitate uimitoare. Sonoritățile, când delicate și rafinat distilate, când tumultuoase sau aprige, au fost asigurate de o rară tehnică instrumentală, care captivează orice auz sensibil. Jocul instrumental al celor doi artiști a fost susținut de un temperament de vie vibrație. Sunetul le este bogat și străbătător, cu neobișnuite resurse de culoare. Ei au făcut să se aștearnă în caldă densitate această muzică atât de mlădioasă și învăluitoare pe cât este ea de impunătoare în construcția ei. Așa s-a putut restitui sonor o compoziție în toată amploarea și forța ei expresivă.

Vasile PRUTEANU

Manon la ONB

Printre atâtea alte bucurii cultural-artistice, primăvara asta mi-a facilitat și reîntâlnirea cu creația coregrafică a lui Kenneth MacMillan, pe care am readmirat-o în baletul

Manon la premiera Operei Naționale bucureștene din seara zilei de 2 aprilie.

Și deși practic e o preluare a variantei lui din arhiva Teatrului londonez Coven Garden pot spune, că m-a emoționat la fel de mult ca în urmă cu câteva decenii, când l-am urmărit la el acasă. De altfel, cred că

nici nu avea cum să fie altfel. Întrucât, în ciuda vârstei lui – născut în 1974 (de balet e vorba) nu s-a prăfuit, nu și-a pierdut din farmec, a rămas proaspăt și continuă să stârnească o mirabilă încântare. Cel puțin mie. Baletul în sine este atât de frumos construit și condus atât de lin și de cursiv prin combinații și succesiuni neașteptate a pașilor ce vin cumva în prelungirea înlănțuirii brațelor, cu un vocabular bogat, divers, dar neaglomerat, deși "vorbește continuu" și prin tratarea lui oarecum simfonică, întrucât privindu-l, parcă aud mângâierea care hrănește în același timp plăcerea ochiului dar și vibrația emoției. Cât privește splendida muzică de Jules Massenet în inspiratul aranjament orchestral semnat de dirijorul Martin Yates, veselă dar și romantică (în actul I) așa cum trebuie să fie începutul oricărei versiuni a lui *Manon*, cu îmbinarea și dezvoltarea melodică într-o manieră omogenă, lină dar și dramatică, consistentă dar și ușor transparentă, m-a încântat de-a dreptul în pofida micilor modificări față de originalul premierei din Anglia. Iar tâlmăcirea ei de către orchestra simfonică a primei noastre scene lirice sub bagheta aceluiași

Martin Yates ar fi fost cât se poate de bună, dacă nuanțele cu predilecție spre fortissimo-uri nejustificate, erau mai bine stăpânite.

Mi-au plăcut:

- evoluția Marinei Minoiu în *Manon*, chiar dacă și-a realizat rolul la început mai cerebral și tehnic în detrimentul așteptatului timid și derutant, lăsând romantismul și sensibilitatea să irumpă cu forță, doar în duetul final, care a fost de-a dreptul impresionant;

- Antonel Oprescu în *Monsieur GM* care a făcut probabil singurul rol elegant de compoziție;

- și Cerșetorul Șef personificat de Shuhei Yoshida, un balerin extrem de talentat cu o tehnică și virtuozitate remarcabilă.

În rest, păcat că ansamblul a fost neomogen și dezordonat, păcat că cei doi prim balerini ce au dat viață personajelor Des Grieux și Lescaut, respectiv Dawid Trzensimiech și Henry Dowden n-au convins prin interpretarea lor neartistică și neterminată cumva; păcat de scenografia total neinspirată ca și de luminile ce i-au ținut isonul. Păcat de toate acestea Dar, important e faptul, că ele, - toate acestea păcat că - nu au putut umbri succesul unei premiere și frumusețea unei creații muzical-coregrafice de marcă.

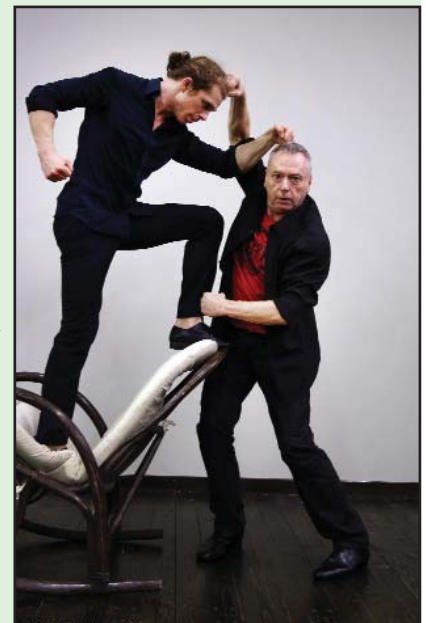
Doina MOGA

L'Om DAda

... un spectacol de teatru – coregrafic, marca Gigi Căciuleanu. Urmărindu-l în luna martie la Teatrul Național din București, Sala Atelier, mi-a readus în memoria afectivă – fără să îi semne de fapt – parfumul nocturnelor 9 ½ de pe vremuri nocturne pline de substanță și atmosferă ce polarizau curiozitatea, atenția, admirația și speranța unui public ce-i drept, cam elitist.

Și dacă mă gândesc bine, tot elitist a fost și cel de acum. Nici nu cred că se putea altfel, întrucât, oricât de popular și ingenios explicit este creatorul spectacolului, ca să îl guști, să-l înțelegi, să te poți bucura de el și să te amuzi cu el – întrucât Gigi Căciuleanu are rara capacitate de a te face pe tine spectator, parte din "poveste", de parcă ai fi în sufrageria lui la o șuetă – trebuie să poți face față, măcar în parte, vaste-i culturi pe care o are și care se revarsă mereu ca un tăvălug asupra tuturor. Și aici intră c-am tot: literatura universală cu toate ramurile ei, dansul sub toate formele lui, muzica cu toate genurile și curente ei, nemaivorbind de enorma-i disponibilitate de observație și pricepere a tot ce respiră și mișcă, fie că e vorba de o pasăre, de o picătură de ploaie, de un port de bras de-o privire sau de banalul mers al oamenilor de pe stradă, în care el descoperă cadențe, rime, ritmuri și mișcări ce-i

populează imaginația. Spectacolul *L'Om DAda* este un generos omagiu adus originalului curent dadaist și implicit creatorului român Tristan Tzara, de la a cărui naștere se împlinesc acum în aprilie 120 de ani și este inspirat, evident, de textele lui, ce au revoluționat la vremea respectivă poezia în special și arta în general. Și cine ar fi putut face asta mai bine decât, tot un original, la fel de fermecător, tot un creator ingenios, care l-a rândul lui a revoluționat baletul – dans în mod special și arta în general. Personalizat dar mereu nou, clasic în stilu-i caracteristic dar mereu surprinzător, el nu are frici, nu are fixuri, nu are granițe în ceea ce creează ci doar mici nebunii după cum singur recunoaște. Un exemplu elocvent ar fi

colajul muzical, parte integrantă din eveniment, care printre fragmentele din lucrări ale unor valoroși compozitori de muzică clasică (G. Enescu, A. Vieru, M. Jora, T. Olah) și piese din repertoriul așa zis lejer, dar nu mai puțin celebre, cântate de Jean Moscopol și Maurice Chevalier, a introdus cu seninătate și firesc, cântecul copilăresc al copilăriei fiecăruia dintre noi, Podul de piatră s-a dărâmat, a venit apa și l-a luat, v-om face altul pe râu în jos..., cântecelul căruia i-a găsit exact locul, exact tonalitatea, exact momentul pentru a sublinia un haz – melancolic, irezistibil, care culmea, mai părea – deși o nebunie – chiar la locul lui.

În fine, pe parcursul spectacolului de o oră, care a trecut cam într-un minut, Gigi Căciuleanu a cântat, a râs, a explicat, a citit, a dansat, s-a mirat, a filozofat și... ne-a

dirijat. Dar n-a făcut-o singur. Ci cu un partener, talentatul și carismaticul Lari Georgescu care pe lângă un bogat vocabular actoricesc, ce-l stăpânește cu eleganță dar și forță, mai deține și o mobilitate elastică, un simț al mișcării și al muzicii, invidiat de orice balerin cu pretenții.

Mi-a plăcut mult spectacolul.

Mi-a plăcut foarte mult construcția lui.

Mi-a plăcut subiectul.

Mi-a plăcut interpretarea și mi-a plăcut remarcă lui Lari Georgescu care de fapt concluzionează substanța serii: "Descopăr cu uimire, cât de apropiați suntem cu toții de curentul dadaist, de cele mai multe ori fără să știm" L'Om DADA este un eveniment care n-ar trebui ratat de nimeni.

Doina MOGA

Enescu 135 ani. Popas aniversar

Poate v-ați întrebat de ce Muzeul Național „George Enescu” a decis să se oprească asupra celor 135 de ani de la nașterea maestrului său să deschidă o nouă expoziție/ portret a muzicianului și să marcheze printr-un concert aniversar în 2016, acest moment biografic? Ei bine, dacă priviți calendarul istoric al României, constatați cu surprindere că 1881 nu este doar clipa apariției geniului la orizontul muzicii românești (data nașterii), ci și anul când <<patria română după victoriile Războiului de Independență de la 1877>> și-a declarat *regalitatea!* Pentru copilul din Liveni, curtea regală de la București și Sinaia avea să devină „scânteia” izbucnirii tânărului muzician în Europa, fiindcă după triumful *Poemei Române* de la Paris, compozitorul în vârstă de numai 16 1/2 ani, a urcat pe scena Palatului Ateneului Român din Capitală, în sală aflându-se întreaga curte domnească, în frunte cu soborul rege Carol I și cu muziciana regină/poetă Carmen Sylva în loja centrală, muzica anonimului simfonist moldovean ridicând publicul bucureștean în picioare, când în finalul lucrării a răsunat Imnul Național „*Trăiască Regele!*” de Eduard Hübsch. Principele dinastiei Hihenzolern/Singmaringen poposise pe meleagurile dâmbovițene în 1866, deci cu exact 150 de ani în urmă. Așadar, trei aniversări în acest 2016.

Ca istoric, m-am întrebat ce șansă de promovare a unui talent excepțional, născut în mediul sătesc, provincial, ar fi dispus în secolul 19, un tânăr creator al artei sunetelor, dacă nu

ar fi existat o prințesă pianistă (ca Elena Bibescu la Paris) și o regină poetă și muziciană (ca Elisabeta la București), ambele, amfitrioane generoase care l-au propulsat pe Enescu în dificila clipă a „zborului” înalt, spre performanța vieții cu acel moment exploziv - admirabil pregătit - al carierei? Mi-au apărut în minte similitudinile debutului altui muzician român, extrem de înzestrat: Ciprian Porumbescu. Copil de preot, născut și crescut tot la țară, cu studii la același Conservator din Viena (ca George Enescu), dar fără șansa întâlnirii cu doi mecena/muzicieni din înalta societate, care să-l impună în lumea mare a Europei sau măcar a propriei sale patrii... Și exemplele pot continua.

„Cazul” afirmării postume al „compozitorului” Enescu (nu al virtuozului interpret) după 135 de ani de la naștere și peste o jumătate de veac de la moarte, ni se pare – pe zi ce trece – mai tulburător, mai captivant prin surprize, mai fascinant prin anvergură artistică. De la numai 33 de opusuri, atestate de modestul compozitor la cei 74 de ani – care nu și-a ascultat, din păcate, nici măcar toate partiturile în timpul vieții, până la stadiul actual de circa 100 de titluri (cifra reală care însumează întreaga moștenire artistică la zi, păstrată în manuscrisele Muzeului Național din București ce-i poartă numele, dar și partituri inedite în colecții particulare din țară și de peste hotare), creația lui George Enescu câștigă din ce în ce mai mult prețuirea marilor dirijori și soliști străini, teatre lirice, orchestre simfonice și ansambluri camerale, confirmând impunerea unui polivalent compozitor de elită al sec. XX-lea. „*Cel mai nedreptățit creator al veacului trecut!*” – cum l-a caracterizat în 1954 criticul muzical francez

Antoine Goléa în volumul *Esthetique de la musique contemporaine* (lucrare tipărită în limbile franceză, germană și spaniolă) și-a recăpătat astăzi, la 135 de ani de la naștere, gloria postumă îndelung așteptată, dar pe deplin meritată.

Expoziția actuală a Muzeului Național „George Enescu”, întocmită cu migală de compozitoarea și cercetătoarea Adina Sibianu și graficianul Horia Nițu, se constituie într-un portret esențializat, complet, echilibrat, convingător și relevant pentru o personalitate artistică de structură enciclopedică, renașcentistă, care merită să cutureie cât mai multe

centre civilizate ale lumii contemporane, întrucât un geniu de talia autorului lui „*Oedipe!*” nu are nici vârstă, nici obârșie etnică, deoarece strălucește permanent, ca un luceafăr solitar în cosmosul nostru spiritual, prin comoara inestimabilă lăsată iubitorilor de frumos, în patrimoniul universal.

Viorel COSMA

„Cele mai potrivite arme ale senectuții sunt artele, practicarea virtuții, exersarea facultăților intelectuale”.

Afirmația lui Cato cel Bătrân, inserată de Cicero în lucrarea *Cato Maior, de senectute* (sec. 44, î.Chr.), pare să definească în cel mai înalt grad personalitatea muzicologului **Viorel Cosma** ajuns la vârstă de 93 ani! Nu fără temei, Sever Voinescu a ales, inspirat, drept punct de pornire al portretului pe care i-l schița, la 30 Martie, în Aula Palatului Cantacuzino, în chiar ziua aniversării acestei onorabile vârste, scrierea celebrului orator roman.

Căci Viorel Cosma și-a dedicat, într-adevăr, întreaga viață studiului, descoperirii și împărtășirii rezultatelor cercetărilor sale istoriografice, lexicografice, muzicologice, epistologice, chiar literare (a elaborat o serie de librete de operetă și scenarii radiofonice, printre altele), devenind, cum ar spune Cato, odată cu acumularea anilor, „mai activ, mereu mai preocupat să-și însușească lucruri noi”, sprijinindu-se pe „fundamentele tinereții” – energie, curiozitate intelectuală, plăcerea de a investiga cărări neabătătorite încă ale culturii noastre muzicale - dat fiind contactul permanent cu studenții cărora n-a încetat să le ofere toate avantajele unei existențe îndelung experimentate. Or, la cei 93 de ani, Viorel Cosma își menține, intacte, ținuta prestantă, dinamica gândirii, coerența discursului, entuziasmul juvenil, colocvialitatea.

Întâmplător sau nu, aniversarea domniei sale a coincis cu lansarea celui de-al treilea volum de *Scrisori* ale lui George Enescu, apărut la Editura Muzicală în 2015 – la o distanță de 35 de ani față de precedentul – într-o ediție critică ce-i poartă semnătura. Pe lângă completarea, cu încă 20, a scrisorilor trimise de către copilul Enescu părinților săi (1889-1900), noul volum reține atenția cititorilor pasionați de genul epistolar datorită câtorva destinatari mai puțin prezenți în celelalte două volume, printre care Elisabeta, Regina României, Regina Carol al II-lea, Regele României, Yehudi Menuhin, Alfred Cortot, Max d'Ollone, Henryck Szeryng, Arthur Honegger, Lazare Lévy, Béla Bartók, biografa franceză a muzicianului român, Marguerite

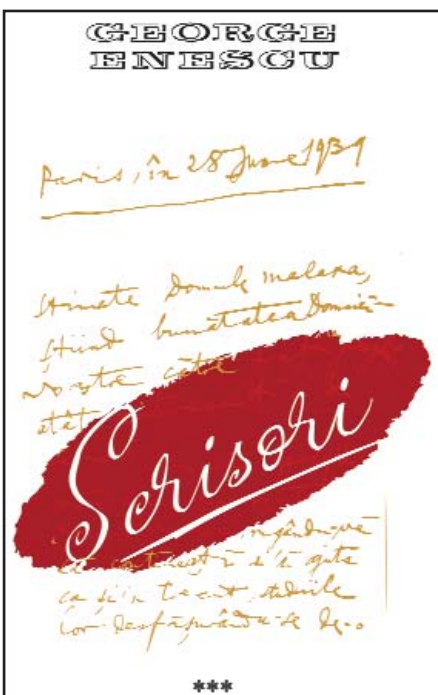
Vessereau, libretistul operii *Oedip*, Edmond Fleg, Mihail Jora, Dimitrie Cuclin, Marcel Mihalovici, Miron Grindea, apoi Conte Louis de Romain, magnatul Nicolae Malaxa, Ninetta Duca, Maruca Cantacuzino etc., multe dintre scrisori fiind dublate de *fotocopii ale manuscriselor*, dar și datorită unui număr însemnat de epistole referitoare atât la ultimele etape ale elaborării operii *Oedip* (1934-1936), cât și la unele *detalii regizorale* extrem de prețioase sugerate, cu minuția-i caracteristică, impresarului Antoine H. Cohen, dirijorului Philippe Gaubert și, în special, directorului Operei Mari din Paris, Jacques Rouché. Două sunt scrisorile care atestă rectitudinea morală a lui George Enescu, fermitatea atitudinii față de regimul politic al vremii, prohibite înainte de 1989: prima, adresată la 1 Septembrie

prof. univ. dr. H.C. Viorel Cosma, general de divizie (r), veteran de onoare

1947, de la Londra, lui Emil Bodnăraș - o pledoarie elocventă, solid argumentată, demnă de pana unui avocat versat, în favoarea obținerii pașaportului românesc, care-i fusese refuzat publicistului Miron Grindea stabilit la Londra în timpul celui de-al doilea Război Mondial, întrucât, susține Enescu, “nu e bine să pierdem valori care au experiență și cunoștințe mai aprofundate...”, care “au adus servicii prestigiului țării noastre”. Cea de-a doua îi este adresată lui Mihail Andricu, la 25 Ianuarie 1949, din New York, în care se pronunță împotriva abuzurilor Academiei Române de a alunga “valorile naționale, mai ales în domeniul științific, artistic și intelectual, sub pretextul opiniilor politice diferite”, motiv pentru care declară că nu poate avea “nimic de a face cu o Academie politică”, deoarece “politica nu are ce căuta în sferile înalte ale culturii, care e sacră și nu trebuie atinsă”.

Selectate cu mari eforturi, pe parcursul a peste 5 ani de căutări febrile în colecții de Stat, în arhive, Muzeu național, regionale, biblioteci, colecții particulare, fundații etc., ordonate cronologic, din 18 Decembrie 1889 până în 19 Aprilie 1955, cu nici o lună, deci, înaintea morții, aceasta din urmă avându-l ca destinatar pe Alfred Cortot, corpusul celor 255 de scrisori ce alcătuiesc volumul la care mă refer îmbogățește substanțial imaginea artistului și omului George Enescu, dând seama nu doar despre seriozitatea și responsabilitatea sa față de actul creator și interpretativ deopotrivă, ci și despre politețea necondiționată, despre noblețea și eleganța cu care-și trata interlocutorii fie ei prieteni, cunoscuți sau colaboratori, precum și despre generozitate și promptitudinea cu care răspundea până și

celor mai neînsemnate mesaje care-i erau adresate.

“Oglindă fidelă, netrucată a omului”, corespondența lui George Enescu constituie mai mult decât un simplu schimb epistolar, ea reprezintă, după cum notează muzicologul Viorel Cosma, însuși “certificatul său de identitate spirituală”.

Evenimentul lansării volumului al treilea de *Scrisori*, organizat de către Muzeul Național „George Enescu” și coordonat de Cristina Andrei, a fost completat cu alocuțiunile muzicologului Viorel

Cosma despre lucrul la antologie, care i-a prilejuit “o convorbire permanentă cu Enescu”, acest “enciclopedist renescentist, rățacit într-o epocă contemporană”, iar seara s-a încheiat cu un recital susținut de cinci virtuozii ai arcușului – Gabriel Croitoru, Simina Croitoru, Sabin Penea, Laura Șandru și Andra Andrei, acompaniați la pian de Clementina Ristea-Ciucu – sub genericul *Viorile lui Enescu*. Cei cinci artiști au înviețuit instrumentele care mai purtau amprenta spiritului enescian – Guarneri del Gesù, Frères Silvestre și Paul Kaul – cu admirabilă

măiestrie și dăruire, recreând ceva din atmosfera de secol XIX-început de secol XX, prin intermediul câtorva piese cu iz romantic/romanțios, dominate de ritmuri de *ragtime*, din creația lui Igor Frolov, Astor Piazzola, Scott Joplin, Dmitri Șostakovici, Tartini-Kreisler.

A fost o seară simbolică, ce a reconfirmat necesitatea *deplierii* în continuare a straturilor încă ascunse în opera și personalitatea lui George Enescu.

**Despina PETECEL
THEODORU**

György Kurtág la 90 de ani

Împreună cu noi, lumea muzicală de pretutindeni sărbătorește cu deplin omagiu pe nonagenarul György Kurtág, compozitor de faimă mondială, reprezentant consacrat al muzicii de avangardă contemporană. Privilegiul nostru sărbătorec este cu atât mai mare și mai entuziast cu cât György Kurtág este născut în România, în data de 29 februarie 1926, la Lugoj, iar studiile muzicale le începe la Timișoara. De la vârsta de 14 ani, ia lecții de pian cu Magda Kardos și studiază compoziția cu Max Eisikovits. Relația sa cu țara rămâne până în zilele noastre vie, fecundă. Nonconformismul lui etalează, pe traiectoria operei sale de-o viață, atât revitalizarea mesajelor străvechi ale arhetipurilor românești cât și manifestarea multicoloră a mijloacelor ludice, între joc și aventură, ale muzicii contemporane.

Compoziția sa *Colinda baladă pentru tenor solo, cor mixt și instrumente* op. 46, scrisă în anii 2007-2008, ne-a fost oferită spre a fi prezentată în premieră mondială, înainte de apariția ei la tipar (*Partitura Colindă baladă* apare în 2010, la EMB Editio Musica Budapest.), în cadrul ediției a VIII-a a Festivalului „Cluj Modern”, sub genericul „Arhetipuri românești” (Mai detaliat în: Ștefan Angi, *Colinda baladă* de G. Kurtág în premieră la „Cluj modern”, rev. *Actualitatea muzicală* 2009/7), Domnia sa fiind invitatul de onoare al festivalului.

Într-un interviu acordat postului de *Radio România Muzical*, interviu realizat de Irina Vasilescu, György Kurtág mărturisea printre altele: *Colinda baladă* „este legată absolut de tradițiile românești și de viața mea de până la 20 de ani, cât am trăit în România. (...) la compoziția asta am lucrat un an și jumătate. Un an și jumătate la o colindă pe care am găsit-o în culegerea lui Bartók – colindele române din Ardeal –, o colindă din județul Hunedoara, și ca mitologie a devenit ceva foarte important pentru mine. E una dintre compozițiile cele mai importante pentru mine”

Paradigmă a retoricii contemporane ce aduce în prezentul nostru mesajul nestins al unor capodopere ale miturilor contemporane, *Colinda Baladă* a fost prezentată de către compozitorul Adrian Pop. „Kurtág s-a apropiat și el de genul colindei și a ales o colindă pe care au ascultat-o urechile lui Bartók, din culegerea lui Bartók, dar tot din zona Hunedoarei, tot din Hațeg. Este vorba de o colindă despre Soarele și Luna, un mit naiv, cum găsim uneori în folclorul românesc, în care straturile succesive ale istoriei se amestecă. Este vorba de *Colinda-Baladă*; dimensiunile ating sfera baladei deși pornirea este într-adevăr o colindă. Op. 46, o lucrare foarte recentă, a fost terminată anul trecut și ne revine cinstea deosebită de a vă prezenta dumneavoastră și în transmisiie radio directă, prima audiere mondială. (vezi: Ștefan Angi, *Cluj Modern la a VIII-a ediție*, 27 martie – 1 aprilie 2009, rev. „Muzica”, 2009, nr. 2, pp.137-157; a se mai vedea: Ștefan Angi, *De pândă la devenirea întru muzică a lumii sonore – o posibilă analitică asociativă* –, Revista „Muzica” nr. 3 - 4 /

2015, p.72-120.)

În creațiile sale concepute pentru tineret se reflectă edificator suprema valoare a ludicului: dobândirea și trăirea totală a libertății frumosului. Cele 6 volume de *Jocuri* compuse pentru pian se bazează pe evidente intenții pedagogice în pregătirea micilor consacrați muzicii moderne, cu perspectivele unui „dincolo de contemporan”. Credem că nu greșim intuind în această artă poetică a ludicului neuitatele gânduri ale lui Friedrich Schiller despre educația estetică a omului: „Rațiunea ne spune: frumosul nu trebuie să fie numai viață și numai formă, ci formă vie, frumusețe. Ca urmare, ea se pronunță: cu frumusețea, omul trebuie doar să se joace, dar să nu se joace decât cu frumusețea (...) omul nu se joacă decât atunci când este om în sensul deplin al cuvântului, și numai atunci este om cu adevărat întreg, când se joacă” (vezi: Fr.Schiller, *Scrisori privind educația estetică a omului*; în Friedrich Schiller, *Scrisori estetice*, Editura Univers, București, 1981, p. 300.)

Kurtág, în cuvântul înainte la partitura *Játékok* (*Jocuri*), prescrie sub forma unor teze ideogramice intențiile sale de inițiere a copilului în însușirea tainelor imperiului muzicii. Deschide pe calea bucuriei itinerarul spre înțelegerea jucăușă a acestor taine, nerenunțând însă nici la evidențierea prezenței lor ianice, cu două fețe – veselă și serioasă – în joc cu pianul:

„Bucuria jocului, bucuria mișcării – circulație curajoasă, dacă e necesar, rapidă pe de-a întregul claviaturii imediat, la începutul învățării, în locul dibuirii laborioase a sunetelor, al numărării ritmurilor – această la început încă nebulosă imaginație a dat până la urmă viață culegerii de față.

Jocul este joc. Pretinde foarte mare libertate, inițiativă din parte interpretului. Nu trebuie luate în serios cele descrise – trebuie luate mortal în serios cele descrise: procesul muzical, calitatea sunetului, a liniștii.

Să dăm crez imaginiilor notelor, să le lăsăm să acționeze asupra noastră. Imaginea grafică dă răspuns la aranjarea temporală până și a celei mai nearticulate piese.

Să întrebuițăm toate cunoștințele și amintirile noastre despre declamația liberă, parlando-rubato, a muzicii populare, despre cântul gregorian și despre tot ceea ce practica improvizației muzicale de întotdeauna a folosit-o.

Și să ne avântăm – fără frică de greșeli – spre cel mai greu lucru: spre a crea din valori lungi și scurte relații valabile, unitate, proces – spre bucuria noastră.” (Cuvânt introductiv la partitura *Játékok*, vol. 1-6 pentru pian, Editio Musica Budapest, 1979, Traducere: Șt. A.)

Teza: *nu trebuie luate în serios cele descrise – trebuie luate mortal în serios cele descrise* ne îndeamnă să parafrăzăm antinomia kantiană despre gust, confruntând ca teză dictonul medieval *De gustibus et coloribus non est disputandum*, cu anatiteza, *de gustibus et coloribus est disputandum*. Parafraza noastră ne conduce la coexistența luptei și unității în teza formulate de Maestru prin *conflictul unitar între vesel înduioșător versus serios mortal*.

O caracteristică estetică tot atât de importantă o întâlnim în stimularea încumetării, în modelarea gestică a unui risc gata de depășit de la joc la aventură, atenționându-ne totodată că jocul poate fi și deosebit de serios! Creațiile simfonice compuse spațio-temporal, spre exemplu piesele ... *concertante*... sau *Zwiegespräch* (Dialog), sunt edificatoare în acest sens: prima arată chiar prin modul grafic al titlului. El apare intercalat în câte trei puncte, scris cu litera mică, ca un element cursiv-pasager dintr-o frază începută deja, vrând să desemneze forma deschisă a procesului concertării care poate fi întrerupt, reluat, repetat, modificat ulterior sau devansat întru viitor...

Comentatorul CD-ului *Jocuri*, istoricul muzical Farkas Zoltán, marchează cele mai importante gânduri și directive estetico-pedagogice ale *ars poeticii* lui György Kurtág. Cităm, spicuind liber din ele:

Seria de piese *Jocuri* compuse pentru copii s-a născut sub egida libertății. Kurtág a oferit prin ele modalități interpretative care au permis copiilor șanse total libere de a-și manifesta propriile gânduri, sentimente și dorințe în redarea individuală a compoziției, de regulă, minuscule. Titlurile programatice ale acestora sugerau deosebit de inspirat un apel la libertate, la degajarea fanteziei și a imaginației. Iată, câteva dintre ele: *Să ne prostim împreună! Este permis de a bate pe lângă. A se maimuțări.*

Maestrul ne învață că există muzică și fără înălțimi sonore exacte sau ritmuri precise, dar nu există muzică fără gesturi, fără intenția elementară a comunicației. Kurtág apelează concret la învățarea și întrebuițarea gestului în interpretare încă din primele contacte cu sursele lumii sonore, cu instrumentul. Pe viitorul pianist îl îndeamnă ca să facă cu pianul ceea ce ar face și fără apel: lăsat în singurătate cu instrumentul, să treacă mâna peste clape de-a lungul claviaturii (ca un glissando mut sau acut), să dea pe clape cu pumnul sau să apese tiptil clapa fără să producă sunet, să apese pedala și bătând dulapul pianului să asculte „suspîn” acestuia. Îl atenționează pe pedagog că practicarea unor modalități de interpretare diferite de cele tradiționale păstrează bucuria mișcării și încă de la început asigură sentimentul reușitei.

Cu ajutorul sunetelor poate fi povestită o întregă istorie, ca de pildă *Iepurașul și vulpea* „poveste” pe care a scris-o Takács Krisztina la vârsta de șase ani, „compoziție” care este inclusă în partea a doua a *Jocurilor*, mai mult reprezintă piesa de început a seriei a doua.

Kurtág ne atenționează că este suficient un singur sunet pentru formarea unui dans (*Preludiu și vals în do*). Iar trei sunete pot reda o întregă bătaie sângeroasă (*Bătaie, luptă*).

Se poate apela, de asemenea, și la plăcutele jocuri ale mâinilor. În ultimul acord al piesei *Bătaie, luptă*, cele patru mâini se prind una pe cealaltă aidoma jocului de ciupit mâna.

Muzicologul Miklós Dolinszky investighează concepția lui Kurtág potrivit căreia *muzica poate fi zămislită din orice*. Astfel, sunetul ca atare nu este un dat *a priori* ca element de bază, el apare mult mai mult (deși nu în mod inevitabil) ca o cristalizare a unor porniri sau gesturi. Prin accentuarea faptului că gestul precede sunetul pe care îl poartă (de aceea e voie să bată „pe lângă”), Kurtág sădește la timp pretenția în inima micului interpret că modul de invocare a sunetului nu reprezintă doar un fenomen auxiliar în reproducerea corectă a acestuia, el este riscul însuși al invocării. Autenticitatea gestului poate fi controlată în calitatea dinamicii și a articulației. Tocmai de aceea este fundamental ca urechea copilului să se deschidă încă de la început (și nu doar

după învățarea piesei) spre nuanțele inepuizabile ale diversității interpretative.

György Kurtág junior ne oferă câteva gânduri legate de conceperea compozițiilor ...*concertante*..., și *Zwiegespräch*.

Despre adaptarea la modul perceptiv auditiv al compoziției ...*concertante*... care a fost conceput originar pentru un mod de receptare audio-vizuală – spațio-temporală el arată că după segmentarea unității de formă a trecut la învățarea funcțiilor grupurilor de instrumente. I-a fost de mare ajutor, scrie, un concert din Berlin, cu ocazia căruia în cadrul unei repetiții a putut înconjura la 360 de grade orchestra și a observat că unele instrumente de percuție au rol articular de solo. De aici s-a născut ideea că pentru evidențierea acestui rol el poate realiza un mod audio/temporal de studio ceea ce ar fi fost imposibil în desfășurarea concertului: dacă funcția estetico/interpretativă a instrumentelor se modifică pe parcursul piesei, atunci poate fi reconfigurată ipostaza orchestrei într-un mod virtual. Nu este necesar ca spațiul acustic să imite spațiul scenic. De asemenea, la această repetiție berlineză, ascultând compoziția din perspectiva percuțiilor, a ajuns la concluzia că la montarea epilogului a trebuit să realizeze un efect audio-acustic prin care ascultătorul, parcă privind în jos de pe un vârf de munte, aidoma înălțimii unui zbor de pasăre, poate parcurge priveliști panoramice desemnate de orchestra.

Drept omagiu, în cadrul concertului simfonic extraordinar al Orchestrei Filarmonicii de Stat „Transilvania” a fost prezentat sub genericul *György Kurtág – 90 compoziția Maestrului intitulată ...concertante... pentru vioară, violă și orchestră* op.42. La pupitrul dirijoral: Lawrence Foster. Amprenta autenticității de interpretare au asigurat-o soliștii Hiromi Kikuchi, vioară și Ken Hakii, violă, interpreții premierei absolute din 2003 ai căror privilegiu executiv al piesei este rezervat și până în prezent de către compozitor.

Ars poetica lui Kurtág distinge între multiple nuanțe de jucăuș: de la senin până la mortal de grav al ludicului, de la joc la aventură. Spre exemplu, în compunerea

creației comune Kurtág György senior – Kurtág György junior, *Zwiegespräch*, juniorul remarcă dificultatea și lungimea procesului în care au reușit, tată și fiul, ca să ajungă la un numitor comun prin repetate întrebări reciproce, *tu ce auzi?*

În acest context ne oferă un splendid exemplu al simțirii tainicilor inerențe ale actului gestic al muzicii, mărturisind tatălui că el visează la o muzică comună care îl trimite la gândul unei picături de apă despre care știe că va cădea, dar nu știe când anume. Drept răspuns, tata a compus pe loc partea finală, *Tears* (Lacrimi), a piesei lor comune. No comment.

CD-urile și textele lor însoțitoare din care s-au documentat rândurile de mai sus sunt pentru mine foarte apreciate cadouri primite de la Maestrul Kurtág datorită întâlnirii D-sale prin mijlocirea scriptelor mele (*Ștefan Anghi, Fotografii la minut din atelierile compozitorilor clujeni*, Arpeggione, Cluj-Napoca, 2008) cu ludicul indicativ al sublimiei anafore, pe care am citat-o din Talmud. Citez și de această dată, convins fiind că reiterează întreg mesajul componistic, interpretativ și nu în ultimul rând educativ al mult iubitului și omagiatului nostru György Kurtág, la 90 de ani:

“Fii atent la gândurile tale, / pentru că ele vor fi cuvinte. / Fii atent la cuvintele tale, / pentru că ele vor fi fapte. / Fii atent la faptele tale, / pentru că ele vor fi obiceiuri. / Fii atent la obiceiurile tale, / pentru că ele vor fi caracterul tău. / Fii atent la caracterul tău, / pentru că el va fi destinul tău”.

Ștefan ANGI

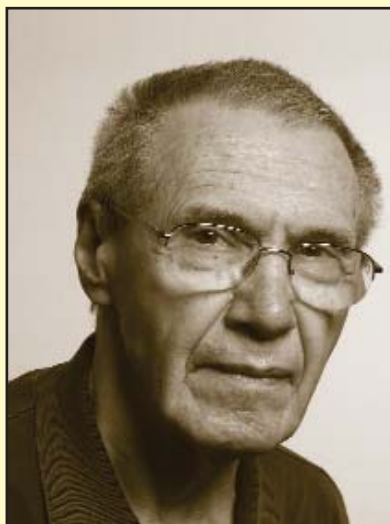

Aniversare György Kurtág!

Poate că un titlu sugestiv pentru rememorarea principalelor secvențe ale vizitei compozitorului György Kurtág (născut în 19 februarie 1926) la Lugoj în perioada 29 martie - 1 aprilie 2008 ar fi fost „Kurtág-Fragmente”, într-o încercare de parafrază a titlului uneia din capodoperele sale, *Kafka-Fragmente* (geniala transpunere muzicală a tulburătorului jurnal kafkian), imaginându-mi un posibil jurnal, inspirat de momentele la care am fost martor în urbea mirificei sale copilării.

În dimineața zilei de luni, 31 martie 2008, în cancelaria Colegiului Național „Coriolan Brediceanu” s-a petrecut un eveniment memorabil, de o impresionantă unicitate: trei distinși reprezentanți ai Senatului Universității Naționale de Muzică din București, prof. univ. dr. Dan Dediu, noul rector al instituției, prof. univ. dr. Dan Buciu, rector de onoare, și prof. univ. dr. Doina Rotaru, șefa Catedrei de Compoziție, au oficiat ceremonia decernării titlului de *doctor honoris causa* maestrului György Kurtág, corifeu al muzicii europene de avangardă. După desfășurarea principalelor momente ale solemnității (cuvânt introductiv rostit de Dan Dediu, *laudatio* prezentată de Doina Rotaru și Proclamația Senatului citită de Dan Buciu), maestrul sărbătorit a rostit tradiționalul discurs inaugural, în noua sa calitate academică. A fost, în fond, mai degrabă un antidiscurs, o succintă, sinceră și ingenuă rememorare a legăturilor sale spirituale cu vestita instituție de învățământ lugojeană, cu cel cărui îi datorează prezența sa la Lugoj, Felician Brînzeu, veneratul său profesor de limba și literatura română.

Într-un cadru protocolar, nuanțat însă de sensibilă și emoționantă atmosferă a rememorării marelui său profesor, maestrul a dăruit câte un exemplar al partiturii noului său opus, *Colindă-Baladă*, op. 46 (prima audiție mondială a avut loc în 29 martie 2009, la Cluj, pe scena Studioului de Concerte al Academiei de Muzică „Gheorghe Dima”, în interpretarea Corului Filarmonicii „Transilvania” și a unui ansamblu cameral de elită, concertul fiind reluat la Szombathely, în 8 iulie 2010, sub auspiciile Festivalului Muzical Internațional „Béla Bartók”, și la Paris, în 2 noiembrie 2010, pe scena Operei Garnier, în cadrul tradiționalului Festival d'Automne à Paris), doamnei prof. univ. dr. Pia Brînzeu, prorector al Universității de Vest din Timișoara, nepoata lui Felician Brînzeu, Colegiului Național „Coriolan Brediceanu” și subsemnatului, în semn de prietenie, pentru efortul depus, „ca maestru de ceremonii, ca organizator, dar mai ales ca cercetător asiduu, care, prin mii de dificultăți, ai găsit și ai scos la iveală trecutul orașului nostru - dar și trecutul meu uitat”. Anterior acestui eveniment, în urmă cu doar câteva zile (vineri, 28 martie), Senatul Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca îi decernase aceeași onorantă distincție, după o *laudatio* prezentată de prof. univ. dr. Francisc László, vechi și devotat prieten. Aceasta este și una din explicațiile prezenței rectorului instituției clujene, prof. univ. dr. Adrian Pop, la festivitățile organizate la Lugoj, Domnia Sa dorind să fie părtaș la succesiunea

ineditelor și istoricelor evenimente muzicale din cetatea lui Ion Vidu.

După acest unic moment, în care membrii unui for academic, într-un neobișnuit demers, au organizat solemnitatea acordării unui important titlu academic într-un oraș de provincie, maestrul Kurtág, însoțit de distinsa sa soție, doamna Márta Kurtág, a fost oaspetele Școlii Gimnaziale de Muzică „Filaret Barbu”, unde foști și actuali elevi lugojeni i-au dăruit câteva secvențe din literatura muzicală românească și universală.

După cum am subliniat și la festivitatea înmânării Diplomei de Cetățean de Onoare al municipiului Lugoj, desfășurată în Sala de Consiliu a Primăriei, Lugojul a fost, preț de câteva zile, un punct de interferență a principalelor axe ale muzicii culte românești (București și Cluj, prin maestrul amintiți, cărora li s-a adăugat și compozitorul Remus Georgescu, fostul dirijor al Orchestrei Filarmonicii „Banatul”), dar și europene, prin prezența maestrului sărbătorit, membru de onoare al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, aureolat de laurii atâtor importante premii și distincții internaționale.

Incursiunile la imobilele care i-au legănat primii ani

ai copilăriei, situate pe str. Smârdan, nr. 17, și str. Xenopol, nr. 19, au reprezentat, poate, una din principalele motivații ale vizitei maestrului la Lugoj. În fond, o reîntoarcere la matricea spirituală, sub lumina blândă a amintirilor primilor ani ai existenței, atunci când se înfiripează germeii viitoarei personalități și se definesc trăsăturile fundamentale ale caracterului și sensibilității artistice. Grație amabilității și excepționalei prezențe de spirit a dlui Florin Teleman, actualul proprietar al imobilului, maestrului i-au fost oferite, ca sublim dar, secvențe ritmice interpretate la toacă de fiica acestuia, unul din instrumentele care i-au marcat copilăria, prezent în partitura *Colindei-Baladă*. Imaginea ritmului toacei l-a

urmărit, obsedant, de-a lungul zilelor petrecute la Lugoj, ca un mirific și nedeslușit fir al destinului, deoarece avea să-și găsească împlinirea în clopotnița din turnul Catedralei Greco-Catolice. Maestrul, cu un uimitor spirit adolescentin, a urcat, în ultima zi petrecută la Lugoj, ultimele trepte ale sinuoasei și amețitoare scări, ca într-un parcurs dantesc, într-o încercare de a desluși, parcă, limpezimea unui ireal cer primăvărat, până la marele clopot și locul din care răsună toaca în ajunul marilor praznice, de unde, cu o satisfacție supremă, de învingător, a privit, prin zăbrelele ferestrei turnului, imaginea panoramică a Lugojului, într-un gest aproape ritualic, reluând fascinanta experiență din anii interbelici.

A fost o reverie, o clipă trist de efemeră, dar condensată, încărcată și sublimată de atâtea semnificații. Noi, cei care am trăit evenimentul, mângâiați parcă de înțelepciunea maestrului, transfigurați și deveniți mai buni sufletește, dar și mai puternici și mai exigenți cu noi înșine și cu învățăceii noștri, odată cu plecarea Domniei Sale am devenit însă puțin mai săraci. Dorind ca această experiență să nu reprezinte un moment istoric irepetabil, așteptăm cu emoție momentul revederii.

La mulți ani, iubite maestre!

Constantin-T. STAN

“BRAVE CLAVIATURI” și muzica românească

Pentru muzica românească din catalogul literaturii pianistice, sfârșitul lunii martie marchează deja o tradiție în contextul derulării evenimentelor competiționale dedicate culturii naționale. Mă refer aici, în mod special, la concursul național de interpretare a muzicii românești pentru pian, „Brave claviaturi” ajuns deja la a noua ediție, o manifestare care valorifică nu doar repertoriul pianistic autohton (acoperind aproximativ 170 de ani de creație, dinspre jumătatea secolului al XIX-lea până în prezent), ci și atracția implicită a copiilor și tinerilor de vârstă școlară pentru genurile, diversificate, ale acestor compoziții.

Trecând în revistă numele creatorilor români care au fost „aleși” pentru a fi interpretați anul acesta în cadrul concursului din 26 și 27 martie, am remarcat constituirea virtuală a unei palete suficient de bogate a opțiunilor repertoriale, capabilă să reprezinte varietatea creuzetului stilistic și multitudinea gesturilor componistice asumate de către cei 72 de autori (dintre care citez, selectiv, pe:

George Enescu, Iacob Mureșianu, Ciprian Porumbescu, Gavriil Musicescu, Ioan D. Chirescu, Augustin Bena, Tiberiu Brediceanu, Filip Lazăr, Rodica Șutzu, Sabin Drăgoi, Nicolae Bucliu, Alma Cornea Ionescu, Florica Dimitriu, Constantin Silvestri, Mihail Jora, Paul Constantinescu, Vinicius Grefiens, Dumitru Bughici, Nicolae Chilf, Sigismund Toduță, Marțian Negrea, Tudor Ciortea, Hilda Jerea, Victor Iusceanu, Paul Jelescu, Sergiu Natra, Liviu Dandara, Liviu Glodeanu, Dan Constantinescu, Alexandru Pașcanu, Constantin Simionescu, Miriam Marbe, Liviu Comes, Anatol Vieru, Radu Paladi, Dan Voiculescu, Tudor Dumitrescu, Vasile Timiș, Nina Cassian, Nicolae Brânduș, Alexandru Dumitrescu, Marina Vlad, Doina Rotaru, mai tinerii Elena Perianu și Dan Dediu, și, din Republica Moldova, pe Vladimir Rotaru, Mihail Kolsa, Vladimir Beleaev etc.).

Faptul că lucrările semnate de Carmen Petra Basacopol au fost cel mai des incluse în programul micilor soliști înseamnă, în mod cert, că s-au situat cel mai aproape de posibilitățile tehnice și capacitatea de înțelegere și implicare afectivă a copiilor la nivelul semnificațiilor poetice ale substanței sonore. Mai mult decât atât, ideea că unii compozitori români precum Paul Rogojină și Laura Manolache au continuat să răspundă, ca și în anii precedenți, invitației de a scrie piese în mod special pentru această ediție a concursului dedicându-le unora din cei mai talentați concurenți, reflectă una din valențele importante ale acestei competiții: cea de promovare a artei contemporane, o anumită structură motorie și intelectuală a solistului stimulând imaginația creatorului pe linia unei relații de absolută interdependență între compozitor și interpret; a fost cazul partiturii lui Paul Rogojină intitulată *Jazz / La pian pentru cei mici* – tipărită la editura GrafoArt, ca materializare a comenzii din partea concursului „Brave claviaturi”, dar și a lucrării Laurei Manolache, *Motive*,

elaborată pentru a fi interpretată de Mateo Miu (clasa a IX-a), succesul acestei prime audiții absolute metamorfozându-se într-un binemeritat premiu I acordat concurentului respectiv (dublat de premiul „Remember TIBERIU OLAH” pentru interpretarea muzicii românești contemporane). Foarte inspirată s-a dovedit a fi, din același punct de vedere, opțiunea Xeniei Toboșaru care a ales să-și interpreteze propriile compoziții (*Trist și fericit*, *Peștera liliacilor*) concepute la doar șase ani, sugerând culori expresive contrastante ancorate sensibil într-un univers programatic aparte.

Alături de Xenia Toboșaru și Mateo Miu, 218 concurenți au fost prezenți la ediția de anul acesta a „Bravelor claviaturi” derulată în sala de concerte a Centrului Național de Artă „Tinerimea Română”, juriul (alcătuit din prof. Stela Avesalon, prof. Venera Babeș, prof. Angela Beleaev din Republica Moldova, prof. dr. Georgeta Aneta Băcioiu și prof. dr. Rodica Dănceanu, sub președinția prof. univ. dr. Verona Maier) având delicata misiune de a recompensa pe cei mai talentați dintre ei și, în ultimă

instanță, de a decide care sunt personalitățile interpretative dotate în mod deosebit pentru podiumul de concert. În consecință, 23 din concurenții clasați pe primele locuri la ambele secțiuni (A – elevi care studiază pianul ca instrument principal și B – elevi care studiază pianul ca instrument opțional) au obținut în plus, ca apreciere maximă a membrilor juriului, un premiu special pentru interpretare care le va motiva, cu siguranță, viitoarele evoluții scenice, tentându-i, totodată, să încerce să-și reînnoiască performanța printr-o nouă prezență

în cadrul aceleiași competiții, anul viitor; ei s-au numit: Mara Țântăreanu-Mircea, Carina Tănase-Ene, Petru Bălănescu-Pascu, Ali Barbu Alexandru, Petru Tolea, Petru Soleanu, Anastasia Alexan, Lorelei-Andreea Balint, Nicolas Ionescu, Grigorie Silișteanu, Xenia Toboșaru, Izabella Gherca, Ioan Nichita, Maria Timeea Constantinescu, Ștefan Bogdan Mircea, Maria Alexandra Mîrzac, Wanda Nicole Moldovan, Alexandra Valentina Popescu, Ecaterina Silișteanu, Matei Bobariu, Mălina Șerbănescu, Olimpia Damșa, Delia Maria Diaconescu, și cuplul Olimpia Damșa-Petra Damșa (pentru secțiunea **Pian la 4 mâini**).

Grație partenerilor săi, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România, Editura Muzicală, Universitatea Națională de Muzică București, Centrul Național de Artă „Tinerimea Română”, Fundația Culturală ProPiano – România, Muzeul Național „George Enescu”, Editura „GrafoArt”, Fundația „Accumm”, Camerata Regală și Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din Republica Moldova, sărbătoarea „Bravelor claviaturi” a avut loc și anul acesta, sub auspicii organizatorice extrem de favorabile. Îi dorim o ediție aniversară 2017 cel puțin la fel de densă calitativ, în care competiția valorică să poată consolida statusul performant al creației muzicale autohtone în relația cu actualii săi interpreți-raisonneuri, viitori profesioniști ai artei pianistice și, în general, ai culturii românești, de aici și de pretutindeni! (Foto: Marius VĂJOAICA)

Loredana BALTAZAR

Ecaterina Silișteanu și juriul concursului

Club de jazz și blues la ICR

Propus la începutul acestui an la **Institutul Cultural Român** de către subsemnatul și de **Mike Godoroja**, proiectul unui nou **Club bucureștean de jazz și blues** a fost transpus în realitate cu aprobarea conducerii **ICR** – președinte **Radu Boroianu** – și a fost inaugurat în seara de 10 martie a. c. sub o atare generoasă egidă. Propunerea a vizat în chip benefic instituirea unor întâlniri periodice cu fanii celor două genuri muzicale incluse în generic, întâlniri cu frecvență bilunară, derulate în sala mare de la sediul din Aleea Alexandru nr. 38.

Fără a abdica de la principiul accesibilității, întâlnirile de club s-au dorit dintru început guvernate de criteriile seriozității și ale profesionalismului. Astfel, fiecare dintre aceste serate a fost concepută în două părți distincte, ambele ilustrative însă pentru un subiect unic – prima parte constând dintr-o expunere susținută de mine (în domeniul *jazz-ului*) și alternativ de **Mike Godoroja** (în domeniul *blues-ului*) pentru ca în partea a doua să evolueze scenic o formație selectată anume spre a exemplifica prin recitalul ei aceeași temă, același subiect. Zis și făcut! S-au stabilit temele întâlnirilor, au fost nominalizate grupurile interpretative, ele fiind informate de către organizatori privitor la datele de susținere ale recitalurilor și la solicitările adresate din punct de vedere estetic.

Cum precizam mai sus, ciclul întâlnirilor **Clubului de jazz și blues ICR** a debutat în data de 10 martie, de la ora 19, cu tema „Umorul în jazz”. Captivanta expunere primită cu aplauze de cei prezenți, a fost agrementată audio și video cu secvențe înregistrate prin ani de pianistii **Johnny Răducanu**, **Meade Lux Lewis**, de trompetistul **Clark Terry**, de grupurile „**Slim & Slam**”, „**Spike Jones and His City Slickers**”, „**Artie Shaw and His Orchestra & Fred Astaire**”, „**Ina Ray Hutton And The Melodiers**”, vocalistul **Bobby McFerrin**, septetul vocal de gospel „**The Jackson Sisters**”. Desigur agreabil, subiectul propus comentării a fost acreditat odată în plus prin recitalul *live* al grupului sibian „**Snaco Dixieland Jazz Band**”. Interesanta formulă de componență a acestui grup îi cuprinde pe **Remus Toader** - trompetă și vocal, **Nelu Petcu** - trombon, vocal și lider, **Ioan Teofilat** - tuba, **Dan Oswald** - banjo și vocal. Fiind una dintre puținele formații actuale de jazz tradițional din țară, „**Snaco Dixieland Jazz Band**” a oferit auditorilor reformulări incitante, pline de vitalitate și culoare, ale unor teme din repertoriul românesc și internațional, regândite în aranjamente pigmentate cu umor, inclusiv compoziții proprii ale lui **Nelu Petcu**. Ne referim la piese precum „Români la iarbă verde”, „Toți suntem puțin luați”, „Blues ruso-român”, „Pușca românească”, momentele vesele „Surdina în jazz-ul familial” partea I și a II-a sau ingenioasele colaje „Lenea / I Shell Not Be Moved”, „Yankee Doodle / When You're

Smiling”, „Medley din filme”. Se mai cuvin menționate două nume pentru contribuții sine qua non la bunul mers al clubului: **Dana Berdilă**, coordonatoarea proiectului și regizorul muzical **Mihnea Popescu**.

Fiindcă s-au stabilit și comunicat în totalitate parametrii funcționării acestui Club până în luna iulie, suntem în măsură să vă informăm și pe această cale asupra temelor preconizate și asupra muzicienilor invitați să le susțină prin recitaluri corespunzătoare. Joi 24 martie – „Diavolul și Robert Johnson”, un spectacol ca o poveste, imaginat și interpretat de **Mike Godoroja** și de grupul său „**Blue Spirit**”, cu colaborarea actorului **Eugen Cristea**, a instrumentistului la muzicuță **Marcian Petrescu**, a tinerei vocaliste **Ana Maria Godoroja**, a artistului grafic **Codrin Cârdu** și a **Corului de copii** de la Liceul **ICHB**. În continuare vor putea fi urmărite din două în două săptămâni, temele-expuneri „Valori perene ale jazz-ului românesc” (7 aprilie), „Harmonica blues” (20 aprilie), „Tendințe contemporane – ethno jazz” (4 mai), „Performanțe de virtuozitate în jazz-ul autohton și mondial” (18 mai), „Blues-ul electric” (1 iunie), „Evocare Jancy Körössy” (15 mai), „Esența jazz-ului – improvizația spontană” (29 iunie), „Miracolul bossa nova – fenomen muzical periplanetar” (13 iulie). Iar printre grupurile muzicienilor invitați vor urca pe podium formații notorii, ca „**Mircea Tiberian Group**”, „**Marcian Petrescu/ Florin Giuglea Storytellers**”, „**Ethnotic Project**”, „**Petrică Andrei Trio**”, „**Rareș Totu & Midnight Sun**”, „**Nicolas Simion & Sorin Romanescu Tandem**”, „**Nadia Trohin & Friends**”, „**Gabriela Costa / Alex Man Duo**”.

Urmărind a elucida pentru melomani aspecte ale fenomenelor muzicale *jazz* și *blues*, a le oferi participanților momente de delectare auditiv-estetică autentică în proximitatea muzicii de ținută caracterizată înainte de toate prin creativitate, **Clubul de jazz și blues ICR** – la care, nota bene, intrarea este gratuită – promite seri de neuitat. Totodată se intenționează prin cunoașterea nemijlocită a evoluțiilor concretizate de muzicienii noștri, selectarea acelor artiști reprezentativi care să reprezinte cu aplomb jazz-ul autohton dincolo de fruntarii.

O lacrimă pentru Pitty

Ion Vintilă – alintat de prieteni, rude, apropiați, cu extaticul supranume „**Pitty**” – s-a fost venit pe lume într-a 24-a zi a gerosului februarie al anului 1936 și a plecat în nemurire opt decenii mai târziu, la 11 aprilie 2016, personaj de excepție traversând cu o aparte demnitate o existență atipică, fabuloasă, demnă a fi immortalizată într-un roman. Fiu al unuia dintre cei mai renumiți medici ai Clujului, rebelul **Pitty** a urmat aceeași nobilă vocație îmbrățișată de preaiubitul său antecesor, nonconformistul adolescent impunându-se drept un strălucit student la

medicină. N-a apucat însă să își încheie în chip firesc studiile, fiind arestat și condamnat pentru că realizase o gravură intitulată... „Mama lui Lenin la menopauză”. Legenda spune și cum că ar fi escaladat statuia ecvestră din centrul municipiului natal, de unde, astfel cocoșat, ar fi perorat împotriva comuniștilor. Fapt este că a făcut pușcărie grea, la două celule distanță de Corneliu Coposu și Ion Diaconescu, intrând în pârnaie cu greutatea de 75 de kilograme și ieșind câțiva ani mai târziu cu doar 47 de kilograme! A continuat și absolvit apoi, cu Magna cum laude Facultatea de medicină. Dar fără infatuare a practicat concomitent și alte meserii precum acelea de tâmplar, vopsitor, taximetrist. A devenit un respectat medic legist - „chirurg la rece” cum îi plăcea să glumească animat de un umor deloc morbid - în anii tinereții împrietenindu-se la cataramă cu nimeni altul decât contrabasistul Johnny Răducanu. Johnny - care după studii muzicale la Iași, le-a continuat un timp în municipiul de pe Someș. A devenit Pitty Vintilă un împătimit iubitor al jazz-ului, un faimos colecționar de discuri de vinil, mai târziu de CD-uri și DVD-uri, cochetând și cu interpretarea la pian a unor teme standard, dar nu pentru a se produce în public ci doar pentru prieteni și pentru propria plăcere.

Aflat în orașul Zalău unde funcționa ca medic legist, având ca hobby dragostea pentru înainte amintitul compartiment al artei sunetelor, a întemeiat un Club de jazz în această localitate. Revenit în Cluj, a continuat să se implice cu trup și suflet („Body and Soul” - titlu-frontispiciu al notoriei teme semnată de patru autori: Johnny Green, Edward Heyman, Robert Sour și Frank Eyton) în activități legate de jazz, devenind membru marcant al Clubului „Dr Jazz”. Prima dată când cu decenii în urmă am fost la el acasă, l-am însoțit acolo pe Johnny Răducanu și cei doi, Pitty și Johnny s-au bucurat ca niște copii jucându-se abil la patru mâini pe claviatura în alb și negru a pianului - „jucându-se” în sensul verbului francez „jouer” ce semnifică „a cânta la instrument”, spre deosebire de „chanter” care înseamnă „a cânta vocal”. Am reeditat de zeci de ori vizitele în primitoarea vilă din strada Onisifor Ghibu nr. 6 A, iubita sa soție Elena având grijă întotdeauna să nu lipsească ceva de pe masă... I-am ascultat, eu alții, povestind istorii despre personajele jazz-ului, despre cluburile și festivalurile pe care le-a frecventat în Euripa ori peste ocean. L-am apreciat pe Pitty și ca fiind unul dintre puținii intelectuali în vârstă, bine familiarizat cu limbajele digitale și în genere înzestrat cu diverse, surprinzătoare abilități tehnice. Și-a confecționat astfel o bogată videotecă de DVD-uri, unele înregistrate chiar de el, umplând mai multe dulapuri meșterite (citiți „tâmplărite”, „băițuite”) de colecționarul însuși. Să mai precizez că ahtiatul meloman realiza cu forțe proprii și copertele color ale DVD-urilor? Nu pot uita celebrele „carnețele” scrise cât de poate de coteț, incredibil de meticulos de mâna lui, cuprinzând detaliate playlisturi ale înregistrărilor respective, dar și pertinente comentarii

asupra muzicii! Fiindcă una dintre fiicele sale trăiește în Statele Unite ale Americii, soții Vintilă au călătorit dincolo de Arlantic, prilejuri pentru Pitty de a cunoaște artiști reprezentativi ai genului, de a-și face prieteni în patria jazz-ului. S-a aliat cu un grup de admiratori și colecționari numărând 47 de oameni din mai multe țări care alcătuiau / schimbau între ei *on line* programe proprii de înregistrări video / audio. În aceeași ordine de idei fie-mi permis să amintesc un moment deosebit când Pitty care se afla în SUA, s-a adresat prin intermediul tehnicii Skype, despre faimosul clujean Eugen Ciceu, în cadrul unei seri la Clubul „Dr. Jazz” condus pe atunci de medicul Mircea Cazacu iar după moartea acestuia, de medicul Pitty Vintilă.

Colega mea Daniela Nicolae de la Radio România și soțul ei care lucrează în televiziune l-au immortalizat într-un cuprinzător interviu realizat la Cluj acasă la protagonist, făcând obiectul mai multor emisiuni pe micul ecran. După cum eu și partenerul Mihai Godoroja l-am avut pe Pitty invitat de onoare al unei emisiuni din seria „Unora le place” difuzată pe TVR 2. Cândva, pe când mă aflam la Cluj, am determinat la un moment dat o jurnalistă locală să-l facă odată în plus cunoscut concitadinilor săi pe Pitty Vintilă, solicitare în urma căreia a fost editat un amplu articol.

Grație profundelor, diversificatele sale cunoștințe în domeniul jazz-ului, Pitty Vintilă bucurându-se totodată de apreciere drept un om cu gust ales și cu un deosebit discernământ în domeniu, a fost ales nu odată ca președinte de juriu al Concursului găzduit în fiecare an de Festivalul Internațional de Jazz de la Sibiu. Nu pot uita ediția în care organizatorul H. J. K. Schmidt a trimis pentru Pitty și pentru mine (care mă aflam la Cluj cu o zi înainte de concurs) un BMW nou-nouț care ne-a adus de la Cluj la Sibiu. Mărturisesc că am fost întotdeauna foarte mândru de a mă număra printre prietenii apropiați ai marelui dispărut.

În ultimii ani Pitty Vintilă a avut probleme cu starea sănătății, deplasându-se în Germania pentru o complicată și costisitoare operație. Din păcate, situația lui nu s-a ameliorat, Pitty fiind obligat să nu mai părăsească propria locuință și să nu se miște decât cu dificultate. De abia împlinise la 24 februarie a. c. venerabila etate de optzeci de ani, când a devenit iminentă necesitatea unei noi intervenții chirurgicale, pentru care prietenul nostru a fost internat într-un spital din București. Pe masa de operație i s-a descoperit la cord un anevrism care i-a fost fatal.

Cu doar o săptămână înainte de operație vorbisem telefonic cu Pitty, urându-i sănătate și viață lungă... Când însă arhitectul, bateristul și pictorul clujean Lucky Păiș - actualmente bucureștean - m-a anunțat că firavul fir al existenței lui Pitty Vintilă s-a secționat definitiv, a murit odată cu el și o parte din ființa mea. Fie ca Dumnezeu să Îi odihnească sufletul nobil de mare bărbat, mare caracter.

Pagini de Florian LUNGU

„Un alt fel de cabaret”

Aurelian Temișan, Tania Popa, Doina Botiș, Anca Sigartău, Alexandra Velniciuc, Corina Dănilă, Cosmin Seleși, Manuela Cara, Florin Botiș, Monica Davidescu și Ozana Barabancea sunt protagoniștii unui spectacol – cabaret – musical al cărui succes de casă a fost evident încă de la premiera din ianuarie de la Palatul Național al Copiilor.

Acesta aduce în prim plan o poveste parcă desprinsă din realitatea de zi cu zi, a cărei acțiune are loc într-un mic teatru, al cărui colectiv se luptă pentru a nu fi închis. Protagonistii nu se află nici ei la prima tinerețe, iar divele (Annie, Allie, Tammie, Rossie, Penny, Dannie, Maggie, Barbra Jo), nici atât. Și totuși, cu talent, ambiție și entuziasm, ei reușesc să lanseze cu mare succes un nou show de cabaret.

Directorul teatrului (Mr. Tom – Aurelian Temișan) face un împrumut de la un investitor

bârfelor și poveștilor de alcov, vor afla despre dificultățile financiare ale lor și ale teatrului pe care se luptă să îl păstreze și asistă la schimbarea costumelor. Practic, spectatorii pot vedea și decurge și cum este viața artiștilor din spatele scenei.

„Este un spectacol electrizant și grandios în care veți cunoaște savoarea dulce a luminilor rampei, dar și drumul anevoios ce trebuie străbătut până acolo” – spun organizatorii.

Interesant este faptul că protagonistele se află de o parte și de alta a scenei: regia aparține Ancăi Sigartău, conceptul muzical, Manuelei Cara (Canada), în timp ce Tania Popa semnează costumele, iar Doina Botiș, coregrafia. „Lista” este completată de Imelda Manu (scenografia) și de Tudor Crețu (decorurile).

După reprezentațiile jucate cu casa închisă la Sala Mare a Palatului Național al Copiilor, dar și la TNB, „Un alt fel de cabaret” (după un text de Arthur V. Wesker) a

(Baby Boy - Cosmin Seleși) pentru a susține noul proiect și a demonstra că teatrul poate să reziste cu vedetele pe care încă le mai are. Dar, tocmai de la acest partener de afaceri se naște intriga spectacolului: el își dorește ca spectacolul să eșueze pentru a putea transforma teatrul într-un club de noapte, cu și pentru bărbați. Până la final, doar publicul e cel care va decide ce se va întâmpla cu teatrul și cu artistele lui.

Ineditul conceptului acestui spectacol, la care s-a lucrat aproape doi ani de zile, este că acțiunea se desfășoară pe două planuri, într-o manieră de abordare realizată pentru prima dată pe o scenă din România: spectatorii pot urmări personajele atât “în luminile rampei”, pe scenă, așa cum vede de obicei publicul, cu replici, cântece și momente coregrafice, dar vor putea arunca o privire și în culise, acolo unde spectatorii nu au acces. Ei devin martorii problemelor și dilemelor sentimentale ale actrițelor,

și pornit în turneu național, dând până acum reprezentații la Timișoara, Iași, Constanța, Slobozia, Craiova, Pitești, Focșani, Cluj Napoca, Brașov, Suceava, Buzău.

Oana GEORGESCU

Premiile Muzicale Radio România

La Sala Radio a avut loc cea de-a XIV-a ediție a Galei Premiilor Muzicale Radio România. Au fost acordate 15 premii pentru cele mai bune performanțe ale anului trecut în muzica pop, folk, pop-dance și pop-rock (în viziunea redactorilor), precum și două premii speciale (Premiul de Excelență și BIG LIKE), laureații primind trofee din cristal cu incrustații de argint, purtând semnătura Ioan Tămâian. Cele 17 premii au fost înmânate de compozitori, interpreți și de oameni de radio, printre care Gabriela Scraba - realizator și producător al Galei Premiilor, Flavia Voinea, manager București FM, Daniel Sârbu - manager Radio Constanța, Cornel Ilie, Mihai Pocorschi, Paula Seling, Nicoleta Nucă, Dan Popi, Nicolae Caragia, Mihai Cosmin Popescu, Ducu Bertzi, Daniela Mihai, Bogdan Pavlică, iar unul dintre premii a fost înmănat, în premieră, de unul dintre spectatori. Premiul

Corina Chiriac, Marius Țeicu, Angela Similea

pentru Artistul anului a fost anunțat printr-un mesaj video de Ovidiu Miculescu, Președintele Director General al Societății Române de Radiodifuziune, și a fost oferit în numele său de Eugen Rusu. Premiul special pentru întreaga carieră a fost înmănat de Angela Similea și Corina Chiriac muzicianului Marius Țeicu, iar Gabriel Cotabiță a primit Premiul de Excelență Radio România din partea unui cunoscut cuplu de creatori - textiera Andreea Andrei și compozitorul Ionel Tudor.

Pe scena Sălii Radio au urcat rând pe rând și au cântat live premianții Galei. 1. Debutul anului: Nicoleta Nucă; 2. Cea mai bună piesă pop: *Niciodată să nu spui niciodată!* - Andra feat. Cabron, 3. Cea mai bună piesă pop-dance: *Bop, Bop* - Inna feat. Eric Turner; 4. Cea mai bună piesă pop-rock: *De câte ori să te iubesc* - Holograf; 5. Cel mai bun mesaj: *Un om mai bun* - Proconsul (Muzica: Dragoș Dincă și Robert Anghelescu/ Text: Mihai Dumitrescu, JerryCo), 6. Albumul anului: *Te iubesc* - Direcția 5; 7. Cel mai bun compozitor: Kazibo (Ovidiu Baci & Alex Pelin); 8. Premiul Omul cu chitara: Zoia Alecu; 9. Cea mai bună voce feminină: Andra; 10. Cea mai bună voce masculină: Mihail; 11. Cel mai bun video

- Youtube: Shift feat. Andra - *Avioane de hârtie*; 12. Big Like - Facebook: Delia - *Inimi desenate*; 13. Cel mai bun duo/ grup: Direcția 5 feat. Alinka - *Te iubesc*; 14. Piesa anului: *Inimi desenate* - Delia; 15. Artistul anului 2015: Delia.

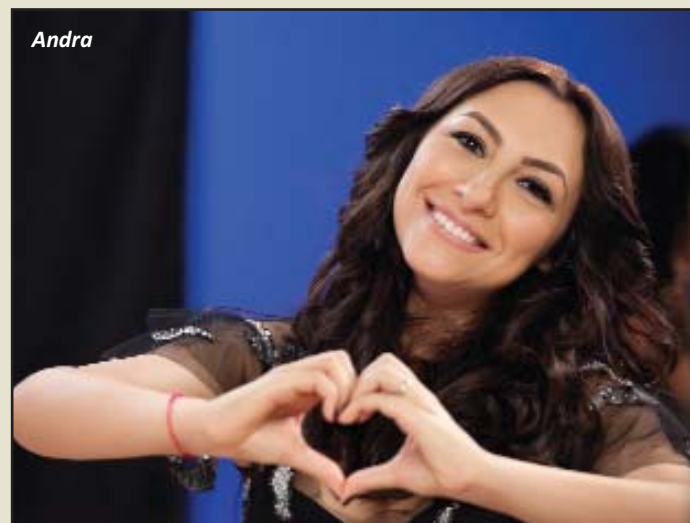
Pentru prima dată în istoria Premiilor Muzicale, echipa de prezentatori a fost alcătuită din oameni de radio: Daniela Mihai, realizator "Prietenii de la 10" la Radio România Actualități și Eugen Rusu, realizator "Matinal" Radio România Actualități.

Marius Țeicu

Evenimentul a fost transmis în direct de Radio România Actualități și de Radio România Internațional, iar înregistrarea spectacolului de TVR 1, TVR HD și TVR Internațional - TVR fiind coproducător al evenimentului. Nominalizările au fost stabilite prin consultarea clasamentelor transmise de toate posturile Radio România și conform propriilor difuzări: Radio România Actualități, București FM, Radio Cluj, Radio Constanța, Radio Iași, Radio Oltenia Craiova, Radio Reșița, Radio Târgu Mureș, Radio Timișoara, dar și Radio România Internațional și Radio Chișinău. Seara s-a încheiat cu un recital susținut de Delia.

Din păcate, și de data aceasta s-a acordat o importanță minimă muzicii ușoare, muzicii pop tradiționale, stil care ar trebui să fie cultivat insistent de realizatorii unui Radio public: regretabil însă, cântecele de acest fel, adevărate șlagăre, au o

Andra

pondere redusă în programele posturilor, alcătuite la foc automat pe baza unor "play list" obligatorii.

Dan CHIRIAC

Capăt de linie?

În acest număr, ca de obicei, ne ocupăm de preselecția națională, nr. 5 fiind rezervat prin tradiție finalei europene, la care însă e foarte posibil ca România și implicit Ovidiu Anton să nu mai ajungă. Dar totul la timpul său, s-o luăm metodic.

S-au înscris 94 de titluri, s-au reținut 92 (nu ne hazardăm să le numim "creații" fără a le fi ascultat, căci peste noapte la aceste selecții apar tot felul de "compozitori"), dintre care au fost reținute (nu știm de către cine, poate a fost alt juriu) un număr de 12. Așa cum nu înțelegem de ce concursului de la ProTV i se spune "Vocea României" deși sunt acceptați interpreți de peste hotare, nici aici nu e normal să se mai utilizeze formula Eurovision ROMÂNIA, din moment ce pot veni

se bucură de succes, Nerra), pe care publicul bucureștean a avut ocazia s-o aplaude acum câțiva ani pe scena Sălii Palatului, alături de formația Flavius Teodosiu, în deschiderea recitalului faimoasei Gloria Gaynor: piesa lui Mihai Alexandru "My Heart Is Still Winning", cântată de Ramona, a fost respinsă, fără ca măcar compozitorul să afle punctajul obținut... În ce privește juriul de la Baia-Mare (show-uri superbe, jos pălăria în fața Iulianei Marciuc și a gazdelor locale!), acesta a fost eterogen, am fi dorit ca din componența sa să facă parte mai mulți membri ai Uniunii compozitorilor, așa cum este normal (acum a fost doar Horia Moculescu) și în nici un caz persoane apropiate de case de producție, gen Global Records sau "Famous Production"... Edificator, chiar un angajat al TVR, Dragoș Pătraru, scrie în "Cașavencii": "Randi și Cezar (Ouatu), doi băieți care s-au întrecut în platitudini, crezându-se Moga și Chirilă. Ba Randi i-a tras și vreo doi pumni în ficăți limbii române, care nu mai găsea la un moment dat ieșirea din sală. Și asta pentru că a luat-o la palme și prezentatorul Cornel Ilie, un agramat sadea, care i-a făcut pe analfabeții care se uitau la Eurovision să schimbe canalul de rușine". Ceilalți doi membri ai juriului de specialitate (al cărui rol s-a mărginit la reținerea celor 6 piese finaliste, cu recomandările de rigoare, decizia finală aparținând publicului) au fost Alexandra Cepraga, prea concesivă, și Zoli Toth, cerând exagerat show tuturor, chiar când nu era cazul, căci pentru asta e nevoie de regizori! La final, comperii au fost depășiți și luați de val,

Horia Moculescu

autori și soliști din străinătate. Globalizarea aceasta ce ni se impune este extrem de păguboasă, măcar acolo unde este prezent numele țării să fim lăsați să trimitem talente autohtone, legate de țară! Așa cum este, de pildă, frumoasa Ramona Negrea (devenită, în Germania, unde

Finaliștii

cu pauze mari, neconcordanțe ("A dispărut primarul!"), bâlbâieli. Ca moderatoare alături de Cornel Ilie, altminteri artist foarte talentat, dar tentat să vorbească totuși prea mult, a fost desemnată Ioana Voicu, care a stat permanent cu ochii în hârtiile din mână, despre care Alice Năstase Buciuta scrie în "Libertatea": "Foarte nepotrivit aleasă în momentul în care tătânele Mădălin e implicat într-un scandal penal cu fonduri deturnate, în plus s-a bâlbâit grandios, culminând cu denumirea telespectatorilor drept "pulipublicul de acasă". Presentatorii, jurații și ceilalți invitați pe scenă au vorbit unii peste alții și s-au întrerupt într-un haos total". Cum spuneam, organizatorii și realizatorii de la TVR, împreună cu gazdele băimărene (inspirată opțiune pentru municipiul maramureșean, deși cineva trebuia să-i spună primarului Cherecheș că Isis nu a fost, săraca, "zeița frumuseții"...), ne-au oferit două spectacole minunate, inspirat fiind și momentul de deschidere, cu toți semifinaliștii pe scenă, de nu ne venea să credeam că suntem la televiziune publică. Minusurile au ținut de scenografie (pantă abruptă

să-i dăm dreptate lui Mihai Alexandru, piesele cântate de Andra Olteanu, Irina Popa (voce bună, dar nefotogenică), ambele co-autoare, Xandra (autori străini) sau Gașca de acasă. Aceștia din urmă, băimăreni (să fie primit!) măcar au cântat în românește, din păcate solista

Mihai Trăistariu

Irina Baianț, Doru Todoruț

lucioasă pentru interpretele cu tocure!), de alegerea prezentatorilor, neexperimentați (de aceea la final au scăpat total controlul evenimentelor) și a unor membri ai juriului (Randi a repetat des, jenant, ca aprecierea sa supremă, "mișto", fiind și campion la cacofonii). Bine totuși că toți cei cinci veneau din lumea muzicii, nu ca în alți ani, impresari și jurnaliști anonimi. Și a mai fost ceva neinspirat: desemnarea solistei Jo, într-o vestimentație aiuristică, nepotrivită la acest nivel, ca "om de interviuri", gen Conchita Wurst la Viena, dar măcar acela (aceea) câștigase anterior concursul.

Cele 12 piese semifinaliste au fost foarte inegale, același Pătraru scriind: "S-a auzit foarte prost, un fel de "Floarea din grădină"! Niște lălăieli lipsite de viață", dar nu putem fi întrutotul de acord, pentru că am ascultat câteva melodii reușite, fiind absurdă prevederea din regulament care prevede că unei piese să i se acorde nota... zero. Sigur, n-am înțeles cum au fost selectate, și înclinăm

avea o ținută nepotrivită cu anatomia dăruită de natură. Superba soprană Irina Baianț și Doru Todoruț, cu o compoziție proprie reușită, "The Voice" (cum se auto-intitulează fără a roși Ouatu), au refăcut cuplul de moderatori de la "Matinalul" TVR, Jukebox (trebuiau reținuți pentru finală!), tot cu o piesă proprie, au făcut apel la folclor, în maniera basarabeană Zdob și Zdub (textul jumătate în limba română... am ajuns să ne bucurăm!), iar Mihai Băjinaru, neglijat de regie (fără fundal sau proiecții) a cântat impecabil o foarte frumoasă piesă lirică aparținând lui Andrei Tudor, pe versuri de Cristian Faur (puteți oare crede că toți membrii juriului i-au dat nota zero pe linie? Ce "specialiști" sunt aceștia? S-a dovedit încă o dată că publicul are mai mult gust, așezând piesa pe locul 4 !!). În postură de compozitor și textier, Cristian Faur a dovedit că nu întâmplător a fost în juriu la concursurile importante de muzică ușoară, alcătuind un excepțional cvartet vocal din 4 tineri moderni, eleganți, unii studenți la Conservator, toți laureați la festivalurile

Dream Walkers

internaționale "George Grigoriu" de la Brăila, "Dan Spătaru" de la Medgidia sau de la Amara, "Dream

Walkers" fiind realmente marea surpriză plăcută a finalei. Mezină a fost Florena, 16 ani, cu o melodie de Laurențiu Duță și Gabriel Huiban, în timp ce recordmanul Ovidiu Anton (trebuia să se anunțe acest lucru, a fost a 5-a oară finalist la Eurovision!) a impresionat cu o baladă rock creație proprie. Calificat în finală "la mustață", cu 33 de puncte, Mihai Trăistariu (numit eronat "veteran", mai multe participări au Anton sau Băjinaru!), devenit MIHAI și co-autor al piesei "Paradisio", a discutat îndelung cu juriul, dar decizia neiertătoare avea să vină din partea publicului. Juriul a acordat punctaje mari pieselor lui Anton ("Moment of

Dumitru Fărcaș, Corul bărbătesc din Finteușul Mare, familia Petreus, Cornelia și Lupu Rednic și... arbitrul de fotbal Cristi Balaj în ținută sportivă, deci fuziune muzică ușoară și populară. Se trece la televot, iar la final se va vedea că nu prea s-a înghesuit lumea să voteze. Năstase-Buciuta este, în acest sens, neiertătoare în "Libertatea": "A votat doar o miime din cetățenii țării, procent groaznic de sfrijit. Un euro plus TVA înseamnă vreo 6 lei. Dar i-aș lua de guler pe cei de la TVR și i-aș întreba de ce, dacă tot s-au lăudat cu decizia lor nobilă de a lăsa mărirea-publicul să aleagă câștigătorul, nu a fost un vot gratuit, așa cum ar fi fost cu mult mai firesc pe o televiziune publică, trăind din banii noștri, și mai ales la o selecție națională, care ne reprezintă țara? N-au scuză, sunt doar hrăpăreți și douăjdemii de euro le prind bine la teșchereau golită de cei 3.500 de angajați, în condițiile în care Pro TV-ul și Antenele la un loc au doar 900!". Asta e, prietenii, colegii, vecinii, membrii familiilor votau mai mult sau mai puțin de zor (gafă monumentală: nu trebuiau afișate punctajele înainte de final, oricum și suspansul era inutil, conta doar primul loc!), în timp ce pe scenă aveau loc alte momente artistice, unele reușite. Zoli Toth Project ("Hiperboreea") a lansat conceptul de show "Cocoon", îmbinând elemente din muzica

Silence", 54, cu maximul de 12 puncte de la Cepraga, Ouatu și Toth), Dream Walkers ("Let It Shine", 47, cu 12 de la Moculescu), Florena ("Behind the Shadows", 44, cu 12 de la Randi). Celelalte două piese finaliste au fost alese de public: Vanotek (piesă cu tentă country) a primit 984 de voturi, iar Todoruț (de la Deepcentral) și Baianț - 852. Din păcate, sărăcie de idei și de vocabular la toți artiștii, în "dialogurile" cu Jo (Ioana Anuța), aceasta din urmă vulgară, cu exprimări gen "mișto intonație". Legat de Jo, i s-a mai și conceput un show de mare star, cu zeci de balerini, deși nu a obținut nici o performanță notabilă la Eurovision (erau atâția artiști care ar fi meritat acest lucru!); să fie legat de repetarea obsesivă "noua generație Eurovision"? Modern nu înseamnă nicidecum vulgar, cu limbaj de stradă, ar fi păcat ca TVR să se molipsească de la posturile comerciale... Seara semifinalei a mai inclus un micro recital Vunk plus Jo și Ioana Voicu (trebuia și fata să-și justifice cumva prezența!). Fostul prezentator al TVR, Leonard Miron, stabilit în Anglia, a fost și el neiertător cu așa-zisele moderatoare: "Pentru Ioana Voicu numele de familie și rochiile superbe au fost de ajuns ca să anuleze auto-cenzura și simțul ridicolului. Ce contează că la două fraze plasezi 10 bâlbe, că e greu să găsești camerele, înafară de cea plasată taman în fața ta, că pui întrebări care încep, dar nu știi exact unde se termină sau că e greu să-ți muți ochii din text? În ce o privește pe Jo, nu e vina ei, ci a "pilei" care a propulsat-o în situația respectivă".

Seara finalei a debutat cu un grup numeros și plin de culoare pe scenă: Paula Seling (nu numai că era la ea acasă, dar este cu adevărat o personalitate Eurovision!),

tradițională (Ansamblul național de dansuri "Transilvania", Grigore Leșe), dans (30 de dansatori -

dans sportiv de la Clubul "Galactic Dance" și Feeling Groove Dance Studio) și muzica electronică, la care s-a adăugat sunetul înălțător al clopotului Catedralei din Baia-Mare. Temistocle Popa a compus celebra piesă "Sunt vagabondul vieții mele", pe versurile lui Aurel Storin, pentru actorul Dumitru Rucăreanu, fiind preluată apoi cu imens succes de Gheorghe Dinică și de numeroși artiști. Horia Moculescu ne-a reamintit acest cântec alături de Randi ("nici voce, nici ținută", comenta cineva cu umor) și Uddi, într-o tentativă de a-i familiariza și pe cei mai tineri cu muzica de calitate. Contratenorul Cezar Ouatu a cântat alături de Moculescu compoziția acestuia "Fântânile albastre", apoi ne-a reamintit "Rise Like A Phoenix", piesa cu care a triumfat acum 2 ani Conchita

Wurst din Austria. A mai fost invitată, de la Chișinău, reprezentanta Republicii Moldova la finala Eurovision (ei, săracii, n-au datorii ca noi!), Lidia Isac, din păcate observăm cu amărăciune că și basarabenii au renunțat la filonul original, optând pentru autori străini. În fine, se termină televotul și opțiunile publicului coincid de această dată cu ale juriului: triumfă detașat, cu 6585 de voturi, Ovidiu Anton, cu "Moment of Silence", piesă dedicată comunității rock românești și victimelor de la clubul Colectiv. Pe locurile următoare: Vanotek- 4702, Florena - 3491, Dream Walkers (meritau locul 2, dar

publicul este mai puțin interesat de rafinamentul vocal) - 2332, MIHAI (amară înfrângere, după o insistență campanie de presă) - 2142, Todoruț & Baianț - 1235. Nu întâmplător învingătorul i-a mulțumit lui Titus Munteanu, care a avut un rol imens în formarea sa. Ovidiu Anton cântă la pian și chitară, a fost șef de promoție la "Școala vedetelor - 2", dublu laureat la Mamaia, participant la "Cerbul de aur", a condus grupurile rock Carpe Diem și Pasager, deci are în spate o serioasă carieră artistică. Culmea e că dacă ar fi ajuns la Stockholm, lui Anton cei de la TVR i-ar fi modificat show-ul, lăsându-l fără cor și gladiator, așa cum procedaseră în 2006 și cu dansatorii lui Trăistariu. Bineînțeles că scandalurile nu puteau ocoli nici în acest an concursul, același Trăistariu, uitând că a fost pe locul 5 și nu pe 2, a anunțat o "fraudă uriașă" la nivelul apelurilor telefonice...

Abilitatea TVR s-a vădit în faptul că n-a investit mai nimic (aparatura și personalul nu se pun), reușind să ofere două spectacole de clasă, grație unui număr mare de sponsori, în frunte cu Catena și cu Primăria din Baia-Mare. Și pe urmă, așa cum mărturisea șefa delegației noastre la Stockholm, Iuliana Marciuc, promovarea lui Anton s-a făcut fără cheltuieli: acesta a luat parte la evenimente Eurovision la Londra, Amsterdam, Tel-Aviv și Bruxelles, organizatorii locali asigurând cazarea, iar cheltuielile de transport fiind acoperite printr-un parteneriat cu o agenție de turism. Dar s-ar putea ca această promovare

să fie în van, fiindcă TVR s-a trezit ca și exclusă din EBU (European Broadcasting Union), pentru neplata datoriilor de peste 10 milioane de euro, la care se adaugă penalități, suma totală îndreptându-se undeva către 15 milioane!! Înalți oficiali ai EBU (directoarea a venit chiar la București) au precizat că așteaptă un punct de vedere de la cei cărora li s-au adresat în ultimele luni (Parlament, Guvern, Ministerul de Finanțe), pentru că, afirmă ei, este datoria fiecărei țări să își poziționeze onorabil televiziunea publică prin legi corecte și finanțări aduse la zi. O fi, poate, în alte țări unde jaful public n-a atins, ca la noi, dimensiuni inimaginabile. Sigur, cea mai mare parte din această datorie se datorează nu taxelor pentru Eurovision, ci contractării transmisiunilor sportive, așa că s-ar fi putut evita soluția extremă, permițându-i-se lui Ovidiu Anton să urce pe scenă în Suedia și să nu se mai ofere, în schimb, campionate de fotbal, Jocuri olimpice, dar în cele din urmă telespectatorul român se întreabă, pe drept cuvânt: "Eu ce vină am? Mi-am plătit taxa TV cu regularitate, nu eu trebuie să dau socoteală, ci aceia care s-au perindat pe salarii fabuloase în fruntea TVR și au fost părtași la acumulările nefirești de datorii!" Ați auzit să fie chemat vreunul ca să dea socoteală pentru că sunt 3500 de angajați și multe din producții sunt externalizate sau pentru că au aprobat cumpărarea de sute de automobile scumpe? În situația dată, Pro TV a încercat să profite (deși știa bine că n-are nici o șansă, doar posturile publice fiind acceptate), oferindu-se mios "să ajute România și pe Ovidiu Anton", calculând cât de bine ar

da dacă ar pune mâna pe un concurs internațional atât de vizionat. Iar Republica Moldova i-a propus lui Anton să cânte în finală alături de Isac piesa acesteia, ceea ce firește artistul român a refuzat cu demnitate. Ca să vezi, brusc toți vor să-l ajute, doar cei de la TVR nu se omoară să-și plătească datoriile, așteptând probabil să-i fie anulate sau achitate de stat, așa cum toată lumea așteaptă să se termine cu gaura neagră de la postul din Calea Dorobanților...

Lelia PRUNDU

Evenimente discografice

Interpreții de muzică ușoară românească au ajuns să se simtă străini în propria lor țară, fiind difuzați la Radio sau TV de câteva ori pe an, în ciuda faptului că au

interesase în nici un fel ce se întâmplă cu colegii rămași în țară și nici cu spectatorii care-i aclamaseră cândva. Edificator, până la moartea sa, acum mai bine de 15 ani, Dan Spătaru n-a mai fost invitat să susțină măcar un micro-recital la "Cerbul de aur" (unde reprezentase România în concurs la prima ediție, în 1968!) sau la Mamaia, el, vedeta națională, în schimb au avut parte de onoruri artiști aduși "cu mari sacrificii" de peste hotare. Asta e viața, asta e țara...

Tocmai de aceea este surprinzătoare (plăcut, firește) și mai mult decât laudabilă politica repertorială a casei de discuri Eurostar, care în ultimii ani a devenit speranța compozitorilor, textierilor și firește interpreților de muzică ușoară. Ne-am fi așteptat ca Electrecord-ul, fosta casă de producție de stat, care are în fonotecă o adevărată comoară, să fie în continuare primitoare pentru artiștii noștri, dar iată că și-a asumat această sarcină Eurostar, care nu întâmplător are sediul lângă Casa Radio, pe str. General Berthelot. Venera și Paul Stângă (acesta din urmă fost instrumentist cu mare experiență) au în catalog toate genurile de muzică și o bună rețea de distribuție, în ultima vreme editând numeroase albume cu muzică

ușoară românească: Ioana Sandu (câteva titluri), Constantin Drăghici, Mirabela Dauer, Marian Stere (colecție de cântece pe versurile sale), Corina Chiriac, Silvia Dumitrescu, în pregătire fiind un album reunind creații ale renumitului compozitor Eugen Doga (desigur,

Al. Jula, St. Enache

valoare, activitate (înregistrări, concerte) și că publicul îi dorește, fenomenul înscriindu-se în politica vizibilă cu ochiul liber în acești 26 de ani de de-culturalizare a României, de renunțare la identitate și la tradiții, în condițiile unei păguboase globalizări. Vom mai avea peste ani cântece originale de muzică ușoară, impregnate de melos folcloric, specifice țării noastre? Va mai cânta cineva în limba română sau doar în engleză? În anii de după 1990, marele Dan Spătaru se destăinuia prietenilor apropiați, îndurerat de marginalizarea la care era supus: "Am rămas în țară, am cântat în frig, cu un reflector chior pe scenă, în săli mari sau mici, chiar și în comune, pentru a aduce o rază de bucurie oamenilor. Ca să apar și eu acum la televizor probabil trebuia să fug în străinătate și să fiu adus pe micul ecran cu surle și trâmbițe...", asta à propos de exagerarea cu care erau invitați toți cei care părăsiseră țara din varii motive și de multe ori nu mai dăduseră nici un semn de viață, nu-i

M. Spânoche, I. Sandu, C. Anton, I. Șipoteanu, A. Jula, S. Enache, T. Andrei, O. Georgescu, O. D. Mateescu

agenda este mult mai bogată, am trecut în revistă doar câteva nume). Un adevărat triplu (dacă nu... cvintuplu, fiind vorba de 5 CD-uri) eveniment a avut loc la primitorul magazin "Muzica" de pe Calea Victoriei, care

redevine încet-încet ceea ce a fost cândva – gazda muzicii românești, așa cum îi spune și numele. N-am mai văzut din vremuri apuse atâta lume la parterul magazinului (înainte vreme lansările aveau loc la subsol, am înțeles însă că spațiul a devenit magazie), în primul rând din lumea muzicii, dar și admiratori ai artiștilor.

Astfel, iubitorii muzicii ușoare românești au avut bucuria de a se reîntâlni cu personaje altădată familiare, dar care, din motivele expuse în introducere, apar foarte rar în public: compozitorul Jolt Kerestely (cu 3 creații pe albumul Stelei Enache), interpretele Silvia Dumitrescu, Ileana Șipoteanu (care au jucat în câteva filme muzicale pentru copii alături de Alexandru Jula), Ioana Sandu, Carmen Anton (fosta "Stea fără nume" de altădată), interpreții Dorin Anastasiu (cu "Plop înfrânt" pe albumul Florin Bogardo), Marian Spânoche (anunțându-și intenția de a candida la primăria unui

Cristi Popa (venit special de la Comarnic, unde și el visează să devină primar, pentru a nu rata albumul Jula, pe care are o melodie), omul de radio Titus Andrei, promotorea Livia Gauzin, regizorii muzicali Alexandra

Cepraga și Alexandru Pârlea, actrița Olga Delia Mateescu, poetele Ioana Diaconescu (cu 5 texte pe albumele Bogardo, între care celebrele "Tu ești primăvara mea" și "Un fluture și-o pasăre") și Rodica Elena Lupu, jurnaliștii muzicali Florin-Silviu Ursulescu și Oana Georgescu, aceasta din urmă lansându-și și cu această ocazie cartea "Alexandru Jula, ultimul romantic", Valentin Veselovski, fiul neuitatului compozitor Vasile Veselovski. O mare surpriză a fost prilejuită de apariția primarului Silviu Ponoran, sosit tocmai de la Zlatna, pentru a fi alături de Stela Enache și Alexandru Jula, nu o dată invitați la festivalul de romane "Te-aștept pe același drum-In memoriam Valer Ponoran" de la Zlatna. Mare parte din cei de mai sus a rostit cuvinte frumoase la eveniment.

Am consemnat mai sus numele câtorva dintre cei prezenți, lăsând pentru final tocmai... subiectul reuniunii. Ei bine, casa Eurostar a lansat cu acest prilej 3 albume, două din ele duble, cele dedicate lui Florin Bogardo ("Ora cântecului", 41 de titluri) și Stelei Enache ("Cântecele mele", 40 de titluri) fiind de tip "best of". La rândul lui, Alexandru Jula ne-a propus un nou CD, "Ultimul romantic", care se adaugă unei discografii impresionante și care alături unor piese cunoscute câteva titluri inedite, albumul său anunțând pe copertă drept parteneri media publicațiile "Actualitatea muzicală" și "Ultima oră". Atât Stela Enache, cât și Alexandru Jula au dat viață unor melodii de pe albume, refrenele fiind reluate în cor de toți cei aproape o sută de participanți. Mai îndrăznește cineva să cânte prohodul muzicii ușoare românești? (Foto: Sebastian Oros)

Lorena BARBU

St. Enache, mereu cu gândul la Fl. Bogardo

sector al Capitalei!) și Aurel Moga, personalitățile TV Ioana Bogdan (care a făcut tot timpul fotografii), Gianina Corondan și Valentina Spânu, compozitorul Marius

Nicolae Caragia

Cum vezi starea muzicii românești actuale - ușoară, pop, dance, etc?

Dragă Tavi, înainte de toate, îți mulțumesc ție pentru că-mi dai ocazia să-mi spui părerea și s-o prezint public. Pentru a-ți răspunde la întrebare, am nevoie să fac o oarecare introducere. Fără să fac uz de falsă modestie, consider că cei peste 35 de ani de activitate muzicală pe care-i împlinesc anul acesta îmi dau dreptul să am o părere de profesionist adevărat. De-a lungul carierei mele de chitarist, compozitor, orchestrator, precum și conducător al formației vocal instrumentale Orizont, care a activat cu mult succes mai bine de 15 ani în Basarabia, Rusia, Europa, Africa și Extremul Orient, am avut privilegiul să pun umărul la lansarea multor soliști și șlagăre care au încântat generații de spectatori și ascultători radio și tv. atât în Basarabia, cât și în România. Am iubit și voi iubi întotdeauna „muzica ușoară”, care rămâne un gen dificil de creat atâta vreme cât rolul ei este acela de a oferi ascultătorilor melodii ce trebuie să poată fi fredonate de oricine, în diversele ocazii unde acea melodie se cântă. Pe vremea când activam la Chișinău și plecam cu “Orizontul” prin lume, în turneu, eram familial cu toată muzica românească pe care o ascultam la radio sau pe care o aduceau în turneu soliști mari ai României, precum regretatul Dan Spătaru, cu care am lucrat nu o dată și cu care am legat o caldă și sinceră prietenie, Dumnezeu să-l ierte. Sigur, cu toții ascultam pe Stevie Wonder, ca să dau doar un exemplu, și ne minunam de căutărilor creatorilor englezi și americani, cei care alături de Elton John, Sting sau Quincy Jones reușiseră să creeze un stil propriu „baladelor” pe care le-am cântat cu toții, ca de exemplu „You are the World”, alături de

crema artiștilor americani din anii '80! Totuși, după părerea mea, muzica ușoară românească a avut întotdeauna personalitate aparte și calitatea de muzică Bună, folosind melosul tipic mai ales Munteniei și Moldovei și apelând chiar la teme de inspirație folclorică întotdeauna binevenite publicului larg. Mai mult, trebuie amintit că muzica ușoară românească a fost întotdeauna reprezentată de către mari creatori de melodie, începând cu nemuritorul Ion Vasilescu și continuând cu Vasile Veselovschi, Ion Cristinoiu și Horia Moculescu, a cărui prietenie personală mă onorează, ca să numesc doar pe câțiva dintre colegii mei, compozitori de valoare. Revenind la întrebarea ta, datorită schimbărilor sociale de după 1989, desigur că și muzica românească de divertisment a suferit schimbări și influențe străine, nu întotdeauna cele mai fericite. Este normal ca și muzica de divertisment să se „alinieze” tendințelor mondiale, că doar nu putem face abstracție de ce se întâmplă în lumea largă, dar undeva, noi ne-am uitat prea mult în ogrăzi străine și am căutat să fim poate mai „catolici decât Papa”, mai ales în ce privește muzica de club, cu întreaga ei lipsă de Melodie! Iată o parte din cauzele pentru care astăzi cred că Muzica Ușoară Românească trece printr-o... oarecare

derută... așa zice eu elegant! Acesta trebuie să fie undeva și motivul pentru care foarte mulți copii și adolescenți talentați aleg pentru a se prezenta în festivaluri și concursuri de interpretare să cânte melodii mai vechi sau mai noi, dar care se bazează pe Melodie! Sper că m-am explicat!

Ce părere ai despre concursurile muzicale TV? Lansează ele cu adevărat noi talente românești? Ce ar trebui îmbunătățit la ele?

Televizate sau nu, concursurile dedicate tinerilor soliști au întotdeauna marele rol de a descoperi talente pentru viitorul artei interpretative românești, au rolul de a dezvolta abilitățile acestor tineri de a se prezenta în fața publicului, chiar dacă în viitorul vieții lor vor urma o altă carieră decât cea de solist și felicit pe această cale pe toți părinții care-și îndeamnă copiii către activități legate de scenă, fie în muzică sau teatru, căci astfel își pregătesc mai bine copiii pentru viață! La noi în țară, din păcate, nu mai există un show biz, adică o rețea organizată de concerte și turnee prin țară, acolo unde soliști din diferite generații să apară pe viu în fața spectatorilor aflați în săli de case de cultură, așa cum era pe vremuri și atunci, chiar dacă un anume concurs tv „lansează” unul sau mai mulți tineri talentați, aceștia fie nu au unde să-și „facă mâna” de spectacol, fie nu se pot întreține din muzică și se văd nevoiți să se apuce de altă meserie sau chiar să plece din țară pentru a-și câștiga pâinea sau, mai rău, pentru a se stabili în alte părți ale lumii. Am multe exemple în acest sens de tineri care au fost nevoiți să facă altceva cu viața lor, decât să-și cultive talentul și șansa de a deveni un artist recunoscut național măcar... Nu cred că e nevoie să îmbunătățim ceva la concursurile tv, dar cred cu tărie că ar trebui să reapară concerte și turneele în țară, în orașe mici sau mari nu contează. Ori, câtă vreme asta depinde doar de sponsori particulari și foarte rar de bunăvoința unei primării sau a alteia... e foarte greu să prevedem când se va putea reveni la o stare normală de lucruri!

Cum se prezintă difuzarea muzicii ușoare românești, la radio, TV, pe discuri?

Sigur, iată că ai atins cu această întrebare un mare punct nevralgic! Poate că nu știu eu, dar în afară de Național FM nu se transmite suficientă muzică românească la radiouri în România. Din păcate nici măcar Radio România, a cărui datorie este să evidențieze toată muzică Românească, nu și-a respectat această, repet, Datorie plină de respect față de Creația autohtonă! În plus, radiourile de tip FM transmit, indiferent de ora de difuzare, în special muzică de club, ritmică, dar în general lipsită de atributul ei cel mai important: MELODIA! Astfel s-a creat impresia că ascultătorii nu mai au nevoie de cântece cu melodie, ci că preferă în masă, doar loop-uri de calculator, muzică de tip DJ destinate nopților de petrecere în locuri întunecate și gălăgioase... Nu am mai auzit de mult ceea ce altă dată se numea muzică de estradă, acele faimoase melodii cântate exclusiv instrumental de către mari orchestre, ca aceea dirijată de maestrul Sile Dinicu la noi, de James Last sau

Mantovani prin lume! Nu am mai auzit nicăieri programe de muzică veche românească, acele melodii de acum 30 sau 40 de ani pe care iată, generații de tineri le descoperă pe You Tube și care de câțiva ani cunosc o revenire extraordinară! Esta înseamnă că astăzi, în avalanșa de genuri muzicale nesfârșite, cineva poate asculta și pe Gică Petrescu, și Rock și un Dj ca Avicii!! este cu adevărat loc pentru toată lumea, dar încă odată, este nevoie de o rânduială în prezentarea lucrurilor, de o corectă și justă programare a informării tuturor generațiilor de ascultători și iubitori de muzică românească. Ce să mai spunem de Romanța Românească, acea chansonettă autohtonă, care a fost atât de magistral reprezentată de interpreți ca Ioana Radu, Ileana Sărăroiu sau de compozitori ca Henry Mălineanu?! De ce nu există „pastile” de romanțe la Radio, nicăieri?!

De ce compozitorii importanți ocolesc concursurile de creație gen Eurovision?

Nu cred că le ocolesc, eu cred că au obosit să fie respinși sub pretextul că sunt demodați sau că la acest concurs se caută „altceva”, deși, la fiecare ediție Eurovision țări importante, vin cu... iar mă repet, Melodii tradiționale... Eu unul, particip curajos la fiecare ediție Eurovision România și chiar dacă sunt respins, eu continui să creez! Și vreau să cred că la fel fac și alți colegi compozitori din generații apropiate de a mea!

Ce ar trebui să întreprindă UCMR, cu prestigiul său, pentru a reda muzicii ușoare românești demnitatea meritată?

Dragă Tavi, tu chiar pui întrebări curajoase! Felicitări! În primul rând ar trebui să se reînceapă achiziționarea de noi creații, așa cum se făcea pe vremuri, pentru ca noi compozitorii să nu mai fim nevoiți să ne vindem creația soliștilor în condiții destul de umilitoare și de neclare din punct de vedere juridic. De exemplu, dacă eu vând un cântec, nu știu pentru câtă vreme l-am vândut și când poate fi acel cântec interpretat și de către alt solist, mai ales dacă vorbim despre un adolescent: în câțiva ani vocea unui tânăr se schimbă și nu mai poate cânta aceleași note în aceleași tonalități în care a interpretat o creație de a mea la Mamaia Copiilor, să zicem. În acest caz, eu doresc să predau acel cântec altui copil sau adolescent, dar când poate fi acel cântec preluat, după 6 luni sau doi ani?! Asta e o problema care se rezolva amiabil de obicei, dar iată că mai este încă o problemă care ne afectează pe toți cei de care depinde destinul muzicii românești de divertisment: a dispărut cu totul pe nedrept Festivalul de Creație și Interpretare de la Mamaia, pe care l-ai prezentat o viață cu atâtă grație și talent. Din câte sunt eu informat, Festivalul de la Mamaia a devenit proprietatea Consiliului Județean Constanța și dacă ei nu mai au fonduri sau interes să-l organizeze, festivalul nu se mai poate ține și a decedat. De ce? Oare nu există modalitatea juridică de a fi preluat de către altcineva? UCMR-ADA nu ar putea să se pună de acord cu Consiliul Județean Constanța să-l preluăm și să-l organizăm noi? Asta ar fi în beneficiul comun al tuturor compozitorilor români de muzică ușoară și ar servi mai multe generații de soliști care ar avea unde să-și arate măiestria, talentul și vocația... Aceeași întrebare e valabilă

pentru Festivalul de la Brașov, dar mult mai mult m-ar interesa dacă noi Uniunea Compozitorilor am putea să organizăm acele gale de cântec pe care tot tu le prezentai cu atâtă har, gale care se numeau Melodii... De ce nu facem un efort ca să le organizăm noi?!

Mergi în jurii la festivaluri? Care crezi ca e rolul lor? Câteva dintre ele ("George Grigoriu" - Brăila, "Dan Spătaru" - Medgidia, Amara) sunt televizate în direct, organizate profesionist, cu participare internațională, preluând cu succes rolul defunctelor Mamaia și "Cerbul de aur".

Da, sigur că merg în jurii, deși am timpul limitat, dar sunt bucuros să fiu invitat și interesat să urmăresc activitatea și evoluția unor copii cu care lucrez de ani de zile, să-i văd cum se dezvoltă și cum pot deveni stele reale ale scenei... cum ar putea deveni mari stele dacă am avea

Festivaluri, un showbiz și concerte prin țară în care să se cânte muzică frumoasă pe care noi încă o putem crea și pe care n-o mai auzim la Radio, ca să devină șlagărele următoare...!!!

Care crezi ca a fost cauza dispariției manifestărilor amintite?

Dezinteres? Lipsa de fonduri corect organizate? Poate chiar neimplicarea Ministerului Culturii în organizarea sau sprijinirea

lor? Neimplicarea sau inexistența unor Fundații mari care să gestioneze destinul de creație și interpretare al Muzicii Ușoare Românești în beneficiul generației actuale și mai ales al celor de mâine?! Nu știu, să ne mai gândim...

Proiectele personale pentru perioada următoare?

Lucrez la mai multe proiecte și anunț pe această cale o bucurie de părinte: fiul meu, compozitorul Ivan Caragia, mi s-a alăturat profesional și, deși între noi sunt peste douăzeci de ani diferență, lucrăm împreună în aceeași casă, dar fiecare în studioul lui, ne consultăm și încercăm să ne unim eforturile când avem nevoie. Pe de o parte, am continuu de finalizat comenzi de cântece pentru copii sau adolescenți pe care-i pregătesc în particular. Primesc comenzi de la soliști binecunoscuți cu care am mai colaborat și sper să continui să lucrez și în viitor. Pe de altă parte, la sfârșitul acestei veri, închei lucrul la un nou CD pe care l-am scris pentru Corina Chiriac, un CD cu muzică destinată în principal petrecerilor. La început a fost ideea Corinei, dar ideea m-a „prins” și credem că va fi un CD de succes! Cel târziu la începutul lunii septembrie intrăm în studio și vreau să cred că în octombrie CD-ul va fi gata de cumpărat. Sper să avem același succes cu acest nou CD așa cum a fost și „Rochia de Mireasă” lansat acum 6 ani la Cat Music. În paralel, doresc să-mi fac un CD de autor cu cele mai frumoase melodii cântate și de către mine, fiindcă mulți dintre apropiații mei mă ceartă că nu cânt mai des și mai mult. Și desigur aș dori să vadă lumina tiparului un CD cu muzică pe care am creat-o de-a lungul anilor, scrisă și cântată de copii care m-au reprezentat așa de frumos în diverse festivaluri de unde m-am întors cu premii importante! Doamne ajută să fim sănătoși și să fie pace, că proiecte frumoase avem!!!

Interviu de **Octavian URSULESCU**

Gura lumii

muzica: Nicolae Caragia

text: Corina Chiriac

The musical score is written in 4/4 time and consists of four systems, each with a vocal line and a piano accompaniment line. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 4/4. The score is divided into a verse (strofa) and a chorus (refren). The piano accompaniment features a steady eighth-note bass line and chords that support the melody.

strofa:

Rea e gura lumii, că te vorbește neîncetat
Of, de gura lumii, teafăr, nimeni n-a scăpat
Multe despre mine, din gura lumii am aflat
Of, de gura lumii, prea puțin e adevărat

refren:

Nu este om să nu fi spus
C-a fost rănit de-o vorbă în plus
Nu este om să nu fi fost
Și el bârfit, fără vreun rost

GBOB

THE GLOBAL BATTLE OF THE BANDS (GBOB, **Bătălia mondială a formațiilor**) este cea mai mare competiție de muzică *Live* din lume dedicată formațiilor din toate genurile muzicale, aflate în diverse etape de popularitate, organizată în 30 de țări pe 5 continente. Regula esențială este că fiecare grup muzical are 8 minute la dispoziție să își prezinte două compoziții proprii.

GBOB România 2015 a fost organizat pe parcursul unui an întreg și a acoperit întreaga țară (cu etape de concurs la Cluj, Râmnicu Vâlcea, București, Oradea, Sibiu, Târgu Mureș, Iași și Timișoara). S-au înscris 135 de formații, cu 700 de artiști, din 33 de județe din țară și cinci țări străine. TOATE formațiile sunt incluse pe o compilație muzicală lansată în format digital de *Universal Music România*. PREMIILE ACORDATE la Finala GBOB România sunt: Cap de afiș la **Festivalul de Teatru Târgoviște**, organizat de actorul Liviu Cheloiu, care a prezentat Finala GBOB România: **Basska**

(București), Prezența în program la ARTmania 2016: **Vespera** (Cluj-Napoca/ Germania), **Premiul SySound Studios**; **No Antidote** (Craiova), Contract cu casa de discuri **Universal Music România**: **Invader** (Lupeni), **Locul 2: The Kryptonite Sparks** (Botoșani), **Locul 1: Hteththemeth** (Brașov) va reprezenta România la Finala mondială GBOB.

Prima ediție GBOB România, organizată de asociația clujeană Sunetul Muzicii, condusă de neobositul impresar Richard Constantinidis, s-a dovedit un real succes.

Dorin MUNEA

Comunicat

În perioada 20-22 octombrie 2016 va avea loc la Târgoviște a 49-a ediție a Festivalului național de creație și de interpretare a romanței românești "Crizantema de aur", cel mai longeviv festival de profil din țară. Noutatea acestei ediții constă în faptul că Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România va fi partener al organizatorilor (Consiliul local și Primăria municipiului Târgoviște, C. J. Dâmbovița, Teatrul "Tony Bulandra"), împreună cu Societatea Română de

Radiodifuziune. Astfel, UCMR va gira cu prestigiul și autoritatea sa atât concursul de creație propriu-zis, cât și pregătirea acestuia, prin preselecția romanțelor înscrise în competiție, pe care le vor jura membrii desemnați de UCMR. În ceea ce privește concursul de Interpretare, vor fi organizate preselecții regionale la Craiova, Cluj-Napoca, Iași, Constanța, București și Târgoviște. Pe lângă cele două competiții și recitaluri, în acompaniamentul unor orchestre profesionale, vor avea loc lansări de carte muzicală și de albume discografice ale unor artiști de marcă. Directorul artistic al festivalului, cunoscuta

interpretă Alina Mavrodin Vasiliu, ne înștiințează de asemenea că romanța românească este pe cale de a fi recunoscută ca "brand" internațional de prestigiu, cu recunoaștere a romanței ca gen muzical de patrimoniu cultural, prin înscrierea romanței românești pe lista Patrimoniului cultural imaterial UNESCO. Așa încât din acest moment pe frontispiciul festivalului există ca logo: "Centrul cultural pentru UNESCO. Cetatea romanței-Târgoviște"! Pentru înscrieri și detalii: alina.mavrodin.vasiliu@gmail.com

Vara concertelor

Dacă în urmă cu ceva timp ne plângeam că starurile mondiale ale muzicii pop și rock concertează prin capitalele țărilor vecine dar pe noi ne ocolesc, iată că situația se schimbă – în bine – de la an la an. Turneele europene ale vedetelor din toată lumea poposec și pe aici, tot mai frecvent: din păcate, mai mult vara, în aer liber, când pot conta pe cel puțin 20-30.000 de spectatori, căci noi nu avem o sală de asemenea capacitate, cum sunt în alte țări în orașe chiar mai mici ca București.

Important este și faptul că au apărut promotori cu destulă forță financiară ca să antameze astfel de spectacole,

lângă efectele spectaculoase și decorurile create special pentru acest eveniment, grupul promite multe alte surprize pentru publicul român, într-un concert marca Best of Life.

În cei 50 de ani de carieră, Scorpions a devenit una dintre cele mai apreciate formații rock ale Europei iar succesul de care se bucură formația este exprimat atât prin cele peste 100 de milioane de albume vândute la nivel mondial, cât și prin nenumăratele premii câștigate, grupul originar din Hannover cucerind publicul din toate colțurile lumii prin sutele de concerte susținute în fața milioanele de fani.

Evenimentul este prezentat de Marcel Avram, East European Production și D&D East Entertainment.

la care avansul și apoi gajul sunt foarte mari, nemaivorbind de zecile de aprobări care însoțesc asemenea evenimente de anvergură.

Dar pe baricade rămâne veteranul Marcel Avram, un organizator de talie mondială de origină română, cel care ni l-a adus pe Michael Jackson în 1992: în fiecare vară concertele sale țin capul de afiș, cum se întâmplă și în 2016 (prin intermediul firmelor sale din țară) – Maroon 5, Scorpions, Rihanna - ca să cităm doar trei. Iată câteva recomandări pentru sezonul concertistic estival.

SCORPIONS

Renumitul grup german SCORPIONS revine în București pentru a celebra alături de publicul român aniversarea a 50 de ani de activitate sub egida turneului mondial – „Return To Forever/ 50th Anniversary Tour!”.

În 16 iulie, la Romexpo, Scorpions va susține un concert memorabil în care hit-urile devenite deja imnuri vor reprezenta punctul culminant: „Still Loving You”, „Wind Of Change”, „Rock You Like a Hurricane”, „Send me an Angel” sunt doar câteva dintre melodiile pe care fanii le vor asculta live. Pe

MAROON 5

Pentru prima oară în România, 5 iunie 2016, Piața Constituției, București.

Maroon 5, lansată în Los Angeles, a câștigat primul dintre cele 3 premii Grammy, la categoria Best New Artist în 2005 și a vândut peste 17 milioane de exemplare ale albumelor în întreaga lume. Discurile lansate de trupă au fost de asemenea placcate cu aur și platină în peste 35 de țări.

Maroon 5 a câștigat fanii și criticii deopotrivă cu stilul muzical inovator, un mix rock/R&B, introdus în albumul lor de debut, „Songs About Jane” și în dublul album „It Won’t Be Soon Before Long”, care a inclus hit-uri precum „Makes Me Wonder” și „If I Never See Your Face Again”. În 2010, trupa a lansat cel de-al 3-lea album de studio, „Hands All Over”,

care conține single-uri precum „Misery” și celebrul „Moves Like Jagger”, iar în 2012, Maroon 5 a lansat „Overexposed”. De-a lungul carierei, trupa a stabilit un record în ceea ce privește clasarea pe primul loc (6 locuri #1 în total) în 20 de ani de istorie a Top 40. În sprijinul promovării albumului, Maroon 5 a susținut unul dintre cele mai bine profitabile turnee, cu încasări de peste 50 milioane USD numai

din vânzarea biletelor. Cel mai nou album al trupei, V, a debutat pe locul 1 în Billboard Top 200. Videoclip-ul melodiei „Sugar”, nominalizată în cadrul premiilor Grammy, a avut aproape 1 miliard de vizualizări până în prezent.

Turneul susținut de Maroon 5, V Tour, a început în februarie 2015 în America și continuă în Europa, ajungând pentru prima dată în România, în data de 5 iunie 2016.

RIHANNA

Superstarul mondial **RIHANNA**, considerată prințesa pop/rhythm & blues, va concerta în premieră

în România pe data de **14 august 2016**. Evenimentul este organizat de către *Marcel Avram, East European Production*, sub egida *D&D East Entertainment*. Concertul va avea loc în **Piața Constituției** și face parte din **The Anti World Tour 2016**, turneu ce a început în toamna anului trecut în America și care continuă și pe parcursul acestui an.

Cu peste 45 de milioane de albume vândute în întreaga lume și peste 210 milioane de piese descărcate în variantă digitală, Rihanna a ajuns un idol al noii generații, dar și un artist de renume mondial. Până în acest moment a lansat șapte albume în șapte ani, iar 13 dintre single-uri au ajuns number one. A câștigat opt premii Grammy și a ajuns cea mai vizionată artistă pe Vevo/YouTube – cu 7 milioane de accesări. Rihanna va prezenta la București noul său album numit *Anti*, o producție 2016, iar din repertoriu nu vor lipsi nici mega hiturile *Umbrella*, *Rude Boy*, *Four Five Seconds* și *We Found Love*.

„The Ultimate Thriller – The Michael Jackson Tribute - LIVE in Bucharest”

Prima sosire a Regelui Pop în țara noastră a fost în 1992, cu „*Dangerous World Tour*”, apoi a

concertat în 1996, cu noul său turneu „*HIStory*”, pe Stadionul Național, cu 80.000 de spectatori.

Pe 7.07.2016, Music Management Event aduce echipa lui Michael Jackson în România. După doi ani de negocieri, familia lui Michael Jackson a fost de acord ca toată echipa megastarului (de la inginer de sunet, chitarist, până la coregraf, dansatori) să se reunească: cu această ocazie, din România pornește turneul mondial „*The Ultimate Thriller – The Michael Jackson Tribute - LIVE*”. După 20 de ani, show-ul va fi din nou în București, de această dată în Piața Constituției. Jennifer Batten, LaVelle Smith Jr, Michael Prince și restul echipei lui Michael se întâlnesc din nou pe aceeași scenă, la 7 ani de la dispariția regelui pop, pentru un tribut care va îmbina hit-urile promovate în turneele „*Bad*” și „*Dangerous*”, cu cel mai bun impersonator MJ, ajutat de tehnologie de ultimă generație (audio, video, efecte vizuale holografice, efecte pirotehnice, led wall-uri gigant etc).

THE HOLLYWOOD VAMPIRES

Pe 6 Iunie în București, la Romexpo, super-grupul *The Hollywood Vampires* format din Johnny Depp (care-și împarte viața între cariera muzicală și film), Alice Cooper și Joe Perry (Aerosmith) va susține un concert organizat de *Phoenix Entertainment*, în premieră în România. Formația vine la noi în același an în care a performat la decernarea premiilor Grammy. Proiectul *The Hollywood Vampires*, în care s-au perindat nume grele ale rock-ului precum John

Lennon sau Ringo Starr, a fost inițiat de legendarul Alice Cooper în 1970. În 2015, i-a cooptat pe Johnny Depp și Joe Perry (Aerosmith) pentru a susține un concert la Festivalul Rock in Rio, din Brazilia, iar după succesul răsunător, au decis să pornească în turneu începând cu data de 24 Mai 2016.

Florin-Silviu URSULESCU

Albumul cu amintiri

Așa cum s-a putut constata în cei 26 de ani ai "Actualității Muzicale" și îndeosebi în cele peste 170 de numere ale seriei noi, în format de revistă color, pe lângă cronici, comentarii, recenzii, relatări diverse ne-am străduit să vă oferim și o "istorie ilustrată" a muzicii ușoare românești. Pe cât posibil încercăm să aducem în fața cititorului de azi nume care au făcut pe vremuri gloria genului (anticipând, avem în pregătire o rememorare a carierei muzicianului nonconformist Sergiu Malagamba, personaj incredibil al anilor '50),

pentru că din păcate nu avem încă o carte care să adune la un loc toate momentele speciale ale muzicii ușoare românești. Sigur, de-a lungul timpului au fost câteva asemenea încercări (George Sbârcea, Edmond Deda, Mircea M. Ștefănescu, între alții), s-au publicat și destul de multe volume biografice consacrate compozitorilor și interpreților de frunte, dar de mai mare interes pentru publicul larg, îndeosebi pentru cel tânăr (care nici nu știe cum arătau unii din corifeii genului!), sunt grupajele ilustrate. În spațiul de față ne întorcem în timp în anii când pe Șos. Ștefan cel Mare, peste drum de stadionul Dinamo, ființa Teatrul "Ion Vasilescu", în spațiul unde anterior fusese cinematograful "1 Mai". Chiar dacă avea și secție de Proză, gloria i-a adus-o Revista. Compozitorul și pianistul Edmond Deda a avut aici câteva concerte-lecție, am spune, educative, în care făcea trecerea de la Bach și Beethoven la muzica ușoară modernă. Orchestra era dirijată de compozitorul Valențiu Grigorescu (lansat ca trompetist sub cupola Circului!), iar trupa de soliști era una cu adevărat excepțională, efectiv nr. 1 între instituțiile de profil din țară: Cornel Constantiniu, Doina Spătaru, Petre Geambașu, Dorin Anastasiu, Lucky Marinescu, Ion Ulmeanu, Norina Alexiu, Rodica Paliu, nemaivorbind că ani buni au fost

angajați aici Dorina Drăghici și soțul ei, Nicu Stoescu, nume de rezonanță. Când s-a "sistemizat" șoseaua (ce prostie, să dărâmi un teatru ca să ridici un bloc anost!), un timp activitatea s-a mutat în Piața Lahovary (actualul Teatru "Țândărică"), după care cineva s-a gândit că e cazul ca teatrul să devină "ilfovean" și a fost mutat la Giurgiu, unde încet-încet gloria-i de altădată s-a stins, puțini fiind artiștii care să accepte trambalarea zilnică la 50 de km. (detalii edificatoare pot fi găsite în cartea autobiografică a lui Cornel Constantiniu, "Zăpezile copilăriei"). Dar legăturile strânse de prietenie și colaborările au continuat: Petre Geambașu și-a alcătuit orchestra "Star 2000", cu care a colindat Europa, cu Doina Spătaru solistă permanentă. Însă pentru anumite contracte el a apelat și la Margareta Pâslaru, Cornel Constantiniu (căruia i-a făcut un mare bine, pentru că acesta avea probleme cu viza pentru Occident, fratele său geamăn Mircea fiind fugit în Africa de Sud), Stela Enache, Olimpia Panciu, Acvilina Severin. Și, ceea ce este admirabil, ei continuă să se întâlnească și înafara scenei. Într-o fotografie este surprins un moment de la o sărbătorire ce a avut loc la Ștrandul Tei: împreună cu o parte a formației sale, Petre Geambașu este aici alături de Doina Spătaru, Cornel Constantiniu, Olimpia Panciu, Mălina Olinescu. Geambașu, care de altfel ne-a trimis fotografiile, îi păstrează o caldă amiciție lui Constantiniu, amândoi fiind cunoscuți pentru umorul lor, așa încât l-a invitat pe acesta, împreună cu Doina Spătaru, în biroul din actuala sa locuință, situată în comuna Săftica. Ce minunate imagini de arhivă, ce dovezi tulburătoare de

prietenie adevărată, dincolo de timp și de problemele fiecăruia! "Albumul de amintiri" al publicației noastre așteaptă și alte asemenea file ilustrate de istorie, cu care să edificăm în timp o mică enciclopedie, un "Larousse" emoționant și nostalgic...

Suzana LEPȘE

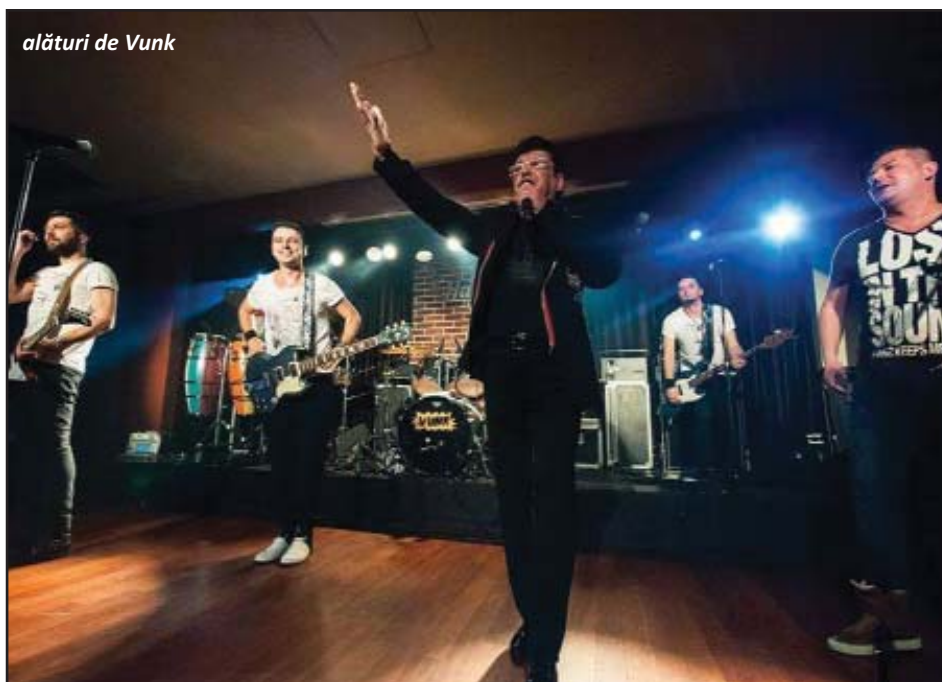
Dorobanțu, neobosit!

Deși s-a stabilit de câțiva ani în comuna Cornu din jud. Prahova, fiind aparent mai departe de organizatori și de mass-media, Gabriel Dorobanțu ține

M. Florea, G. Dorobanțu, C. Chiriac

în continuare prima pagină, având numeroase concerte și apariții televizate. Se înțelege, una dintre cele mai mediatizate a fost cea alături de cunoscuta formație Vunk, pe scena de la Hard Rock Café, versiunea comună a șlagărului "Hai vino iar în gara noastră mică" de Dumitru Lupu fiind absolut senzațională. Încă o dată liderul formației Vunk, Cornel Ilie, care nu se află la prima colaborare cu o vedetă a muzicii ușoare, a dovedit că atunci când există valoare granițele între generații și între stiluri muzicale dispar. Un remarcabil "Portret cu prieteni" i-a consacrat în emisiunea ei de la Național TV Corina Chiriac, ocazie pentru Dorobanțu de a se reîntâlni și de a cânta în duet cu Mirabela Dauer, Anastasia Lazariuc, Marina Florea sau de a-i avea alături pe Fuego, Maria Buză, Alexandru Bindea. Două proiecte în

alături de Vunk

permanentă derulare sunt "Șlagărele României", inițiatori Tibi Marian și Andreea Boboacă, cel mai recent concert având loc la Sibiu (împreună cu Dorobanțu fiind pe scenă Stela Elache, Alexandru Jula, Marina Florea, Ileana Șipoteanu), precum și "Ultimul romantic", în care protagoniștii sunt Alexandru Jula, Stela Enache, Gabriel Dorobanțu, Alexandra Canareica, altfel spus... ultimii romantici! De Revelion, Gabriel Dorobanțu a susținut show-uri la Predeal și la Rupea, după doar câteva zile fiind invitat la... revelionul ospătarilor, tocmai la Slănic-Moldova (unde l-a prins ninsoarea cea mare!). În curând va pleca în turneu în Israel, unde a invitat mica, dar valoroasă "colonie artistică" de la Cornu, adică Marina Florea și actorul de comedie al Teatrului de revistă

cu Fuego

"Constantin Tănase", Nae Alexandru, împreună cu vedeta aceluiași teatru, Cristina Stamate. Distribuția va fi completată de Alexandru Jula, aflat, de necrezut, după o atât de prodigioasă carieră, la prima întâlnire cu publicul israelian, de fapt cu diaspora românească de acolo. Dacă l-ați văzut nu o dată pe Gabriel Dorobanțu în chip de actor (inclusiv în seria de filme pentru copii pe muzica lui Dumitru Lupu), e bine de știut că mai toate textele umoristice îi aparțin, fiind și un înzestrat autor – absolut firesc, pentru cine-i cunoaște umorul colosal din viața de zi cu zi – bună parte din partituri fiind încredințate bunului prieten Nae Alexandru.

Așa încât și 2016 se anunță un an plin de succese, proiecte, turnee, noi melodii pentru îndrăgitul cântăreț, pentru care, se știe, unele admiratoare vin să-l vadă de la sute de kilometri!

Octavian URSULESCU

“Sanie cu zurgălăi”

Probabil sunt între puținii comentatori care l-au cunoscut, dar mai ales l-au intervievat pe Richard Stein, autorul celui mai mare șlagăr internațional dat de muzica ușoară românească. Era pe la mijlocul anilor '70, când “țineam” rubrica de muzică ușoară de la prestigioasa revistă “Contemporanul”. Am reușit să-i aflui telefonul, l-am sunat și m-a invitat la el acasă, într-un bloc de pe str. Galați (actualmente a revenit la numele Vasile Lascăr).

Evident, subiectul de bază era “Sanie cu zurgălăi”, pentru că știam de furtul fără jenă operat de americanul Les Paul, de la care preluase “compoziția” și celebra Edith Piaf. Născut în 1909, la Roman, Stein era vioi și avea o memorie perfectă: mi-a vorbit despre încercările de a-i trage la răspundere pe cei care-și însușiseră fără să roșească piesa sa, dar fiind într-o epocă în care nu se putea vorbi pe față despre drepturi de autor internaționale, în valută, și procese a trebuit să ne rezumăm oarecum la generalități. Să nu uităm că “Riki” Stein, frate al cunoscutei traducătoare Antoaneta Ralian, a fost profesor, pianist și dirijor, laureat al festivalurilor de la Mamaia și de la Târgoviște (“Crizantema de aur”), că era pe cale să devină... farmacist, fiind membru al Societății compozitorilor români din 1936. El a mai semnat melodii de succes din

deceniile 4 și 5 ale secolului trecut, cum ar fi “Cântecul tavernei”, “Micuța Cio-cio-san”, “Ce mult ne iubim noi doi”, “A fost odată un mic chinez”. Anul trecut, regretatul textier George Popovici mi-a trimis pe mail un articol publicat în Israel, din care îmi permit să reiau unele informații. În “Lexiconul” său, Viorel Cosma notează ca dată a decesului 20 noiembrie 1992 la București, pe când sursa la care mă refer scrie că acest lucru s-a petrecut în Israel: să fi emigrat între timp?

Totul a început cam din a doua jumătate a deceniului 3, când în restaurantele din România pătrundeau tangoul, foxtrotul, slowfoxul, valsul, rumba, care erau menționate obligatoriu pe partiturile editate, cea mai cunoscută fiind editura Țicu I. Eșanu. Ca o replică, unii dintre compozitorii noștri au promovat ceea ce se numea “cântec românesc” sau “melodie în stil popular”, cum apăreau în cataloage, pe discuri sau pe partituri. Evident, se făcea apel la ritmuri folclorice, pentru autenticitate înregistrările făcându-se cu orchestre populare din localurile bucureștene, care aveau și țambal de concert: Victor Predescu, Frații Stănescu, Vasile Julea, Costică Tandin, Ionel Cristea. Primii cântăreți care au

profitat de această modă au fost Cristian Vasile, Ion Luican, Dorel Livianu, Silvian Florin, Gică Petrescu, duetul Mia Braia-Petre Alexandru, care au lansat melodii cu adevărat nemuritoare, cum ar fi “Ionel, Ionelule”, “Dar-ar naiba-n tine, dragoste!” (ambele de Claude Romano, alias George Sbârcea), “Mi-am pus busuioc în păr”, “Țărăncuță, țărăncuță” (ambele de Ion Vasilescu), “Crășmăriță din Buzău” (P. Popescu-Peppo), “Morărița” (Țac-țac-țac) de Vasile Vasilache. Probabil însă cariera internațională cea mai strălucită a aparținut “Saniei cu zurgălăi”, devenit un hit uriaș abia la începutul anilor '50, la 15 ani de la lansare, fiind asemuit de autorul comentariului cu un autentic “Jingle Bells” românesc, pentru că pe partitura originală subtitlul este “Cling, cling, cling”, precizându-se că este vorba de “Cel mai formidabil succes”! Stein a scris cântecul în 1936, special pentru Maria Tănase, dar aceasta l-a... refuzat, nemulțumită de textul semnat Liviu Deleanu (V. Cosma opinează că ar fi vorba de Gabriela Deleanu!), poet și dramaturg, de asemenea evreu. Drept care piesa a fost încredințată lui Silvian Florin, care a lansat-o la radio și pe un disc (de gramofon, firește) His Master's Voice (nr. de catalog JB 163). Un alt solist, Ionel Pascu, gravează melodia la casa de discuri Pan, fostă Lifa, cu nr. Cat. P9.

Pe coperta partiturii originale, apărute abia cu un an mai târziu, numele compozitorului apare S. Richard. Versiunile acestea nu au mai fost găsite, în schimb există cea din 1960 cu Bela Chitaristul (Bernard Dulzer, n. 1908 București – d. 1993, Tel Aviv), muzicant evreu stabilit în Israel în 1950. Probabil una dintre versiunile cele mai cunoscute este cea folclorică, din 1949, aparținând Mariei Lătărețu: celebra interpretă din Gorj conferă cântecului un aer folcloric, renunțând la refren și introducând versuri apropiate de lirica populară. Maria Lătărețu a înregistrat trei variante: în 1949, la casa

Columbia (nr. cat. DR 435, compozitorul nefiind menționat, acest lucru începând să se petreacă abia prin anii '60!), alături de taraful soțului ei, Mihai “Tică” Lătărețu, având în componență țambal de concert; în 1950 la casa pragheză Supraphon, cu orchestra “Barbu

Lăutaru” a Institutului de folclor, dirijor Ionel Budișteanu; în 1956, la Electrecord, cu orchestra Electrecord condusă de același Budișteanu. Orchestra “Barbu Lăutaru” a trecut în 1953 la Filarmonica “G. Enescu” și s-a desființat în 1970, având în perioada de glorie între 80 și 100 de instrumentiști. Firește, varianta din 1956 este cea mai

cunoscută și mai difuzată, dând impresia că este vorba de un cântec de muzică populară.

Ajutat de actrița Elvira Popescu, cunoscutul cântăreț Jean Moscopol părăsea țara în 1947, ajungând, după Paris, München (Radio Europa Liberă) la New York. În anii '50 a înregistrat numeroase cuplete anticomuniste, două dintre cele mai cunoscute folosind linia melodică a "Saniei cu zurgălăi". Era doar începutul aventurii americane a

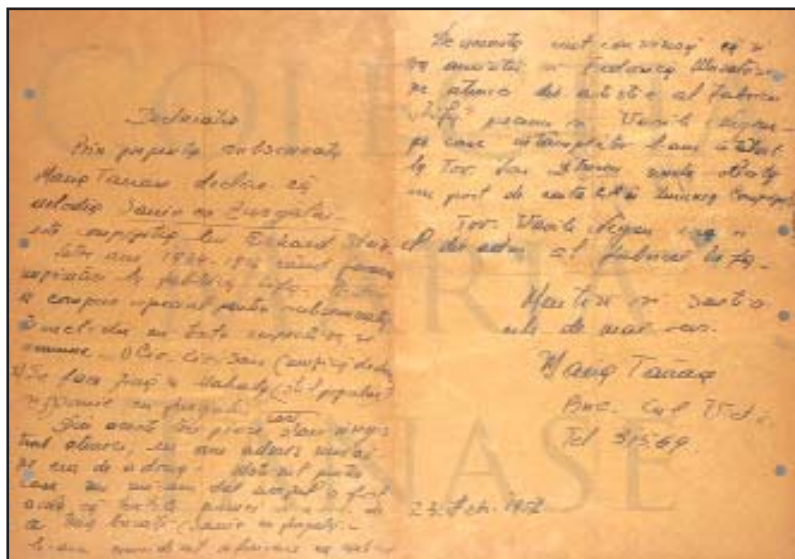

Les Paul și Mary Ford (1951)

șlagărului, pentru că în 1953 chitaristul Les Paul (1915-2009), cu performanțe în country, jazz, blues, își însușește melodia, mai degrabă după versiunea fără refren a Mariei Lătărețu, fără să cunoaștem unde a auzit piesa. Textul său, "Johnny is the boy for me", semnat de Paddy Roberts (1910-1975) și Marcel Stellman, nu mai are nici o legătură cu sania și zurgălăii. Cântăreața care a lansat plagiatul a fost Mary Ford (1924-1977), soția lui Les Paul până în 1963. Revista "Billboard" anunța în 6 iunie 1953 apariția la casa Capitol (nr. cat. 2486) a discului single; săptămâna următoare figura deja la "Top Sellers", pentru ca în 2 săptămâni să ajungă pe locul 1 în clasament, dar cu piesa de pe cealaltă față, "Vaya con Dios", al doilea hit din 1953 în SUA. Edith Piaf îl aude și la 24 decembrie 1953 îl imprimă la casa Columbia (nr. cat. BF 596), cu textul lui Francis Lemarque (1917-2002), "Johnny, tu n'es pas un ange", și cu Les Paul în chip de compozitor! Cum Richard Stein dobândise și cunoștințe de avocatură, l-a dat în judecată pe Les Paul încă din acea perioadă, intentând poate primul proces de plagiat muzical internațional. Există, la dosar ca să spunem așa, o declarație olografă din 23 februarie 1957 a Mariei Tănase, în care scrie negru pe alb că în intervalul 1934-1936, când înregistra la casa Lifa, Stein a compus special pentru ea 3 piese, între care "Sanie cu zurgălăi", pe care a refuzat-o, aducând în susținerea afirmațiilor sale numele directorilor de la Lifa, Tudor ("Tudorică") Mușatescu și Vasile Negru. Semnatarul textului de pe internet, Sergiu S., vorbește de câștigarea procesului, dar în cursul interviului pe care i l-am luat personal lui Richard Stein (locuia într-un apartament într-un bloc vechi, departe de opulența pe care i-ar fi adus-o suma uriașă de bani meritată) acesta tocmai la asta s-a referit, la lipsa de rezultate a demersului său. În 1988, trupa belgiană Vaya con Dios imprimă un cover după "Johnny is the boy for me", trecând pe albumul

Ariola autorii menționați de Piaf, adică Les Paul și Lemarque (deși acesta din urmă semna textul în... franceză!). În iulie 2001, la 9 ani după decesul adevăratului compozitor, UCMR-ADA se sesizează din oficiu și intenționează un proces pentru plagiat. Viorel Cosma, în cartea sa "București, citadela seculară a lăutarilor români, 1550-1950", apărută în 2009, scrie că Stein ar fi câștigat procesul împotriva lui Les Paul fără a se fi prezentat personal în fața instanței americane, din cauza restricțiilor de circulație impuse de regimul comunist; dar dacă e așa, de ce mai era nevoie de demersul din 2001?

Tema muzicală "Sanie cu zurgălăi" a fost folosită ca fundal muzical la proba de sol a gimnastei Teodora Ungureanu la Jocurile Olimpice de la Montreal, 1976, ca și de Emilia Eberle la C. M. de la Forth Worth, Texas, în 1979, aceasta din urmă cucerind medalia de aur; mai multe am putea afla de la Ileana Popovici, care realiza ilustrațiile muzicale pentru loturile naționale de gimnastică. Cu toate acestea, pare a nu se fi schimbat nimic: Les Paul a murit în 2009, iar procesul cu Vaya con Dios, din 2001, pare a nu-i fi tulburat deloc pe belgieni, numele lui Richard Stein nefigurând pe albumele formației și nici pe cele omagiale, postume cu Edith Piaf. Să nu fi avut nici un efect în Occident victoria lui Stein în procesul de plagiat? Și mai grav este altceva: formația Vaya con Dios vine în România ca la ea acasă (2006, 2009, 2013, 2014...), tot luându-și... adio, deși încă de la prima reprezentare în România, la "Cerbul de aur" 1996, solista Danny Klein a refuzat cu

obstinație să accepte realitatea, repetând isprava la "Callatis", după un deceniu! Am asistat personal la Brașov la "rățoarea" impertinentă a solistei, când i-am atras atenția, toți jurnaliștii, că "Johnny..." este un cântec românesc, ea susținând sus și tare că a preluat piesa de la Edith Piaf; o fi existat vreun proces, vreo interpellare sau pur și simplu madam Klein se făcea că nu știe adevărul? Ulterior, în 2013 și 2014 (când a cântat fără jenă "Johnny..." și la TVR, fără ca măcar acolo să se precizeze numele autorului!), ea și-a mai nuanțat puțin discursul, vorbind despre "o cântăreață al cărei nume nu-l poate pronunța" (evident, Maria Lătărețu), ocolind însă adevărata mistificare: numele compozitorului nu este Les Paul, ci al românului Richard Stein!

Octavian URSULESCU

Corina Chiriac: „Hai, hai, lângă mine stai”

Indiscutabil, casa de discuri Eurostar devine pe zi ce trece nr. 1 pe tărâmul muzicii ușoare românești, în condițiile în care, din păcate, Electrecord trăiește doar din amintiri. Acest album dublu este un exemplu convingător, prin calitatea înregistrărilor (Real Sound and Vision – maestru de sunet Victor Panfilov) și a graficii: fotografii superbe, semnate Ioana Chiriță, precum și un booklet generos, cu informații despre protagoniști (Corina Chiriac și compozitorul Nicolae Caragia) și texte semnate de interpretă. Corina Chiriac este în mare formă, cântând majoritatea pieselor (câteva alături de

Marcel Pavel sau Nicolae Caragia), semnând numeroase texte (singură sau împreună cu Marian Stere, doar 2 aparținând Danielei Doroftei). „Pete de culoare” sunt aduse de o piesă instrumentală cu Nicolae Caragia (cântă excelent la chitară, chitară bas, acordeon) și de cea interpretată de trei tinere staruri din Republica Moldova – Pasha Parfeni, Cătălin Josan și Ivan Caragia, fiul compozitorului. Nota generală a albumului este una veselă, decontractată, contaminantă prin antren și umor.

Titel Popovici: „Un dor nestins”

Muzician prolific și plurivalent, regretatul Titel Popovici și-a ilustrat talentul rar și pe tărâmul romanței. Albumul de față poartă titlul unei romanțe cântate de Silvia Goncar, pe versuri de Nicoleta Opeț, colaboratoare apropiate ale compozitorului-profesor, care a și lansat atâtea talente interpretative. În

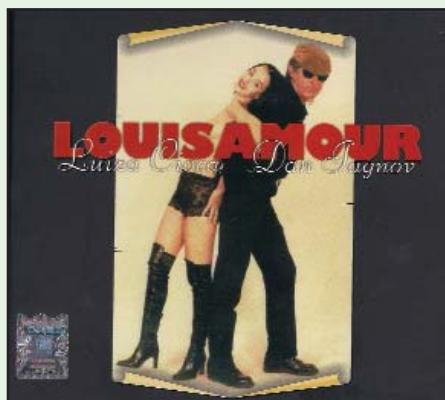
anul când festivalul național „Crizantema de aur” de la Târgoviște va atinge borna 49 (la mai mare!), albumul reunește câteva din cântecele laureate în concurs și care și astăzi se cântă cu succes pe diverse scene, inclusiv la festivalul de la Iași ce

cinstește memoria compozitorului. Este vorba de titluri emblematic, cum ar fi „Nu-mi pare rău”, „Mai păstrez în amintire”, „Îmi cântă o vioară dorul”, „Inimă, nu mă certa!”, „Ce fel de om ești tu?”, „Cântec de leagăn pentru mama”, „Să știi să-mbătrânești frumos”, „Icoana amintirii tale”, „De ce-ai plecat?”, „De ce, Doamne?” - se mai poate lauda cineva cu atîtea distincții? Între interpreți îi regăsim pe Nina Cuciuc, Nicoleta Opaț, Constantin Florescu, Mihaela Mihăilă, Ina Cristea, Giovana Georgescu, Ana Maria Gorcea, Anca Parghel, dar și pe compozitor însuși. Un album de colecție pentru istoria romanței autohtone...

Luiza Cioca-Dan Iagnov: „Luisamour”

Prin strădaniile Mirelei Brițchi, cea care i-a fost alături lui Dan Iagnov până în ultima clipă, a apărut la casa Roton acest album care este de fapt o minunată poveste de iubire, așa cum indică atât titlul, cât și toate cele 19 piese, dintre care 18 au versuri

semnate de Andreea Andrei și doar „Anemone mi” chiar de compozitor. Luiza Cioca, și ea din nefericire trecută în neființă foarte tânără, i-a fost muză lui Dan Iagnov, de aici rezultând bijuterii în maniera binecunoscută de sensibilitate și romantism nostalgic a autorului: „Luisamour” (cântată în duet de cei doi), „Un an din viața mea”, „De ce să-mi fie teamă”, „Poate nu te-am iubit”, „S-a oprit clipa”, „Nu te mai vreau, tristețe!”, „Tot ce ne leagă”, „De dincolo de vis” (Luiza Cioca), celelalte titluri fiind cântate în priză directă de Dan Iagnov, între ele „Și gândurile plâng”, editată anterior de OVO Music, în orchestrația, înregistrarea și mixajul lui George Natsis. Ingineri de sunet: Marius Mitrofan, Cristian Solomon și regretatul Fredy Negrescu, iar masterizarea-Laurean Gherman. Să fi murit amândoi din prea multă iubire? Oricum, acum sunt din nou împreună în Cer...

Horia Brenciu: „Treizeci și cinci”

Nu este nicidecum un album nou, dar îl consemnăm fiind că de aici a început practic ascensiunea extraordinară a lui Horia Brenciu – compozitor, pianist, textier, actor,

vedetă TV și mai ales „entertainer”, show-urile sale fiind o delectare prin umor, relaxare, antren. Artistul și-a edificat un statut ultra-profesionist: orchestră proprie de mari dimensiuni, HBO, firmă de evenimente (HB Media Entertainment), staff impecabil. Albumul de față evidențiază, dincolo de înzestrările de bază ale solistului, pe cele de compozitor ale chitaristului Cristian Crețu, semnat al celor 11 titluri. Dintre ele se detașează,

evident, "Septembrie, luni", "La la la la", "Funky party", "Lucruri simple", cu o notificare specială pentru versurile semnate de Andreea Miclici. Înregistrările, mixajul și masterizarea s-au realizat la Virtual Art Studio de către George Nemeznic.

Corala Arhiepiscopiei Târgoviștei: „Armonii corale laice românești și universale”

Sub bagheta dirijorului Mihail Vlădăreanu, valoroasa corală ne oferă 12 lucrări binecunoscute din literatura muzicală românească și universală. Albumul a fost lansat cu ocazia celei de a 48-a ediții a Festivalului național al romanței "Crizantema de aur", când directorul artistic Alina Mavrodin a programat o serie de atractive evenimente în foyer. Lucrărilor semnate de George Enescu (fragmente

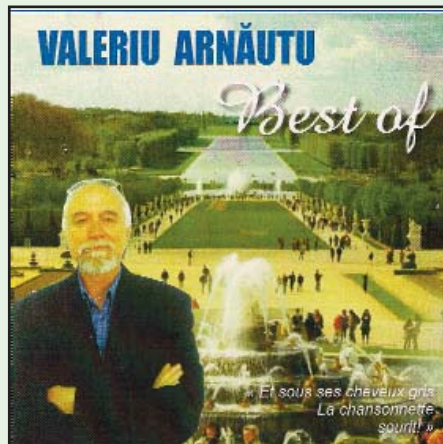

din Rapsodia I), Gheorghe Danga, Francisc Hubic, Vasile Spătăreanu, Tudor Flondor, Nicolae Oancea li se alătură creații aparținând unor P. I. Ceaikovski, Georges Bizet, Johannes Brahms. Soliști: Elena Dragomir, Gheorghe Vasilache și Mihail Vlădăreanu însuși.

Valeriu Arnăutu: „Best of”

Pe acest album, interpretul din Bârlad (profesor de franceză la bază) reunește 21 de minunate cântece din muzica ușoară franceză, atât de populară la noi cândva și din păcate intrată într-un con de umbră sub asaltul agresiv al pieselor în engleză, multe din ele cu texte simple. Colecția de față este un omagiu adus cantautorilor pe care solistul îi prețuiește în mod deosebit, în frunte cu cei care ne-au vizitat țara, lăsându-ne frumoase amintiri și refrene de neuitat: Charles Aznavour, Salvatore

Adamo ("Vous permettez, Monsieur?"), Alain Barrière, Charles Trenet ("La mer"), Toto Cutugno (piesa "En chantant", scrisă de el pentru Michel Sardou). Nu lipsește nici celebrul "Le métèque", al lui Georges Moustaki (cu ani în urmă

Marina Voica ne propunea o splendidă versiune românească, "Străinul", pe versurile lui Sașa Georgescu), o melodie avându-l coautor pe Julio Iglesias, dar cele mai multe cântece, nu mai puțin de 8, aparțin lui Michael Frank. Un album ca o oază de liniște și poezie într-o lume, inclusiv muzicală, tot mai violentă...

„Stelele filmului cântă”

Margareta Pâslaru își continuă demersurile caritabile în favoarea artiștilor care au nevoie de sprijin. De această avem de-a face cu un album de autoare, cu 21 dintre cele mai cunoscute compoziții ale sale

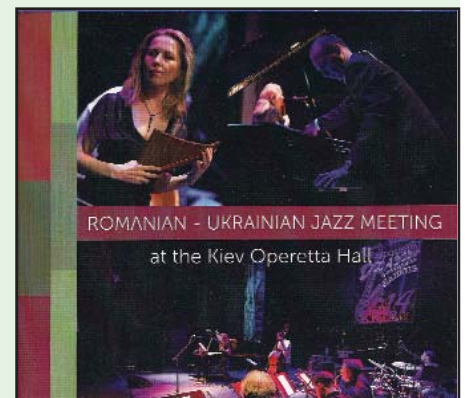

încredințate unor actori cu disponibilități muzicale, printr-un proiect al Uniunii cineaștilor din România în beneficiul cineaștilor. Înregistrat la Midi Sound, cu Jolt și Andrei Kerestely la pupitrul (acesta din

urmă semnează și 2 orchestrații, celelalte aparținând lui George Popa și Călin Grigoriu), discul ne prilejuiește descoperirea înzestrărilor vocale ale unor actori cum ar fi Stela Popescu, Alexandru Arșinel, Maia Morgenstern, Florin Zamfirescu, Eugen Cristea, Adriana Trandafir, Alexandra Velniciuc, Monica Davidescu, Valentin Teodosiu, Marian Rălea, între alții, singurii "profesioniști" fiind Ștefan Bănică și Aurelian Temișan. O fericită ocazie de a reasculta în interpretări inedite șlagăre cum ar fi "Lasă-mi, toamnă, pomii verzi!", "Și viața merge mai departe", "Despotici în uimire", "Păsările nu mor niciodată", "Alegători de cursă lungă", "Nu vreau să moară florile de măr", "Țigara".

„Romanian-Ukrainian Jazz Meeting”

Casa Art Factory ne propune acest album elegant, avându-l ca protagonist pe pianistul, compozitorul și orchestratorul Florin Răducanu. De fapt, este o dublă prezență românească pe scena Teatrului de Operetă din Kiev, în două piese folclorice românești alături de Răducanu apărând și Dalila Cernătescu (nai). Așa cum indică și titlul albumului, este o

inedită și interesantă colaborare între cei doi și muzicieni de elită din Ucraina: Valentin Kornienko (contrabas), Vitali Bajora (baterie), Kiev Saxophone Quartet, condus de Iuri Vasilevici. Înafara celor două piese amintite, albumul include, înregistrate din concert, compoziții semnate Frédéric Chopin, John Coltrane și, firește, Florin Răducanu. Acest remarcabil proiect cultural o are ca manager pe Nadia Moșanu și contribuie la afirmarea școlii jazz-istice românești peste hotare.

Pagini de **Oltea MANOLIU**

Muzicieni români din diaspora (XVIII)

Edițiile „O poveste... cu cântec!” ale emisiunii „Lumea și Noi” s-au difuzat la TVR Internațional (în fiecare vineri), ultimele în zilele de marți, inclusiv pe platforma, unde rămân în continuare înregistrate și pot fi vizionate oricând. Ultima dintre ele a avut un subiect deosebit, un interviu cu un tânăr muzician revenit în România...

Mihai „Bubu” Cernea (Boston / București) Student cu bursă la cel mai cunoscut institut de muzică pop din lume („Berklee College of Music”), percuționistul are o carieră semnificativă și în România, cântând de copil alături de trupele părinților săi - Sfinx Experience și Mondial. În nume propriu, de foarte tânăr a reprezentat cu succes România la Copenhaga (Eurovision Junior, cu trupa emisiunii TVR „Kiki Riki Miki”). Apoi a fondat propriul grup X-Plod (cu care a câștigat selecția națională pentru celebrul concurs metal-rock „Metal Battle” – Wacken) și a fost cooptat în LaLa Band, trupa unui teleplay. În

Aura Urziceanu

Statele Unite, școala l-a întâlnit cu somități mondiale ale muzicii pop-rock. Concertul cu care s-a încheiat ediția a constituit încă un început - de fapt prima întâlnire a membrilor și prima apariție în public, o avanpremieră a unui turneu european proiectat pentru 2016. În grupul său de absolvenți de la Boston, Bubu College Experience, liderul român vrea să ducă și alți colaboratori de acasă.

În rest, primăvara a început fain pentru românii din diaspora, care nu uită de unde se trag. La Berlin, în 10 aprilie, solista româncă **Oana Cătălina Chițu**, acompaniată de pianista Alejandra Tamburo, au interpretat un repertoriu de balade argentinieni și tangouri românești interbelice. În 23 aprilie, de Sf Gheorghe, la catedrala Christ Church din Montreal, corul româno-canadian **La Muse** (fondat și dirijat de Ioana German) a susținut un concert extraordinar „Gloria”. În 29 aprilie, în Great Toronto Area, **Aura Urziceanu** a cântat în prima zi a unui festival de jazz local. Mai la sud, în SUA, Fanfara **Ciocârlia** a celebrat două decenii de existență printr-un turneu de concerte, lansând în același timp noul disc „Onwards to Mars”. În premieră, formația a colaborat cu solistul cunoscutei trupe Gogol Bordello, Eugene Hutz

Pe 12 mai, Liga Studenților

Români din Străinătate (filiala italiană) organiza la Roma **Ziua Dorului**. Ziua următoare, **Loredana Groza** și **Banda Agurida** susțineau la New York un concert cu scopul sprijinirii educației școlare în zonele defavorizate din România. La jumătatea lunii mai, **Compact** dădeau două concerte la Londra și Birmingham, **Ducu Bertzi** cânta la Montreal și Toronto; apoi bateristul Liviu Pop (stabilit din anii '90 în Massachusetts) revenea pentru un turneu românesc de o săptămână cu **Blues Core** (cu Raul Kușak la claviaturi și Hanno Hofer - voce și chitară), inclusiv la festivalul de blues de la Suceava, de la sfârșitul lunii.

În luna mai se va lansa într-un mic turneu românesc volumul «*Nu știm aproape nimic - Pușa Roth în dialog cu Sergiu Cioiu*» (editura Ars Longa), așadar amintiri ale cunoscutului artist din anii '60 - '70, din 1981 stabilit la Ottawa. O carte care cuprinde o colecție de interviuri cu și despre Sergiu Cioiu, însoțită de un audio-book cu câteva comentarii pe marginea dialogului și o trecere în revistă a repertoriului artistului din anii '60 - '80.

În ultima lună a primăverii, corul românesc (de amatori) **Arpeggio & Roua** (funcționând în Italia) a împlinit un an de la concertul inaugural, o lună pe care coriștii o vor fi sărbătorit prin mai multe cântări, culminând cu cel din 3 iunie, de la Accademia di Romania, un concert deosebit: „*Dorim să facem o călătorie în melosul românesc, plecând de la muzica clasică și până la cea populară autentică. Vom duce pe scenă multe noutăți, față de concertele noastre obișnuite, printre care și piese de Anton Pann, cu aranjament coral care ne aparține. În plus, vom fi acompaniați de diferite instrumente - pian, chitară, nai, țambal - în funcție de genul prezentat.*”

Doru IONESCU

Revistă lunară de informare, opinie și dezbateri editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLILOR DIN ROMÂNIA
și finanțată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor șef:

George BALINT

Redactori:

Mihai COSMA, Octavian URSULESCU

Editorialist: Liviu DĂNCEANU

Secretar de redacție: Costin ASLAM

Colegiu redacțional:

Mariana POPESCU, Mihaela Silvia ROȘCA,
Vasilica STOICIU-FRUNZĂ

Semnează în acest număr:

Irinel ANGHEL, Ștefan ANGI, Loredana BALTAZAR,
Grigore CONSTANTINESCU, Petre FUGACIU, Oana GEORGESCU,
Doru IONESCU, Florian LUNGU, Ruxandra MIREA, Doina MOGA,
Dospina PETECHEL-THEODORU, Adina Mariana POPESCU,
Vasile PRUTEANU, Mihaela Silvia ROȘCA,
Florin-Silviu URSULESCU, Eliana ZAH

www.ucmr.org.ro

Adresa redacției: București, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071,
România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67

E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL

TEL: 021-242.30.32

ISSN: 1220-742X